

Univerzita Palackého v Olomouci

Pedagogická fakulta

Ústav pedagogiky a sociálních studií

RIGORÓZNÍ PRÁCE

Olomouc 2023

Mgr. Blanka Beranová

Univerzita Palackého v Olomouci

Pedagogická fakulta

Ústav pedagogiky a sociálních studií

**Hybridní školní poradenské pracoviště Moravské střední školy
v Olomouci**

Rigorózní práce

Vypracovala:

Mgr. Blanka Beranová

Olomouc, září 2023

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem tuto práci vypracovala samostatně, použila jsem pouze prameny uvedené v seznamu odborných zdrojů, které jsou řádně citované.

V Olomouci dne 20. prosince 2023

Mgr. Blanka Beranová

Poděkování

Chtěla bych velmi poděkovat paní Mgr. Ivě Koribské, PhD. za cenné rady a pomoc, kterou mi poskytla při psaní mé rigorózní práce.

Anotace

Jméno a příjmení:	Mgr. Blanka Beranová
Pracoviště, kde bude probíhat obhajoba rigorózní práce:	UP v Olomouci, Ústav pedagogiky a sociálních studií
Rok obhajoby:	2024

Název rigorózní práce:	Hybridní školní poradenské pracoviště na Moravské střední škole v Olomouci
Název rigorózní práce v angličtině:	Hybrid school counseling workplace at the Moravian Secondary School in Olomouc
Anotace rigorózní práce:	<p>Práce školních poradců je stále potřebnější a žádanější. V současné době přibývá žáků, kteří řeší nějakou mimořádnou situaci, mají psychické problémy, zdravotní problémy, starají se o nezletilé dítě, žijí v zahraničí nebo profesionálně sportují a právě tito žáci velice často potřebují pomoc těchto odborníků. Poradci poskytují tyto služby ve školách prezenčně, ale v některých případech se ukazuje, že by bylo vhodnější a potřebnější poskytnout tuto pomoc online. Rigorózní práce zjišťuje, jaký názor na online poradenství mají výchovní poradci z jiných škol, jaký názor na zavedení online poradenství mají žáci a poradci z Moravské střední školy v Olomouci. V případě, že by Moravská střední škola v Olomouci zavedla online poradenství, došlo by k rozšíření služeb poradců, školní poradenské pracoviště na Moravské střední škole v Olomouci by bylo hybridní a dostupné všem žákům školy bez ohledu na jejich rozvrh a polohu.</p>

Klíčová slova:	školní poradce, školní poradenské pracoviště, Moravská střední škola, hybridní pracoviště, žáci, online poradenství
Anotace v angličtině:	The work of school counsellors is considered to be increasingly necessary and sought after. Presently, the number of students dealing with extraordinary situations, mental health issues, health problems, caring of minor child, living abroad, or doing professional sports is growing. And it is precisely these students who often need help of school counsellors. Their services are usually provided in person, but in some cases, it seems to be useful to provide them online. The aim of the present rigorous thesis is to explore the opinions on online counselling held by school counsellors from other schools, as well as the points of view of students and counsellors at the Moravian Secondary School in Olomouc. If the Moravian Secondary School in Olomouc implement online school counselling, it would expand the services of school counsellors, the workplace would become hybrid and accessible to all students regardless of their schedule and location.
Klíčová slova v angličtině:	school counsellor, school counselling workplace, Moravian Secondary School, hybrid workplace, pupils, online counselling
Přílohy vázané v práci:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Pozvánka k online jednání 2. Nabídka studia zaslaná v době DiV 3. Nabídka studia zaslaná v době DiV 4. Dotazník pro výchovné poradce 5. Dotazník pro žáky 6. Přepisy rozhovorů s žáky 7. Přepisy rozhovorů s poradci
Rozsah práce:	103
Jazyk práce:	český

Obsah

Anotace.....	5
Úvod.....	9
1 Historie poradenství v českém školství.....	11
2 Školní poradenské pracoviště v ČR.....	14
2.1 Plán ŠPP.....	16
2.2 Organizační struktura ŠPP.....	18
2.2.1 Výchovný poradce.....	19
2.2.2 Školní metodik prevence.....	21
2.2.3 Školní psycholog.....	23
2.2.4 Školní speciální pedagog.....	25
3 Školní poradenský systém v Evropě.....	26
3.1 Poradenský proces.....	27
3.2 Fáze poradenského procesu.....	28
4 Práce výchovného poradce v době prezenční výuky.....	30
4.1 Dokumentační činnost.....	30
4.2 Program poradenských služeb.....	32
4.3 Poradenské služby.....	33
4.3.1 Vzdělávací problémy – SPU.....	33
4.3.2 Výchovné problémy – SPCH.....	35
4.4 Výchovná komise.....	36
4.4.1 Záškoláctví.....	36
4.4.2 Šikana.....	37
4.4.3 Krádeže.....	39
4.4.4 Omamné a psychotropní látky.....	40
4.5 Řešení mimořádných situací.....	41
4.6 Kariérové poradenství.....	43

5	Práce výchovného poradce v době distanční výuky	45
6	Hybridní model.....	47
6.1	Individuální a skupinové poradenství	47
7	Metodologie výzkumného procesu.....	49
7.1	Výzkumný problém a teoretický kontext.....	49
7.2	Etika výzkumu	49
7.3	Výzkumný design	50
8	Výzkumné šetření – 1. fáze	51
8.1	Analýza kvantitativních dat	51
8.2	Výzkumné techniky a metody sběru dat – kvantitativní přístup	52
8.2.1	Obsah a struktura dotazníku	52
8.2.2	Validita, reliabilita a praktičnost měření	52
8.3	Výzkumný soubor pro kvantitativní část výzkumu	53
8.3.1	Zpracování kvantitativního výzkumného šetření	53
8.3.2	Vyhodnocení výzkumných otázek.....	68
8.3.3	Vyhodnocení a interpretace hypotéz H_1	69
8.3.4	Vyhodnocení dílčích cílů předvýzkumu.....	71
9	Výzkumné šetření – 2. fáze	72
9.1	Analýza kvantitativních dat	72
9.2	Výzkumné techniky a metody sběru dat – smíšený výzkum.....	73
9.2.1	Obsah a struktura dotazníku	74
9.3	Výzkumný soubor žáků pro kvantitativní část výzkumu.....	74
9.3.1	Zpracování kvantitativního výzkumného šetření	75
9.3.2	Vyhodnocení výzkumných otázek.....	82
9.3.3	Vyhodnocení hypotézy H_2	83
9.3.4	Vyhodnocení dílčích cílů kvantitativního výzkumu.....	84
10	Výzkumné šetření – 3. fáze	85

10.1	Analýza kvalitativních dat žáků	85
10.2	Obsah a struktura rozhovoru	85
10.3	Výzkumný soubor žáků pro kvalitativní část výzkumu	86
10.4	Otevřené kódování	87
10.5	Vyhodnocení výzkumného šetření žáků	90
10.6	Výzkumný soubor poradců pro kvalitativní část výzkumu.....	91
10.7	Otevřené kódování	92
10.8	Vyhodnocení výzkumného šetření poradců	94
10.9	Vyhodnocení dílčích cílů kvalitativního výzkumu	95
	Závěr.....	95
	Seznam zkratk.....	97
	Seznam použité literatury	99
	Seznam příloh.....	9
	Seznam obrázků.....	10
	Seznam tabulek.....	11
	Seznam grafů	12

Úvod

Na jaře 2020 byly uzavřeny školy všech stupňů, od mateřských škol až po vysoké školy. Důvodem uzavření škol bylo vládní opatření proti šíření infekčního onemocnění Covid-19. Bylo potřeba prakticky okamžitě se adaptovat na nový způsob komunikace s žáky. Mezi nejvyužívanější platformy v té době patřila sociální síť Facebook, komunikační kanál Skype, e-mail, WhatsApp, online systém správy škol Bakalář, ale nakonec se komunikace s žáky na MSS v Olomouci ustálila na platformě Teams, která učitelům i školním poradcům vyhovovala nejvíce.

Pracuji na MSS v Olomouci jako učitelka, zároveň jako výchovný a kariérový poradce, dále jen VP a KP. Pedagogické a poradenské práci se věnuji již 18 let. Práce VP je velmi rozmanitá. Mezi povinnosti VP patří činnost poradenská, metodická, informační, dokumentační a evidenční. V době pandemie jsem jako pedagog, ale i jako poradce pracovala způsobem online přes aplikaci Teams. Na tento typ práce jsem se rychle adaptovala a zjistila jsem, že spousta věcí z oblasti poradenství se dá řešit online způsobem a že to mně i žákům vyhovovalo. Stejným způsobem se scházela i výchovná komise k řešení výchovných problémů. Práce KP spočívala v pomoci žákům se orientovat v nabídce dalšího vzdělávání na trhu práce, zajišťování různých besed a jiných aktivit. Starala jsem se o dostatek informací pro žáky, zasílala jsem žákům odkazy na online Dny otevřených dveří, dále jen DOD, různých škol, nabídky zaměstnání, informace k vyplnění přihlášek, sepsání životopisu, žádosti o místo atd. V době prezenční výuky poskytuje ŠPP poradenské služby přímo ve škole, online poradenství není stále ještě běžné, je poskytováno pouze výjimečně, a to na základě dobrovolnosti poradenských pracovníků.

Od září 2022 se stal novým členem pedagogického sboru školní psycholog, dále jen ŠP, který tak společně s VP a metodikem prevence, dále jen MP, vytvořil úplné ŠPP.

V rigorózní práci se chci zaměřit na to, jestli by bylo v budoucnu možné vést jednání s žáky a rodiči v některých případech online, vytvořit tak hybridní školní poradenské pracoviště a zlepšit dostupnost poradenství všem žákům MSS v Olomouci.

Rigorózní práce se skládá z teoretické a praktické části. Teoretická část je složena ze 7 kapitol. První kapitola pojednává o historii poradenství v českém školství o jejich proměnách a legislativním ukotvení. Druhá kapitola je zaměřena na ŠPP, organizační strukturu a dokumentační povinnosti. Třetí kapitola popisuje školní poradenský systém

v Evropě, konkrétně v Rakousku a Rusku. Čtvrtá kapitola je zaměřena na práci VP v době prezenční výuky a následující pátá kapitola na práci VP v době distanční výuky, dále jen DiV. V šesté kapitole se dostávám k hybridnímu modelu poradenství a závěr patří metodologii výzkumného procesu.

Praktická část se skládá ze třech částí. První část výzkumu proběhla na podzim roku 2022 na kongresu VP v Praze, empirická data byla získána formou dotazníku, výzkumu se účastnilo 89 VP z celé ČR. Druhá část výzkumu proběhla také na podzim roku 2022 na MSS v Olomouci, empirická data byla získána formou dotazníku a výzkumu se účastnilo 100 žáků. Třetí část výzkumu proběhla opět na MSS v Olomouci s 10 žáky a 3 školními poradci a hlavním nástrojem výzkumu byl polo strukturovaný rozhovor.

Hlavním cílem rigorózní práce je zlepšení dostupnosti poradenství, zajištění snadného a přístupného poradenství pro studenty MSS v Olomouci bez ohledu na to, kde se momentálně nachází či jaký mají rozvrh. Dílčími cíli bylo zmapovat rozvoj poradenství v českém školství, popsat práci ŠPP, vysvětlit důvody změny v práci ŠPP, setřídít, analyzovat a vyhodnotit data z výzkumných šetření.

1 Historie poradenství v českém školství

Počátky poradenství ve světě datujeme do období kolem přelomu 19. a 20. století. Zpočátku se nejednalo o typická poradenská zařízení, ale o zařízení pro řešení výrazných výchovných problémů, byly to spíše jakési laboratoře pro výzkum dítěte. Už tehdy se jednalo o zařazování dětí do nově vznikajících speciálních škol, např. pro mentálně postižené vznikaly poradny pro volbu povolání. Vznik poradenské služby je spojován s osobou amerického psychologa Lightnera Witmera, který v roce 1896 založil první psychologickou kliniku při univerzitě v Pensylvánii (Mertin a kol., 2020, s. 84) a podle Garabikové-Pártlové a Faltové (2019, s. 8) také s Wilhelmem Maximilianem Wundtem. Oba přispěli k rozvoji školní psychologie a vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami, dále jen SVP. Další významnou osobností byl Adolf Adler, který v roce 1920 otevřel ve Vídni první individuální psychologickou poradnu (Knotová, 2014, s. 11-13).

Podle Ehlové (2016) se na našem území (v bývalém Československu) výchovné poradenství začalo rozvíjet podobně jako ve vyspělém světě počátkem 20. století. Zpočátku se jednalo o poradny pro volbu povolání a rozmísťování na pracovní místa a učiliště. V těchto poradnách působili především laici – převážně učitelé se zájmem o psychologii. V době 2. světové války se činnost českých poraden pozastavila a po válce se již nevrátila do stejného stavu. V důsledku totalitního režimu po roce 1948 bylo výchovné poradenství zcela podceňováno a bráno za instituci bránící rozvoji ekonomiky. Na krátkou dobu po roce 1948 neexistovalo žádné poradenství, bylo pokládáno za zbytečné, protože se změnou režimu měly vymizet problémy (neprospěch, záškoláctví, poruchy pramenící z chudoby aj.). Volbu povolání mělo nahradit plánované rozmísťování do škol a do pracovního procesu. Organizovaný poradenský systém vzniká v 60. letech minulého století.

První psychologická poradna u nás byla založena v Bratislavě v roce 1957, v Brně v roce 1958 a v Košicích v roce 1959. Poradny spolupracovaly s učiteli, lékaři, byly též výukovými pracovišti. Postupně se poradny zaměřily na problémovou mládež a výchovu k volbě povolání. V roce 1967 se nařízením ministerstva školství začala zřizovat síť krajských pedagogicko-psychologických poraden, vznikla první poradna tohoto typu v Praze. Poradny poskytovaly služby školským a mimoškolským výchovným institucím a rodinám. V roce 1978 se síť poraden rozšířily i do tehdejších okresních měst. V roce 1980 v souvislosti s novým školským zákonem, byla posílena role VP na středních odborných školách a učilištích.

Poskytování poradenských služeb ve školství se v České republice postupně rozšiřovalo, vznikla nová zařízení a instituce. V roce 1998 bylo poskytování poradenských služeb ošetřeno metodickým listem Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ČR, dále jen MŠMT ČR. K hlavním koncepčním změnám patřila snaha rozšířit poradenské služby na školách, změna se týkala školních psychologů, dále jen ŠP a školních speciálních pedagogů, dále jen SpP. Poprvé se záměrem vstupu ŠP do škol přišla tzv. Bílá kniha. V roce 2005 vyhláškou č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských zařízeních, vstoupila v platnost nová podoba poskytování poradenských služeb ve školství, vznikla současná síť ŠPP.

Kolář a kol. (2012) uvádí, že Bílá kniha je základní programový dokument pro vnitřní přestavbu vzdělávání v naší školské soustavě od předškolní výchovy až po vzdělávání vysokoškolské a vzdělávání dospělých. Bílá kniha byla přijata jako celospolečenský program.

Poradenské služby v českém školství jsou poskytovány ve školách a školských zařízeních a patří do gesce MŠMT ČR. Poradenské služby jsou poskytovány na základě zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), vyhlášky č. 27/2016 Sb. o vzdělávání žáků se SVP a žáků nadaných a vyhlášky č. 72/2005 Sb. a vyhlášky 197/2016 Sb. o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních, dále jen ŠPZ.

Na základě Školského zákona č. 561/2004 Sb., § 21, písm. f) mají žáci, studenti, zákonní zástupci a nezletilí žáci právo na informace a poradenskou pomoc školy nebo ŠPZ v záležitostech týkajících se vzdělávání podle tohoto zákona a proto podle § 7 vyhlášky č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a ŠPZ musí ředitel základní, střední a vyšší odborné školy zabezpečit poskytování poradenských služeb ve škole a ŠPP, ve kterém působí zpravidla VP a MP. Ti spolupracují zejména s třídními učiteli, učiteli výchov, případně s dalšími pedagogickými pracovníky školy. Poskytování poradenských služeb ve škole může být zajišťováno i ŠP, nebo školním SpP (Knotová, 2014, s. 11-13).

Výchovné poradenství podle Ehlové (2016) jsou služby, které jsou nabízeny přímo ve školách, tj. v místě, kde vzniká celá řada sociálních, vzdělávacích, výchovných, psychických a dalších obtíží mladých lidí. Výchovné poradenství je podle ní organizovaná soustava speciálních odborných poradenských služeb, kterou uskutečňuje pedagogický pracovník školy, tedy samotný učitel, který kromě pedagogické činnosti zastává zároveň roli

VP. Toto spojení není úplně šťastné, protože jako VP je příliš vtažen do obrany zájmů školy jako instituce a to do takové míry, že nemůže nezávisle hájit zájem žáka.

Poradenské služby ve školách jsou podle Knotové a kol. (2014) poskytovány bezplatně žákům, zákonným zástupcům, školám a školským zařízením a jsou zaměřeny na primární prevenci sociálně patologických jevů a prevenci školní neúspěšnosti, poskytování informací a poradenskou podporu jak při volbě vzdělávací dráhy, tak volbě profesního uplatnění. Dále se zaměřují na integraci a inkluzi, péči o nadané a dlouhodobě neprospívající, ale i na metodickou činnost směřovanou k pedagogům škol.

2 Školní poradenské pracoviště v ČR

Zákon č. 561/2004 Sb., § 116 definuje činnost ŠPP jako informační, diagnostickou, poradenskou a metodickou.

Současným trendem je existence ŠPP na základních a středních školách. Praxe ukazuje, že spolupráce VP, MP, ŠP a případně i SpP umožňuje daleko lépe řešit vzniklé problémy u žáků a problém zachytit v jeho zrodu. Každý z těchto pracovníků je odborníkem ve své profesi a dokáží se navzájem doplňovat. Rodiče velice kladně kvitují existenci takového pracoviště, protože se domnívají, že jejich dítě je ve správných rukou a v případě výskytu výchovného nebo výukového problému se dočkají rychlé pomoci.

Článek v časopisu *Školní poradenství v praxi* (2022) uváděl, že vládní návrh novely zákona o pedagogických pracovnících ve svém obsahu naprosto správně a oprávněně usiloval o legislativní ukotvení pozice školského logopeda, dále jen ŠL, neboť se v systému ŠPP tato profese již dlouhodobě praxí osvědčila. V současné době již platí novela zákona o pedagogických pracovnících č. 563/2004 Sb., s účinností od 1. září 2023. Došlo k zavedení nové kategorie pedagogického pracovníka – ŠL. Tento odborník se uplatní zejména ve ŠPZ a speciálních školách příslušného zaměření. Novela zákona neřeší sociálního pedagoga, dále jen SP, po kterém učitelé také volají a považují ho za potřebného. SP by koordinoval součinnost mezi školou, úřady a neziskovým sektorem, řešil by problémy rodin se slabým kulturním a ekonomickým zázemím, ale i současnou situaci dětí uprchlíků.

Mertin (2020) rozlišuje úplné a neúplné ŠPP. Většina škol má neúplné ŠPP, kde chybí některý z poradců. Do neúplného se počítá VP, MP a třídní učitel. Úplné ŠPP nabízí i služby ŠP nebo i školního SpP.

Knotová a kol. (2014) uvádí, že ŠPP působí přímo ve školách, poskytuje celou řadu služeb. Rozsah poradenských služeb vymezuje vyhláška č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských zařízeních. V případě, že je ve škole zřízeno ŠPP, v jehož rámci spolupracuje více poradenských pracovníků, je vhodné vytvořit plán práce za celé ŠPP a přesně určit, kdo za plnění stanovených úkolů zodpovídá. Plán je potřeba prodiskutovat na pedagogické radě a s nabídkou služeb seznámit rodičovskou veřejnost. Seznámení rodičovské veřejnosti je možné v rámci třídních schůzek, které se konají 2x během školního roku, další možností jsou webové stránky školy nebo hromadný email.

Za činnost ŠPP podle Najmonové a Faltové (2019) odpovídá ředitel školy a je na jeho odpovědnosti nastavit spolupráci a organizaci v rámci něj tak, aby byla co nejefektivnější.

Podle Knotové et al. (2014) bývá ŠPP organizováno ve dvou modelech dle možností konkrétní školy a počtu zapojených odborníků. V obou případech je samozřejmostí nezbytná týmová spolupráce všech pracovníků ŠPP navzájem, stejně jako kooperace s ostatními pedagogickými pracovníky ve škole i mimo ni, aby byl výsledek poradenské služby co nejkvalitnější.

- a) Model základní – poradenské služby jsou zde zajišťovány pouze VP a školním MP. Těmito poradenskými pracovníky jsou učitelé se specializačním vzděláním v dané oblasti v akreditovaném vzdělávacím programu MŠMT ČR. Podle potřeby v rámci základního modelu spolupracují i třídní učitelé, učitelé výchov (občanské výchovy, rodinné výchovy, výchovy k volbě povolání apod.), asistenti pedagoga a koordinátoři školních vzdělávacích programů, dále jen ŠVP na školách – například kvůli úpravě minimálních výstupů pro žáky s lehkým mentálním postižením.
- b) Model rozšířený – poradenský model závisí zejména na finančních možnostech dané školy. V rozšířeném modelu spolupracují všichni výše zmínění pracovníci ze základního modelu doplnění o další odborníky – ŠP nebo školního SpP, výjimečně SP, ŠL, dyslektického asistenta.

Ehlová (2016) vidí ideální stav v multidisciplinární spolupráci ŠPP, všichni zúčastnění jsou rovnocennými partnery a pracují na základě jasně vymezených rolí a stanovených úkolů. Tomuto ideálnímu stavu však předchází pečlivá a dlouhodobá práce zaměřená na zainteresování všech poradenských i pedagogických pracovníků, odstranění bariér v komunikaci, nastolení důvěry, přiblížení principů práce apod. Ehlová (2016) se domnívá, že podmínkou realizace dobré multidisciplinární spolupráce je splnění následujících úkolů:

- Tým má jasněho vedoucího.
- Tým je složen z několika odborníků (vždy by měl být zastoupen VP, školní MP, třídní učitel, ŠP nebo SpP, popř. ředitel školy).
- Každý člen týmu má jasně vymezenou roli a úkoly.
- Tým společně vytváří individuální vzdělávací plán, dále jen IVP, pro žáka na základě doporučení ŠPZ.

- Tým organizuje pravidelná setkání s cílem společně se domlouvat na jednotném postupu práce s konkrétním klientem, na dodržování tohoto postupu a na pravidlech vyhodnocování.

2.1 Plán ŠPP

Plán ŠPP vytváří poradci společně. Plán ŠPP se vypracovává na školní rok, projednává se na pedagogické radě a předkládá se ke schválení a podpisu řediteli školy.

Plán je rozdělen na jednotlivé části:

1. ŠPP,
2. Dokumentační činnost,
3. Hlavní úkoly ŠPP,
4. Další aktivity ŠPP,
5. Prezentace služeb ŠPP,
6. Konzultační hodiny,
7. Krizový plán.

V prvním bodu je popis ŠPP, na jaké škole poskytuje své služby, na základě jaké vyhlášky, kdo je členem ŠPP a kdo je vedoucím ŠPP. Jsou zde popsány hlavní cíle a priority pro daný školní rok.

Hlavní cíle:

1. Vzdělávání žáků se SVP,
2. Péče o žáky nadané a žáky neprospívající,
3. Výchovné problémy,
4. Kariérové poradenství,
5. Prevence sociálně patologických jevů a závadového chování žáků.

Pro nadcházející školní rok se stanoví priority, např.:

- Dobrá a funkční spolupráce ŠPP,
- Hybridní ŠPP,
- Spokojený žák a učitel.

Ve druhém bodu je výčet plánů a programů, které je nutno vypracovat a předložit vedení školy k podpisu.

Patří sem:

- Program poradenských služeb s preventivním programem školy,
- Plán VP,
- Plán ŠP,
- Plán MP,
- Plán maturanta.

Plány musí být na začátku školního roku předloženy vedení školy ke schválení a podpisu a na konci školního roku musí být zpracováno vyhodnocení s informacemi, co bylo splněno, čeho bylo dosaženo s návrhy a nápady pro další školní rok.

Třetí bod plánu zahrnuje hlavní úkoly ŠPP, ve kterém jsou rozpracovány veškeré úkoly, kterým se bude ŠPP během roku věnovat a kdo za splnění úkolu zodpovídá.

Hlavní úkoly plánu ŠPP

Měsíc	Činnost	Zodpovídá
Září	Aktualizace a doplnění databáze žáků se SVP	VP
	Souhlas žáků nebo zákonných zástupců s poskytováním podpůrných opatření	VP
	Tvorba IVP	VP+ŠP+MP
průběžně	Nová doporučení z ped. poradny, IVP, konzultace, řešení	
	VP+ŠP+TU	
Leden	Kontrola naplnění cílů u žáků s IVP + návrhy na doplnění	VP+ŠP+MP
Červen	Vyhodnocení IVP	VP+ŠP+MP

Další část plánu ŠPP je věnována dalším aktivitám ŠPP. Může se jednat o aktivity určené žákům nebo pedagogům školy. Pro žáky se pravidelně organizují adaptační dny, výměnné pobyty, výlety, exkurze, noci ve škole, snídaně s učitelem, dny trošku jinak a pro učitele např. neformální setkání mimo školu nebo teambuildingové aktivity.

Plán ŠPP a práce ŠPP musí být prezentovány, slouží k tomu webové stránky školy, instagram, facebook, komunikační kanál Bakalář, třídní schůzky a také nástěnky ve škole.

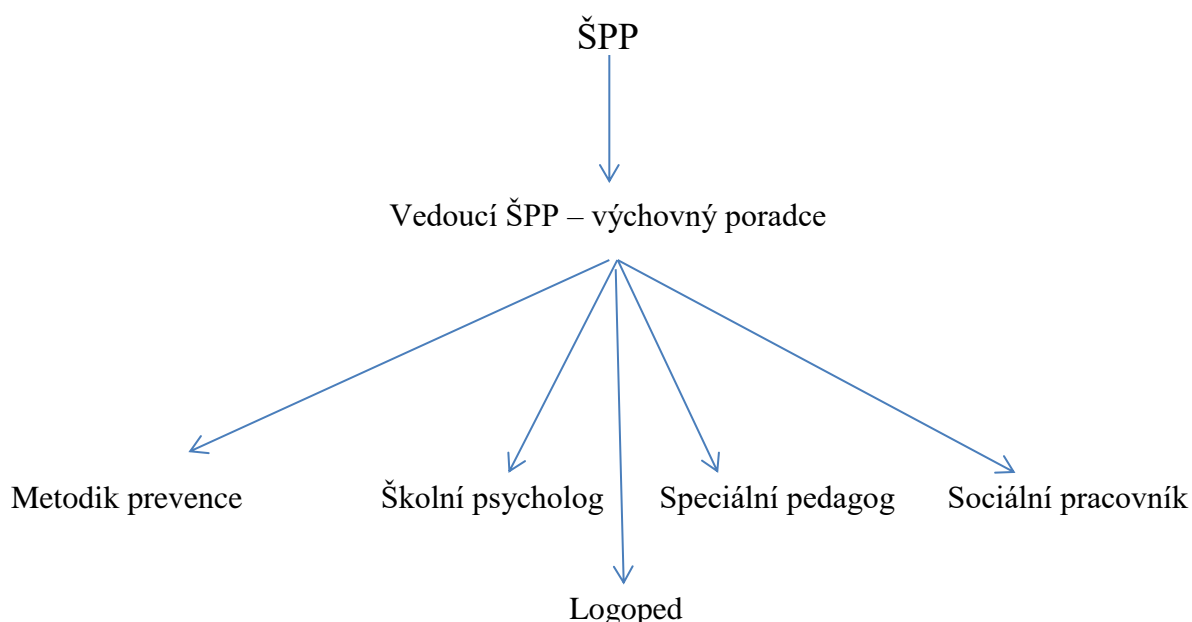
Všichni členové ŠPP mají stanoveny své konzultační dny a hodiny. Tyto informace jsou součástí plánu ŠPP, ale také jsou uvedeny na sociálních sítích, webových stránkách školy a také na dveřích kabinetů poradců.

Poslední část plánu je zaměřena na krizový plán školy, jak postupovat v případě úrazu, zdravotních obtíží žáka, kouření v budově školy, záchytu nelegální drogy, sebepoškozování, šikaně apod.

2.2 Organizační struktura ŠPP

Podle Mertina a kol. (2020, s. 141) je ŠPP složeno z VP, školního MP, v ideálním případě i ze ŠP, SpP, SP. Zákon o pedagogických pracovnících č. 563/2004 Sb. prošel novelizací a od 1. září 2023 ukotvil do ŠPP dalšího odborníka, ŠL, který bude realizovat logopedickou intervenci v rezortu školství v celém jejím pojetí (diagnostika, terapie, prevence).

Úplné ŠPP

Neúplné ŠPP

VP + MP + Třídní učitel

Podle vyhlášky č. 72/2005 Sb., má poradenské služby koordinovat ŠP nebo SpP. Praxe však podle Knotové a kol. (2014, s. 27) ukazuje, že těmto poradenským pracovníkům chybí zkušenosti s fungováním školy a prací učitele. Ve většině škol proto poskytování poradenských služeb koordinuje VP.

2.2.1 Výchovný poradce

Je zpravidla pedagogický pracovník, který podle § 8 vyhlášky č. 317/2005 Sb., o dalším vzdělávání pedagogických pracovníků ve znění pozdějších předpisů absolvoval studium pro VP. Studium získává specializaci v pedagogice a psychologii. Tato specializace je předpokladem pro výkon specializované metodologické činnosti VP. Studium se uskutečňuje v rámci programu celoživotního vzdělávání na vysoké škole v délce trvání nejméně 250 vyučovacích hodin. Studium se ukončuje obhajobou závěrečné písemné práce a závěrečnou zkouškou před komisí (Štoček, 2021, s. 126).

Knotová (2014) uvádí, že VP může být jmenován kterýkoli učitel školy, který absolvuje potřebné studium dané vyhláškou č. 317/2005 Sb. o dalším vzdělávání pedagogických pracovníků, akreditační komisi a kariérním systému pedagogických pracovníků (§ 8 vyhlášky). Musí respektovat a dodržovat etický kodex VP schválený Asociací výchovných poradců, dále jen AVP, v roce 2008, protože při své práci pracuje s citlivými a důvěrnými údaji.

Mertin a kol. (2020, s. 23) uvádí, že VP není uveden ve výčtu pedagogických pozic, který je stanoven v § 2 odst. 2 zákona č. 563/2004 Sb. Skutečnost, že činnost VP vykonává pedagogický pracovník, vyplývá z logiky věci, že VP musí mít znalosti a dovednosti pedagogického pracovníka.

V závislosti na počtu žáků se snižuje VP týdenní rozsah přímé pedagogické činnosti (Štoček, 2021, s. 127).

Snížení úvazku VP na základní a střední škole podle § 3 nařízení vlády č. 75/2005 Sb.

- do 150 o 1 hodinu týdně,
- do 250 o 2 hodiny týdně,

- do 550 o 3 hodiny týdně,
- do 800 o 4 hodiny týdně,
- nad 800 o 5 hodin týdně.

- ***Předpoklady pro výkon funkce VP***

VP musí mít ke své funkci nejen absolvované studium, ale musí splňovat i jiné předpoklady. Mertin (2020) uvádí, že VP musí být způsobilý k právním úkonům, musí mít odbornou kvalifikaci pro přímou pedagogickou činnost, musí být bezúhonný, zdravotně způsobilý a musí umět česky.

- ***Činnost VP***

Vykonává činnost poradenskou, metodickou, informační, dokumentační a evidenční. O těchto činnostech vede písemnou dokumentaci v elektronické podobě.

Vede celý tým poradenských služeb. Podílí se na integraci a inkluzi žáků se SVP. S třídními učiteli konzultuje případné výchovné a vzdělávací problémy žáků, podílí se na šetření výchovných problémů žáků. Svolává a řídí výchovné komise. Věnuje se kariérovému poradenství. Poskytuje informace o činnosti poradenských pracovníků školy, o specializovaných školských a dalších poradenských zařízeních v regionu, o jejich zaměření, kompetencích a o možnostech využívání jejich služeb žákům i jejich zákonným zástupcům. Spolupracuje se ŠPZ. Vede písemné záznamy v elektronické podobě, které umožňují doložit rozsah a obsah činnosti VP a zaznamenává navržená a realizovaná opatření. Předává odborné informace z oblasti péče o žáky se SVP pedagogickým pracovníkům školy (Štoček, 2021, s. 126).

Činnost VP je stanovena Vyhláškou č. 72/2005 Sb. a proto se VP při sestavování ročního plánu tímto dokumentem řídí. Tento plán musí být vypracován na každý školní rok, je zveřejněn na webových stránkách školy. Činnosti VP se dělí na dvě velké skupiny, na poradenskou, metodickou a informační činnosti.

- ***Poradenské činnosti VP***

Podle Štočka (2021) patří do poradenských činností VP kariérové poradenství, mapování a řešení žáků, kteří potřebují pedagogickou podporu s potřebou podpůrného opatření 1. stupně, dále diagnostika a intervence pro nadané žáky, spolupráce se ŠPZ, poskytování podpůrných opatření žákům se SVP.

- **Metodické a informační činnosti**

Do metodických a informačních činností zařadil Štoček (2021) metodickou pomoc pedagogickým pracovníkům školy, zprostředkování nových metod pedagogické diagnostiky, integraci, IVP, přípravu a vyhodnocování plánu pedagogické podpory, dále jen PLPP, sledování naplňování cílů u žáků se SVP, vyhodnocování IVP a práci s nadanými žáky. VP poskytuje také informace o činnosti školy, zaměření, kompetencích a možnostech využívání jejich služeb jak žákům, tak i zákonným zástupcům. Dále Štoček zmínil nutnost shromažďovat odborné zprávy a informace o žácích, kteří jsou v péči poradenských zařízení. Nutné je i vést záznamy své činnosti, aby bylo možno doložit rozsah a obsah práce VP.

Knotová (2014) uvádí, že VP by měl mít vždy přesně stanovenou pracovní náplň, která bude v souladu s platnou legislativou a zároveň co nejvíce vychází z potřeb dané školy. Je důležité přesně vymezit místo VP v organizační struktuře školy, jeho práva a povinnosti, přímou odpovědnost a kompetence k řešení nejrůznějších problémů.

VP je členem vedení školy a zároveň vedoucím ŠPP. Jako člen vedení, by se měl účastnit porad vedení školy, na kterých informuje o dění ve svém úseku, přijímá úkoly od vedení školy a domlouvá řešení nejrůznějších problémů. V ideálním případě by měl mít VP samostatný kabinet, vybavený odpovídajícím nábytkem pro vedení jednání a výpočetní technikou (Knotová D., 2014, s. 31). Stejně uvádí i Kopřiva (2016), že pro jednání s klientem je zapotřebí, aby VP měl vhodný prostor, kde bude jednat s klientem nerušeně, bez přítomnosti jiných osob.

2.2.2 Školní metodik prevence

Funkce MP se poprvé na českých školách objevila ve druhé polovině devadesátých let 20. století. Na počátku byl nazýván protidrogový preventista a velmi často jeho práci vykonával VP. Po roce 2000 se činnost MP natolik rozšířila, že bylo školám doporučeno, aby se od sebe výkon činností VP a školního MP oddělil a vykonávali ho dva učitelé, kteří budou úzce spolupracovat (Knotová a kol., 2014, s. 51).

Náplň práce vychází z Vyhlášky o poskytování poradenských služeb ve školách a školských zařízeních č. 72/2005 Sb. a z vypracovaného plánu MP pro aktuální školní rok.

Školní MP vykonává činnost metodickou, koordinační, informační, poradenskou, dokumentační a evidenční. Připravuje, koordinuje a realizuje preventivní program školy,

spolupracuje s orgány státní správy a samosprávy, vede písemnou dokumentaci o své činnosti. Účastní se výchovných komisí.

Mertin a kol. (2020) uvádí, že ani MP není uveden ve výčtu pedagogických pozic, který je stanoven v § 2 odst. 2 zákona č. 563/2004 Sb. Stejně jako u VP, ale z logiky věci vyplývá, že i MP musí mít znalosti a dovednosti pedagogického pracovníka.

Podle Knotové a kol. (2014), může školním MP být jmenován jakýkoli učitel školy.

Předpokladem pro výkon činnosti školního MP je studium v délce trvání nejméně 250 vyučovacích hodin (§ 9 vyhlášky č. 317/2005 Sb.).

Školní MP nemá sníženou vyučovací povinnost, pouze mu náleží specializační příplatek.

- ***Předpoklady pro výkon funkce MP***

MP musí mít nejen absolvované studium, ale musí splňovat i jiné předpoklady. Mertin (2020) uvádí, že MP musí být způsobilý k právním úkonům, musí mít odbornou kvalifikaci pro přímou pedagogickou činnost, musí být bezúhonný, zdravotně způsobilý a musí umět česky.

- ***Metodické a koordinační činnosti MP***

Mertin (2020) zahrnul mezi metodické a koordinační činnosti MP tvorbu „Preventivního programu“, který se vypracovává na školní rok a je také součástí „Programu poradenských služeb“. MP se zaměřuje celkově na prevenci, metodicky vede pedagogické pracovníky školy v oblasti prevence rizikového chování, pracuje se studenty, kteří mají problém s adaptací, prožívají vztahové problémy, vykazují rizikové chování. Do vzdělávacího procesu se snaží zahrnout multikulturní prvky, a tím zamezit rasizmu, xenofobii. MP dále spolupracuje s orgány státní správy a samosprávy, poradnami a jinými institucemi. Je nezbytné shromažďovat odborné zprávy a informace o žácích v péči SPZ, vede písemné záznamy, aby mohl doložit rozsah a činnost školního MP.

- ***Informační činnosti MP***

Mezi informační činnosti MP Mertin (2020) zařadil informovanost pedagogických pracovníků o problematice rizikového chování. MP by měl prezentovat své výsledky práce, snažit se získávat nové odborné informace a zkušenosti. Měl by mít přehled o svých spolupracovnících, orgánech státní správy, zdravotnických zařízeních, Policii ČR a jiných a průběžně by měl aktualizovat databázi spolupracovníků. O preventivních programech by

měl informovat rodiče, pedagogický sbor. Nesmí chybět ani vedení dokumentace v souladu s General Data Protection Regulation, dále jen GDPR, analýzy a statistiky.

- **Poradenská činnost MP**

MP vyhledává rizikové chování, poskytuje rodičům i žákům poradenskou službu, nabízí pomoc poradenských center a odborných pracovišť. V tomto ohledu i úzce spolupracuje s třídními učiteli. Přípravuje podmínky pro integraci žáků se SVP a koordinuje poskytování poradenských a preventivních služeb.

Hlavním úkolem školního MP je tvorba a vyhodnocení „Preventivního programu školy“ a koordinace jeho plnění. Na tvorbě programu se podílejí všichni pedagogičtí pracovníci školy a vypracovává se vždy na každý nový školní rok (Knotová a kol., 2014, s. 53).

2.2.3 Školní psycholog

ŠP nacházejí v českých školách uplatnění již tři desítky let, ale skutečný rozvoj školní psychologie nastal v České republice po roce 2005 podporou nové školské legislativy a projektů podporovaných z prostředků Evropské unie.

Strategický dokument českého školství, tzv. „Bílá kniha“, zmiňuje ŠP jako odborníka, který by měl školám pomoci zvládat nároky vyvolané rychlými společenskými změnami a zvyšujícím se počtem ohrožených žáků (Knotová a kol., 2014, s. 54-55).

Náplň práce vychází z Vyhlášky o poskytování poradenských služeb ve školách a školských zařízeních č. 72/2005 Sb. a z vypracovaného plánu ŠP pro aktuální školní rok.

Podle Knotové a kol. (2014) se skutečná náplň práce ŠP odvíjí nejen od legislativních pravidel a doporučení, ale je především výsledkem vyjednávání psychologa se školou a lidmi v ní. Do náplně práce se také promítá i typ školy, její specifika i zkušenosti psychologů.

PhDr. Jana Zapletalová (2013), autorka knihy „Úvod do školní psychologie“, vidí přítomnost psychologa ve škole jako nezbytnou, protože vytváří psychoterapeutický efekt, žáci a studenti se cítí klidnější a více v pohodě, když vědí, že pomoc je na blízku.

Předpokladem k výkonu práce ŠP je absolvování magisterského studia psychologie neučitelského typu. Podle Hynka, Falty a Nevoralové (2019) je také nedílnou součástí vzdělání psychologů i různé formy výcviků a akreditací v oblastech psychoterapie, které mohou posunout nabízené činnosti ŠPP na jinou, specifickou úroveň.

- ***Předpoklady pro výkon funkce školního psychologa***

ŠP musí mít nejen absolvované studium, ale musí splňovat i jiné předpoklady. Mertin (2020) uvádí, že ŠP musí být způsobilý k právním úkonům, musí mít odbornou kvalifikaci pro přímou pedagogickou činnost, musí být bezúhonný, zdravotně způsobilý a musí umět česky.

- ***Standardní činnosti ŠP***

ŠP spolupracuje s ostatními členy ŠPP na vytváření „Programu poradenských služeb“ a na „Preventivním programu“. Komunikuje s vedením školy, pedagogy, žáky a zákonnými zástupci.

- ***Diagnostika a depistáž***

ŠP vyhledává specifické poruchy učení, provádí diagnostiku při vzdělávacích a výchovných problémech žáků. Vyhledává a diagnostikuje nadané žáky. Spolupracuje s třídními učiteli při adaptačních dnech žáků 1. ročníků. Zjišťuje sociální klima ve třídě, využívá k tomu různé ankety a dotazníky.

- ***Konzultační, poradenské a intervenční práce***

Mezi konzultační, poradenské a intervenční práce patří péče o žáky se SVP s podpůrným opatřením 1. stupně, pomáhá VP s vypracováním PLPP. Zároveň spolupracuje při sestavování IVP u podpůrných opatření 2. až 5. stupně. Poskytuje konzultace žákům s osobními problémy, zákonným zástupcům pomáhá při výchovných problémech a poskytuje individuální konzultace pro pedagogické pracovníky v oblasti výchovy a vzdělávání. Věnuje se kariérovému poradenství, skupinové a komunitní práci s žáky, prevenci školního neúspěchu, preventivní práci ve třídě, různým programům. Podporuje spolupráci třídy a třídního učitele, tolerantní a multikulturní prostředí ve škole a dlouhodobě selhávající žáky ve vzdělávání.

- ***Metodická práce a vzdělávací činnost***

Na základních školách ŠP participuje na přípravě programu zápisu žáků do 1. ročníku. Metodicky podporuje práci žáků se SVP a také metodicky pomáhá třídním učitelům. Organizuje besedy pro zákonné zástupce, semináře pro pedagogické pracovníky a pravidelně se účastní pracovních porad. Koordinuje poskytování poradenských služeb ve škole, ale i mimo školu, spolupracuje se ŠPZ a zdravotnickými a jinými zařízeními. Podílí se na tvorbě ŠVP (Mertin a kol., 2020, s. 41-42).

2.2.4 Školní speciální pedagog

Knotová a kol. (2014, s. 63) definuje školního SpP jako odborníka poskytujícího poradenské služby týkající se žáků se zdravotním postižením či zdravotním a sociálním znevýhodněním, v některých případech také nadaných žáků se zdravotním postižením či znevýhodněním.

SpP získává odbornou kvalifikaci vysokoškolským vzděláním získaným studiem v akreditovaném magisterském studijním programu v oblasti pedagogických věd, zaměřených zpravidla na speciální pedagogiku. Kvalifikační a osobnostní předpoklady stanovuje § 3 zákona č. 563/2004 Sb.

- **Standardní činnosti školního SpP**

Školní SpP se podílí na vytváření „Programu poradenských služeb“ a také na „Preventivním programu“. Komunikuje s vedením školy, učiteli, žáky a zákonnými zástupci.

- **Diagnostika a depistáž**

Školní SpP vyhledává žáky s rizikem vzniku SVP, zvažuje zařazení do některého z programů, např. preventivního, stimulačního nebo intervenčního, shromažďuje údaje o žákovi, včetně rodinné a osobní anamnézy, analyzuje podle získaných údajů předpoklady pro studium. Stanovuje intervenční přístup v rámci školy při výchovných problémech. Vytváří a využívá různé screeniny, ankety, dotazníky pro vyhledávání žáků se SVP.

- **Konzultační, poradenská a intervenční práce**

Školní SpP má na starosti intervenční podporu při realizaci PLPP. Průběžně zjišťuje naplňování podpůrných opatření u žáků se SVP. Spolupodílí se na tvorbě IVP u žáků se SVP nebo u PLPP 1. stupně, spolupracuje přitom s učiteli, třídním učitelem, učitelem odborného výcviku, s vedením školy, zákonnými zástupci a dalšími. Vyhodnocuje účinnost poskytovaných podpůrných opatření pro žáky se SVP a rizikem vzniku SVP. Podílí se na kariérovém poradenství. Má na starosti preventivní intervenční programy v oblasti školního neúspěchu nebo výchovných problémů s uplatněním speciálně pedagogických/etopedických přístupů. Pro žáky se SVP upravuje školní prostředí, zajišťuje speciální pomůcky a didaktické materiály. Věnuje se individuální konzultaci s rodiči, zákonnými zástupci a pedagogickými pracovníky. Hledá speciálně pedagogické přístupy pro řešení multikulturní problematiky ve školním prostředí.

- **Metodická, koordinační a vzdělávací činnosti**

Školní SpP připravuje a průběžně upravuje podmínky pro vzdělávání žáků se SVP ve škole, koordinuje speciálně pedagogické poradenské služby ve škole. Metodicky pomáhá třídním učitelům při vzdělávání žáků se SVP nebo rizikem vzniku SVP. Navrhuje metody a formy práce s žáky se SVP, provádí instruktáž využívání speciálních pomůcek a didaktických materiálů. Spolupracuje s pedagogickými pracovníky, zařízeními a dalšími institucemi. Zajišťuje besedy a osvětové programy zákonným zástupcům, zajišťuje pracovní semináře pro pedagogické pracovníky v oblasti SVP a rizika jejich vzniku. Spolupodílí se na vytváření ŠVP, IVP, PLPP. Koordinuje a metodicky vede školní asistenty.

ŠPP se může opřít při své činnosti o metodické pokyny MŠMT.

Mezi tyto pokyny patří:

- Metodický pokyn MŠMT ČR k jednotnému postupu při uvolňování a omlouvání žáků z vyučování, prevenci a postihu záškoláctví
- Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí a mládeže
- Metodický pokyn MŠMT ČR k prevenci a řešení šikany ve školách a školských zařízeních
- Metodický pokyn k vyhlášce č. 72/2016 Sb., o vzdělávání žáků se SVP a žáků nadaných

3 Školní poradenský systém v Evropě

V Rakouském školském systému existuje několik profesních skupin a funkcí, které podporují školy při zvládnání psychologických, zdravotních a sociálních výzev. Podílí se na tom učitelé s doplňkovým vzděláním, ŠP, SP, koučové mládeže a školní lékaři. Cílem spolkového ministerstva školství je podpora školní psychologie a psychosociální podpora, rozvoj pedagogického poradenství. Rakousko klade velký důraz na inkluzi, aby nedocházelo k předčasným odchodům žáků ze vzdělávacího systému a případnému budoucímu sociálnímu vyloučení při vstupu na pracovní trh. Pro žáky se SVP jsou zřizovány speciální školy, nebo třídy v běžných školách. Rodiče si tak mohou vybrat, zda jejich dítě se bude vzdělávat ve speciální škole nebo bude zařazeno do třídy v běžné škole. V Rakousku existují speciální centra speciální pedagogiky, zaměřená na poradenskou činnost, pracují na speciálních školách a jsou k dispozici rodičům, pedagogům. Na rozdíl od České republiky je práce SP silně

rozvinutá. Rakousko se věnuje žákům nejen ve škole, ale i později v zaměstnání, aby nedocházelo k sociálnímu vyloučení (*Školní poradenství v praxi*, 2021, s. 1 – 9).

V Rusku působí vždy pouze jeden ŠP na jedné škole. Věnuje se žákům s různými potřebami – SVP, neprospěch, rodinné problémy, návykové látky. Vzdělání pro handicapované žáky je v Rusku těžko dostupné, úprava legislativy z roku 2019 upravila zařazení těchto dětí do běžné výuky, ale i nadále dochází k jejich separaci. Rusko má problém s nedostatkem kvalifikovaného personálu, proto je jen málo pracovníků, kteří by se těmto žákům věnovali v běžných či speciálních školách nebo při domácí výuce. Rusko se snaží o změny, chce rozjet speciální programy pro sociální otázky, upravit vzdělávání odborníků, všechno je ale závislé na financování státu (*Školní poradenství v praxi*, 2021, s. 1 – 9).

3.1 Poradenský proces

Podle Ehlové (2016) spočívá poradenství v pomoci, poskytnutí rady s cílem zlepšit stav, řešit problém jednoho ze subjektů pomáhající interakce. Poradenství má dvě základní funkce – preventivní a nápravnou.

- Preventivní funkce má zamezit vzniku problému, které klienta ohrožují.
- Nápravná funkce řeší konkrétní problémy klienta.

Právo na poskytnutí poradenské pomoci má podle Mertina (2020) dítě, žák a student, zákonný zástupce dětí a zákonní zástupci nezletilých žáků.

Poradenská pomoc musí být v souladu s právem a to konkrétně se:

- Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (Školský zákon)
- Vyhláška č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních
- Vyhláška č. 27/2016 Sb., o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných

V souvislosti s poradenským procesem je nutné vést dokumentaci, kterou Mertin (2020) rozdělil na dvě části, část systémovou, kam patří program poradenských služeb, a část, která souvisí s poskytováním poradenských služeb žákům nebo jejich zákonnému zástupci. Systémovou dokumentaci musí škola vést podle Vyhlášky č. 72/2005 Sb., § 7 odst. 3, 4

a § 4 odst. 3. a dokumentaci, která se týká poskytování poradenských služeb, vede škola podle § 4 odst. 2, 3 stejné vyhlášky.

3.2 Fáze poradenského procesu

Práce s žákem, rodičem, učitelem je všeobecně dlouhodobý proces, je potřeba postupovat po daných krocích.

První fáze spočívá v seznámení se s klientem, naslouchání, vytvořením vztahu mezi poradcem a klientem. V této fázi by měl především mluvit klient, poradce pouze naslouchá. K tomu je potřeba mít k dispozici klidné a ničím nerušené místo (Ehlová, 2016, s. 35).

Běžná praxe na školách je, že VP sdílí společné prostory s ostatními vyučujícími a tudíž je velmi málo příležitostí jednání s klientem v klidném a ničím nerušeném prostředí. Je zcela obvyklé, že VP je současně učitel, který potřebuje v rámci mezipředmětových vztahů být pospolu s ostatními učiteli, proto je vykonávání těchto dvou pozic v rozporu. VP potřebuje pro svou práci klid a vlastní kabinet a učitel naopak kontakt s ostatními vyučujícími.

Důležitá v první fázi je empatie, říká Kyriacou (2005), dobré školní klima, ovzduší a porozumění.

Druhá fáze podle Ehlové (2016) spočívá v diagnóze klientova problému. V této fázi může být také důležité spolupracovat se školním týmem (MP, ŠP, SpP, SP, ŠL ...), s rodiči či dalšími organizacemi. Je nezbytné vyvarovat se ukvapených závěrů.

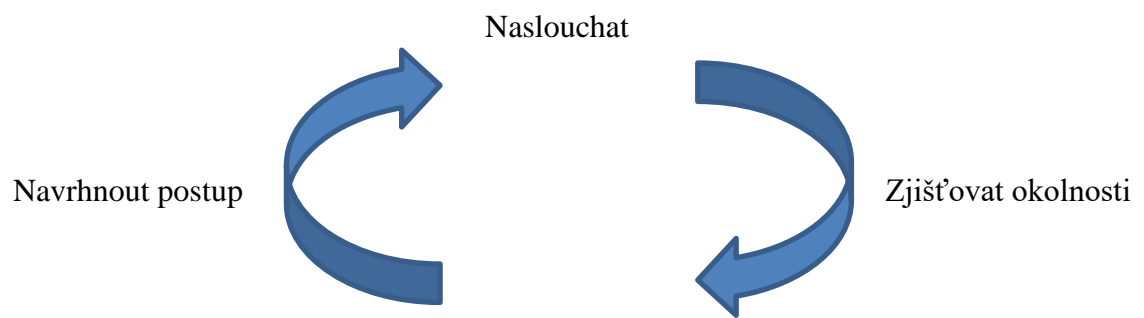
Podle Mertina (2020) je významnou součástí každodenní činnosti učitele, VP i ŠP „diagnostika“ rozpoznávání průběhu vzdělávání a porozumění výsledkům a aktuálnímu stavu dítěte i souvislostem a případně i příčinám tohoto stavu.

Třetí fáze podle Ehlové (2016) spočívá ve stanovení dalšího postupu. Po podrobném prozkoumání problému je na místě žákovi ukázat různé alternativy řešení jeho problému a upozornit ho na výhody, ale i nevýhody konkrétního řešení. Kyriacou (2005) uvádí, že ve třetí fázi je dobré žáky naučit dovednostem, jak zvládat stresové situace např. při zkoušení.

Poslední fáze podle Ehlové (2016) spočívá v ukončení poradenského procesu. V této fázi by mělo dojít k odpoutání klienta od poradce, měl by si z poradenství něco odnést. V případě potřeby může klient opět s poradcem navázat kontakt, nebo podle Kyriacou (2005) může

poslední fáze spočívá v nastavení systémových a praktických opatření nejčastější problémy minimalizovat.

Jednotlivé fáze tvoří kruh, v němž je podle Kyriacou (2005) často třeba projít jedním stádiem i několikrát, než se proces uzavře.

Obr. 1: Poradenský kruh podle Kyriacou, 2005, s. 19

4 Práce výchovného poradce v době prezenční výuky

Práci VP upravuje § 7 vyhlášky č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a ŠPZ. Práce VP je vykonávána ve škole a je snížen týdenní rozsah přímé pedagogické činnosti v závislosti na počtu žáků školy od 1 – 5 hodin týdně.

4.1 Dokumentační činnost

VP na začátku každého školního roku vypracovává „Plán maturanta“, „Plán VP“ a v součinnosti s ostatními členy ŠPP „Program poradenských služeb“.

1. Plán maturanta

Plán maturanta obsahuje informace pro žáky končících ročníků. Maturanti zde naleznou kompletní informace o burzách škol, termínech odevzdání přihlášek, národních srovnávacích zkouškách, přijímacích zkouškách, konání písemných prací, didaktických testů a ústních maturitních zkoušek, o maturitním plesu atd. Plán je k dispozici na webových stránkách školy, třídních nástěnkách a průběžně je aktualizován.

Tabulka č. 1: Plán maturanta MSS

Září/Říjen	<ul style="list-style-type: none">➤ Zahájení maturitních seminářů a doučování➤ Povinná praxe – VM4➤ Kulturně poznávací pobyt v Praze – GOM4, EM4, VM4➤ Četba k MZ z ČJ
Listopad/Prosinec	<ul style="list-style-type: none">➤ 1. – 4. listopadu 2022 – veletrh pomaturitního a celoživotního vzdělávání Gaudeamus v Brně➤ 1. prosince 2022 – odevzdání přihlášek k MZ – jaro 2023➤ Přihlášky na umělecké obory➤ 12. listopadu 2022 – národní srovnávací zkoušky, zkouška nanečisto➤ 10. prosince 2022 – národní srovnávací zkoušky, 1. termín

2. Plán výchovného poradce

Plán VP patří k základním dokumentům, zpracovává ho VP na začátku každého školního roku. Plán VP je rozdělen do 10 částí (měsíců).

Plán výchovného poradce MSŠ na rok 2022/2023

Konzultační místo pro žáky a učitele: kabinet 607, Mgr. Blanka Beranová

Konzultační hodiny pro rodiče a žáky: podle potřeby

Září	<ul style="list-style-type: none">▪ Pomoc novým studentům při adaptaci na nové prostředí▪ Přehledy integrovaných žáků ve třídách▪ Vložení do Matriky: doporučení z poradny, tvorba plánů, osvobození z TV, IS▪ Seznámení žáků I. ročníků s výhodami studentské karty ISIC + vyřízení nových karet▪ Pomoc žákům vykonávajících opravné zkoušky▪ Řešení výchovných a vzdělávacích problémů, pohovory▪ Individuální poradenství pro žáky, učitele a rodiče▪ Aktualizace a doplňování nástěnky v 6. Patře <p>Prevence: návštěva Městské policie s ukázkou fungování kamerového systému</p>
-------------	--

Obrázek č. 2 – Plán VP

Na začátku školního roku je kladen důraz na nově příchozí žáky, aby se dobře adaptovali na nové prostředí, pořádají se adaptační dny, kterých se účastní třídní učitel, učitel tělesné výchovy, VP a MP. Při adaptačních dnech se mají možnost žáci mezi sebou lépe poznat, navázat přátelství, seznámit se s třídním učitelem, mít první společné zážitky.

Kompletují se přehledy integrovaných žáků, zpracovávají doporučení z pedagogicko-psychologických poraden, se kterými jsou seznámeni v rámci pedagogické rady všichni vyučující, předsedové předmětových komisí, a vkládají se do školní matriky. Průběžně se sledují studijní výsledky integrovaných žáků a sleduje se i dodržování doporučení dané pedagogicko-psychologickou poradnou, dále jen PPP. Doporučení jsou bezpečně uložena k dalšímu použití u VP.

Do konce září se prostřednictvím VP odevzdávají:

- Žádosti o individuální studium, o které mohou žádat žáci sportovně nadaní, žáci se zdravotními problémy a žáci, kteří se starají o nezletilé dítě.
- Žádost o osvobození z tělesné výchovy ze zdravotních důvodů.

Žáci 1. ročníků jsou seznámeni s možností získat studentskou kartu International Student Identity Card, dále jen ISIC, s jejími výhodami, platností a možností prodloužení. Každým rokem přibývá žáků, kteří vlastní studentkou kartu ISIC, nejčastějším důvodem vlastnictví je sleva na jízdném.

V průběhu celého školního roku se pak řeší výchovné a vzdělávací problémy, zasedá výchovná komise ve složení ředitel, VP, MP, ŠP a třídní učitel.

Podle Štočka (2022) je výchovná komise společné jednání ředitele školy, třídního učitele, VP, školního MP, zástupce orgánů sociálně-právní ochrany dětí, psychologa PPP (eventuálně i dalších odborníků či Policie ČR) a zákonného zástupce nezletilého žáka nebo zletilého žáka. Nejčastějšími důvody pro svolání výchovné komise jsou výchovné a vzdělávací problémy žáků. Výchovná komise by měla být popsána ve školním řádu. O výchovné komisi se zmiňuje jediný dokument MŠMT: Metodický pokyn MŠMT ČR čj.: 10 194/2002-14 k jednotnému postupu při uvolňování a omlouvání žáků.

Za výchovné prohřešky se uděluje kárné opatření. Napomenutí a důtka třídního učitele je v kompetenci třídního učitele, důtka ředitele školy uděluje ředitel školy a o zahájení správního řízení ve věci podmíněného vyloučení nebo vyloučení ze školy rozhoduje ředitel školy. U vzdělávacích problémů jsou navrhována řešení, doučování ve škole nebo mimo školu, návštěva poradny, přestup na jiný obor nebo jinou školu.

Po celý školní rok mohou žáci, učitelé i rodiče využít individuální konzultace s VP a to prezenčně.

Podle plánu VP zastupuje školu na burzách škol, má v kompetenci náborovou činnost na základních školách. Domlouvá přednášky na Úřadu práce, besedy zaměřené na studium v Norsku a Velké Británii, workshopy o možnostech práce a au-pair pobytech v zahraničí, vysokoškolském programu Erasmus+ a o Evropských dobrovolných službách.

VP je nápomocen žákům s výběrem dalšího studia a to s ohledem na osobnost žáka a studijní výsledky, pomáhá s vyplněním přihlášky ke studiu, formulací žádosti o zaměstnání, motivačního dopisu, životopisu.

4.2 Program poradenských služeb

Na základě vyhlášky o poskytování služeb ve školách a školských zařízeních č. 72/2005 Sb., škola zpracovává a uskutečňuje program poradenských služeb, který zahrnuje

popis a vymezení rozsahu činností pedagogických pracovníků, konkrétně VP, MP, ŠP, třídního učitele, učitele odborného výcviku a dalších. Program dále zahrnuje preventivní program školy včetně strategie předcházení školní neúspěšnosti, šikaně a dalším projevům rizikového chování.

4.3 Poradenské služby

Specifické poruchy učení, dále jen SPU a specifické poruchy chování, dále jen SPCH, patří mezi často diagnostikované poruchy, je potřeba těmto žákům věnovat zvýšenou pozornost, držet se doporučení PPP. Ve většině případů jsou stanovena podpůrná opatření v rozpětí 1 –5, ale v některých případech je nutné vypracovat IVP a vzdělávat podle něj. O vzdělávání podle IVP rozhoduje výhradně jen PPP nebo speciální pedagogické centrum, dále jen SPC. O rozhodnutí informuje poradna školu nejdříve telefonicky a doporučení poté zašle prostřednictvím datové schránky.

4.3.1 Vzdělávací problémy – SPU

Vzdělávací problémy se podle Mertina (2020) dělí na běžné (nespecifické) poruchy učení a SPU. Do běžných, nespecifických poruch učení patří snížený intelekt z důvodu vývojové poruchy nebo nerovnoměrně rozložené kognitivní předpoklady s nedostatky nebo odlišnostmi v podnětnosti v rodinném prostředí, problémy v rodině, osobní charakteristika žáka (snížené osobní tempo). V případě SPU se může jednat o dyslexii, dysortografii, dyskalkulii, dysgrafii apod., nezralost, odlišné fungování centrální nervové soustavy, dále jen CNS. SPU je považováno za celoživotní podmínku.

První diagnostiku vzdělávacího problému u žáka provádí učitel, který se svým zjištěním informuje VP a také všechny vyučující v rámci školní rady. VP kontaktuje rodiče žáka a navrhne schůzku. Je možné, že s těmito vzdělávacími problémy se žák potýkal i na základní škole, proto je nezbytná spolupráce rodiny. Podle zjištěných skutečností je například rodičům žáka navrženo doučování, kvalitnější domácí výuka, dohled ze strany rodičů. V případě, že tato pomoc nepřinese žádné pozitivní výsledky, může VP sestavit PLPP 1. stupně. Při zpracování PLPP 1. stupně, vychází škola z § 10 odst. 1 vyhlášky č. 27/2016, který vymezuje základní obsah PLPP.

PLPP musí zahrnovat:

- popis obtíží,
- stanovení cílů,

- způsoby vyhodnocení.

Jedná se o minimální úpravu metod, organizace a hodnocení vzdělávání. Nejpozději po 3 měsících od zahájení poskytování podpůrných opatření VP vyhodnotí, zda došlo k naplnění stanovených cílů. Pokud tomu tak není, doporučí zákonným zástupcům využití pomoci ŠPZ. Do doby zahájení podpůrných opatření stanovených poradnou dál poskytuje škola podporu 1. stupně.

Podpůrná opatření druhého až pátého stupně doporučuje pouze PPP nebo SPC. Po doručení doporučení poradny do školy jsou bezodkladně VP informováni rodiče nebo zletilý žák a jsou vyzváni k udělení písemného souhlasu s poskytováním podpůrných opatření. S udělením podpůrného opatření jsou VP seznámeni písemně všichni vyučující a následně pak opakovaně v rámci pedagogické rady. Informace o zohledňování žáka ve výuce je také předána předsedům předmětových komisí a také je zohledňovaný žák se stupněm podpory zanesen do seznamu žáků se SVP. Seznam všech zohledňovaných žáků je k dispozici učitelům v elektronické podobě. Doporučení je také vloženo do systému Bakalář. VP průběžně vyhodnocuje poskytování opatření a sleduje, zda dochází k naplňování cílů. Všechna doporučení jsou shromažďována a bezpečně uložena u VP, který s nimi manipuluje opatrně s ohledem na citlivost informací.

Každý školní rok eviduje MSS v Olomouci několik desítek doporučení o poskytování podpůrných opatření, nejčastěji se stupněm podpory 2. V jednotkách se stupněm 1 a 3 nebo s doporučením vzdělávat podle IVP. Doporučení zasílá PPP nebo SPC.

4.3.1.1 Individuální vzdělávací plán

V případě, že PPP nebo SPC doporučuje vypracování IVP, musí tak být co nejdříve učiněno. Podle Knotové a kol. (2014) je vypracování IVP stanoveno zákonem č. 561/2004 Sb. IVP se vypracovává v případě potřeby a to především pro individuálně integrovaného žáka, žáka s hlubokým mentálním postižením, pro žáka speciální školy.

Posloupnost jednotlivých kroků podle Mertina a kol. (2020)

- Zákonný zástupce, resp. zletilý žák požádá ŠPZ o poskytnutí poradenské služby (příloha č. 5 vyhlášky č. 72/2005 Sb.), poradenské pomoci (§ 16 odst. 1 a 2 školského zákona).
- V případě potřeby poradna doporučí žákovi podpůrné vzdělávání podle IVP (§ 3 odst. 1, příloha č. 5 vyhlášky č. 27/2016 Sb.).

- ŠPZ poskytne škole doporučení opatření (§ 16a odst. 4 školského zákona).
- Škola zpracuje IVP ve spolupráci se ŠPZ (§ 3 odst. 6 vyhlášky č. 27/2016 Sb.).
- Po povolení vzdělávání podle IVP (§ 18 školského zákona) a udělení informovaného souhlasu s poskytováním podpůrného opatření v podobě vzdělávání podle IVP (§ 16 odst. 5 školského zákona, § 16 odst. 1 vyhlášky č. 27/2016 Sb.), ŠPZ ve spolupráci se školou sleduje a nejméně jednou ročně vyhodnocuje naplňování IVP a poskytuje žákovi, zákonnému zástupci žáka a škole poradenskou podporu (§ 4 odst. 2 vyhlášky č. 27/2016 Sb.).
- V případě nedodržování opatření uvedených v IVP informuje ŠPZ o této skutečnosti ředitele školy (§ 4 odst. 2 vyhlášky č. 27/2016 Sb.).

IVP musí být podle ustanovení § 3 odst. 5 vyhlášky č. 27/2016 Sb. vyhotoven bez zbytečného odkladu, nejpozději však do 1 měsíce ode dne, kdy škola obdržela doporučení a žádost zletilého žáka nebo zákonného zástupce žáka.

4.3.2 Výchovné problémy – SPCH

SPCH jsou podle Mertina (2020) považovány za vrozené a chronické obtíže, přetrvávají celoživotně, avšak jejich projevy se s ohledem na zrání CNS i věk jedince mohou měnit. Zpravidla jedinec má obtíže dodržovat standardní pravidla chování a provádět opakovaně a dlouhodobě určité aktivity a podávat učební nebo pracovní výkon v tradiční podobě. V důsledku sjednocení pojmů se začalo používat označení syndrom ADHD (porucha pozornosti s hyperaktivitou) a syndrom ADD (porucha pozornosti). S ohledem na rozsah potíží navrhne PPP nebo SPC škole podpůrná opatření. V případě větší poruchy je možná i medikace, která podporuje funkci mozku a posiluje kognitivní procesy. Kromě podpůrných opatření může také poradna přiznat žákovi asistenta pedagoga.

U některých žáků je také možné pozorovat zvýšený psychomotorický neklid, takový žák nevydrží sedět klidně na místě, houpe se na židli, při hlášení vyskakuje a vykřikuje. Naopak se také vyskytuje u žáků hypoaktivita, což je nesmírně pomalé tempo. Takový žák působí unavený, v práci je pomalý. Tito žáci potřebují na svou práci klidné prostředí, dostatek času a trpělivost učitele.

Někteří žáci mají obtíže v koncentraci pozornosti, nedokáží se dlouho soustředit, nedotahují úkoly do konce nebo nedokáží myslet po celou dobu plnění úkolu, proto ke konci udělají spoustu chyb.

V případě oslabení seriality žáci obtížně zvládají veškeré činnosti, které vyžadují určitou posloupnost a splnění dílčích kroků, které vedou k cíli. Může se to projevit např. zapomínáním pomůcek, nepořádkem, zbrklostí a zmatkovaním při práci.

Podle Knotové (2014) jsou obtíže s učením a chováním významným problémem, kterým se zabývají školní poradci. Hledají v rámci spolupráce s rodiči žáků a pedagogy školy cesty k jejich zvládnutí a překonávání. Významné je vytváření podpůrných a ochranných opatření, motivování žáků úspěchem k plnění úkolů, k učení. Kladná motivace je pro žáka pobídkou k další činnosti, přispívá ke zvyšování jeho sebehodnocení. Narůstá žákova odolnost, jež patří k ochranným faktorům z hlediska prevence vzniku problémů v chování a poruch chování.

4.4 Výchovní komise

VP ve spolupráci s ostatními členy ŠPP dává impulz k jednání výchovní komise, a to v případech, které se opakovaně na škole objevují a řeší se téměř každodenně. Nejvíce je zastoupeno záškoláctví, nevhodné chování žáka ke spolužákům nebo učiteli a v ojedinělých případech krádež, šikana a zneužívání omamných a psychotropních látek, dále jen OPL. Podle Ehlové (2016) tyto situace vyžadují většinou rychlé řešení, které je spojováno především s nápravou už vzniklých potíží.

4.4.1 Záškoláctví

Pojmem záškolák je označován žák, který nemá pro svou absenci legální důvod.

Kyriacou (2005) záškoláctví rozdělil do 4 kategorií:

- Pravé záškoláctví – rodiče nevědí, že jejich dítě nechodí do školy.
- Záškoláctví je s vědomím rodičů – dárek k narozeninám, pomoc rodičům.
- Záškoláctví je klamáním rodičů – přesvědčí rodiče, že je zdravotně indisponován.
- Interní záškoláctví – útěky ze školy.

Podle Mertina (2020) záškoláctví znamená záměrné absence ve výuce, které nejsou omluvené nemocí, návštěvou lékaře nebo jinou významnou událostí, které je třeba se zúčastnit v době vyučování. Kromě tradičního záškoláctví, kdy žáci nepřijdou do školy na celý den nebo i delší dobu, případně se vyhnou konkrétní vyučovací hodině, můžeme hovořit ještě o skrytém záškoláctví, kdy žáci nechodí do školy a rodiče jejich nepřítomnost omlouvají (tradičně nevolností nebo rodinnými důvody). Nejčastější příčinou takových

omluvenek bývají obavy rodičů z problémů ve škole, vyloučení žáka ze školy a někdy taky „bohužel“ z konfliktů s dítětem.

Mertin (2020) ještě uvádí, že záškoláctví je cesta k dalším výchovným problémům, např. lhaní, útky z domova, krádeže, členství v partách. S touto problematikou se více potýkají střední školy.

Záškoláctví je nejčastější důvod zasedání výchovné komise na MSS v Olomouci. Záškoláctví projednává výchovná komise ve složení ředitel školy, třídní učitel a poradci školy ve chvíli, kdy počet neomluvených hodin u žáka přesáhl 24 hodin. Prvotní impuls přichází od třídního učitele, který o neomluvené absenci informuje VP. VP svolá výchovnou komisi, k jednání písemně vyzve i zákonného zástupce žáka nebo zletilého žáka. Výchovná komise může navrhnout a ředitel školy rozhodne o udělení kárného opatření. V případě, že nedojde k nápravě a žák se z uděleného kárného opatření nepoučí, může být podle správního řádu zahájeno správní řízení ve věci podmíněného vyloučení nebo vyloučení ze studia.

4.4.2 Šikana

Šikana upravuje metodický pokyn č.j. MŠMT-21149/2016 a metodické doporučení č.j. 21 291/2010-28.

Kolář a kol. (2012) definují šikanu jako chování, jehož záměrem je ublížit, ohrožit nebo zastrašit žáka, případně skupinu žáků. Spočívá v cílených a opakovaných fyzických a psychických útocích jedincem nebo skupinou vůči jedinci či skupině žáků, kteří se neumějí nebo z nejrůznějších důvodů nemohou bránit. Zahrnuje jak fyzické útoky v podobě bití, vydírání, loupeží, poškozování věcí, tak i útoky slovní v podobě nadávek, pomluv, vyhrožování či ponižování. Nově se může realizovat i prostřednictvím elektronické komunikace, jedná se o tzv. kyberšikanu.

Šikana je nebezpečný sociálně patologický jev, který vede ke snižování lidské důstojnosti a cti. Obětmi šikany je mnohdy ubližováno na zdraví či majetku. V současnosti šikana narůstá do větších rozměrů tím, že stoupá počet zjištěných případů šikanování. Zároveň se snižuje věková hranice agresorů a zvyšuje brutalita a propracovanost šikany.

MŠMT ČR vymezuje šikanu ve škole jako agresivní chování žáka nebo žáků vůči jinému žákovi nebo skupině žáků či učiteli, které se může v čase opakovat. Zakládá se na vědomé, záměrné, úmyslné a obvykle skryté snaze ublížit fyzicky, emocionálně, sociálně nebo také

profesionálně v případě šikany učitele. Šikana je dále charakteristická nepoměrem sil, bezmocností oběti, nepříjemností útoku pro oběť a samoúčelností její agrese.

Šikana, která se odehrává ve škole nebo v souvislosti se školou, může mít mnoho podob:

1. Přímá šikana může mít fyzické projevy (např. plivání, tahání za vlasy, bití), verbální projevy (např. vulgární nadávky, zraňující komentáře, manipulativní příkazy) nebo neverbální projevy (např. urážlivá gesta či zvuky, ničení věcí, schovávání učebních pomůcek).
2. Nepřímá šikana má většinou jinou než fyzickou podobu (např. záměrná ignorace, izolování žáka, rozšiřování pomluv).

V současné době se objevuje moderní druh šikany, je to kyberšikana, která může spočívat v zakládání falešných profilů na sociálních sítích na jméno žáka nebo učitele, prezentaci ponižujících videí na internetu, vkládání citlivých fotografií, zasílání výhružných SMS nebo e-mailových zpráv (Štoček, 2022, s. 111).

Podle Mertina (2020) při zjištění šikany ve škole je nutné postupovat podle „Preventivního programu“, který zpracovává MP. Žákovi, který si prochází šikanou, je nutné ihned zajistit bezpečí, aby se neobával chodit do školy. Je nutná přítomnost vyučujících ve třídě, zesílené dozory na chodbách, intervence ŠP.

Autorka ve své pedagogické i poradenské praxi řešila i případy šikany. Většinou se jednalo o verbální projevy, nadávky, zraňující komentáře, příkazy a o nepřímou šikanu spočívající v rozšiřování pomluv. Setkala se i s kyberšikanou, konkrétně s urážlivými komentáři, vyhrožováním násilím, zveřejňováním citlivých fotek a videí na sociálních sítích. V těchto případech musela vždy spolupracovat celá ŠPP, zasedat výchovná komise, probíhala jednání se zákonnými zástupci, popř. zletilými žáky. Šikana patří mezi velmi závažné a hrubé porušení školního řádu a musí být přísně potrestáno.

V případě podezření na výskyt šikany nebo získání informace o probíhající šikaně, musí každý z pedagogů neprodleně tuto skutečnost nahlásit intervenčnímu týmu školy. Na prevenci a odhalování šikany se podílejí nejen třídní učitelé, ale všichni pracovníci školy. Všimají si změn v chování žáků. Pokud zákonní zástupci informují školu o podezření na šikanování, ředitelka školy zahájí odborné vyšetření záležitosti.

Škola posuzuje a odhaduje závažnost situace. Existuje zásadní rozdíl ve vyšetřování a řešení počátečního stadia (tj. prvního, druhého a třetího) a pokročilého stadia (tj. čtvrtého a pátého). Pedagogové, především školou pověřený a vyškolený pedagog pro prevenci a řešení šikany (např. školní MP), by měli řešit počáteční šikanu, tj. první, druhé a někdy i třetí stádium. V případě prokázání jakéhokoliv druhu šikany se udělují ty nejpřísnější tresty. Pravidla chování, která pokrývají problematiku šikany má škola nastaveno ve Školním řádu, kde se uvádí, jaké chování je považováno za ponižující a ohrožující a jak může být agresor potrestán.

V případě potřeby se škola obrací na externí odborníky a při podezření na spáchání trestného činu či přestupku kontaktuje vedení školy Policii ČR a dále postupuje v součinnosti s ní.

Vzhledem k citlivosti věci je na místě zřízení online schránky důvěry, kam mají možnost žáci psát zcela anonymně své obavy, stížnosti a jiné podněty.

4.4.3 Krádeže

Krádež upravuje metodické doporučení č.j. 21 291/2010-28. Podle Štočka (2022) je krádež takové jednání, při kterém se někdo zmocní věci, která není jeho a to za účelem si ji ponechat, používat ji apod., aniž by s tím majitel věci souhlasil, nebo o tom byl informován. Drobné krádeže se vyskytují na všech školách a všech stupních vzdělávací soustavy. U každého podezření musí být informován ředitel školy a ŠPP.

Důležitá je prevence, a proto jsou žáci vždy začátkem školního roku upozorněni na to, že krádež je hanebný čin a také protiprávní jednání, které může skončit vyloučením žáka ze studia. Je dobré poukazovat na různé příběhy, které žáky dojmou nebo naopak rozčílí a krádež odsoudí.

Autorka se ve své praxi setkala s několika případy krádeží, které musela jako VP řešit a to v součinnosti s ostatními členy ŠPP, kolegy a vedením školy. Docházelo k nim přímo v budově školy, nebo na pracovišti odborného výcviku. Jednalo se o krádež finanční hotovosti, mobilního telefonu, v obou případech k dopadení pachatele napomohl kamerový systém školy, který pachatele při činu zachytil. K další krádeži došlo na pracovišti odborného výcviku, kde opět k dopadení a usvědčení pachatele dopomohl kamerový systém.

Krádež projednávala výchovná komise ve složení ředitel školy, třídní učitel, VP a MP. K jednání byl přizván zákonný zástupce nezletilého žáka, v případě zletilosti žáka, pouze samotný žák. V případě prokázání krádeže jsou ukládány ty nejpřísnější tresty.

4.4.4 Omamné a psychotropní látky

Návykové látky upravuje metodické doporučení č.j.: 21 291/2010-28. Návykové látky jsou látky, které působí na CNS, mění mozkové funkce a způsobuje změny ve vnímání, náladě, vědomí a chování.

Mezi omamné a psychotropní látky, dále jen OPL patří:

- alkohol,
- konopné drogy (marihuana, hašiš, hašišový olej),
- těkavé látky,
- stimulační látky (pervitin, kokain),
- opioidy (analgetika, morfin, pethidin, hydromorfon),
- halucinogeny,
- nové syntetické drogy (extáze),
- zneužívání léků nebo kombinace návykových látek, např. alkohol a marihuana.

Důležité je sdělovat žákům věcné a pravdivé informace o návykových látkách, působit preventivně. MP spolupracuje se zainteresovanými institucemi a orgány, které realizují preventivní programy. Důležité je spolupracovat pouze s těmi, kteří obdrželi certifikát odborné způsobilosti.

Školní řád jasně vymezuje zákaz užívání návykových látek ve škole a jejich vnášení do školy. V prostorách školy v době vyučování a na všech akcích pořádaných školou je zákaz konzumace alkoholu. Podávání alkoholu osobám mladším 18 let může být trestným činem nebo přestupkem.

Zadržení alkoholu u žáka – postup:

1. Zadržení alkoholu oznámí učitel vedení školy.
2. Alkohol se uloží u vedení školy.
3. Je vypracován záznam s vyjádřením žáka (datum, místo, čas, jméno a podpis žáka), pokud žák odmítne, uvede pracovník tuto skutečnost do zápisu, při záznamu je třeba dalšího účastníka z řad pedagogů.

4. Škola vyrozumí zákonného zástupce, v případě opakování škola splní ohlašovací povinnost.
5. Pokud obsahuje alkohol i jiné směsi, předá se tekutina přivolanému lékaři.

Distribuce OPL ve škole je považováno za protiprávní jednání. Může být kvalifikováno jako trestný čin, množství látky není rozhodující. Přechovávání OPL je také protiprávní jednání, může být kvalifikováno jako přestupek nebo jako trestný čin.

Zjištění distribuce, přechovávání OPL – postup:

1. Jestliže má pracovník školy podezření, že došlo k distribuci OPL ve škole, oznámí tuto skutečnost Policii ČR.
2. Jestliže se tohoto jednání dopustila osoba mladší 18 let proti osobě mladší 18 let, vyrozumí škola zákonného zástupce a orgán sociálně právní ochrany dětí.

4.5 Řešení mimořádných situací

Autorka se každým rokem setkává i s mimořádnými situacemi, žáci podávají v průběhu školního roku řediteli školy žádosti o individuální studijní plán a to převážně z těchto důvodů:

- zahraniční studijní pobyt,
- sportovní aktivita,
- těhotenství, péče o nezletilé dítě,
- sociální důvod,
- zdravotní důvod,
- jiné důvody.

V prvních čtyřech je jednání velmi rychlé a jednoduché, potvrzení lékaře, sociálního odboru, sportovního klubu nebo potvrzení o přijetí ke studijnímu pobytu v zahraničí stačí ke kladnému vyřízení žádosti. Žádost se podává na školní rok a žádá zákonný zástupce nebo zletilý žák prostřednictvím výchovného poradce, řediteli školy.

U zdravotních důvodů zvažuje zákonný zástupce nebo zletilý žák, zda bude žádat o individuální studium nebo pouze o zohlednění ve výuce. Při zohlednění ve výuce jsou na základě doporučení lékaře umožněny žákovi zvláštní přestávky, častější konzumace jídla a tekutin během vyučování či užívání léků atd. Žák, který se léčí dlouhodobě, zpravidla žádá o individuální studium. Pokud ředitel školy schválí žádost o individuální studium, žák tak

následně studuje podle svých možností a dochází do školy po domluvě s vyučujícím na přezkoušení a doplnění si klasifikace. Stejně jako žák prezenčního studia musí mít dostatek podkladů pro klasifikaci, aby mohl být v řádném termínu klasifikován. Seznam žáků s individuálním studijním plánem je k dispozici učitelům v elektronické podobě.

Neustále přibývá žáků, kteří mají psychické onemocnění, které jim brání chodit do školy. Tito žáci jsou často v péči psychologů nebo psychiatrů, jsou pod medikací, někdy jsou i dlouhodobě umístěni v léčebných zařízeních. V těchto případech se umožňuje těmto žákům studovat podle individuálního studijního plánu.

Článek v časopisu *Školní poradenství v praxi* (2023) uvádí, že duševní zdraví žáků je celkově špatné a za posledních pár let se citelně zhoršilo. Neohroženější skupinou z hlediska duševního zdraví jsou dívky starší 14 let. Na přelomu listopadu a prosince 2022 proběhl v Praze výzkum na základních a středních školách, kterého se zúčastnilo celkem 13 286 žáků ve věku 11 – 21 let. Výsledky ukázaly, že každý čtvrtý žák 2. stupně základní školy a střední školy by měl dostat odbornou pomoc. Zadavatelem výzkumu byl Magistrát hlavního města Prahy a hlavním realizátorem Centrum sociálních služeb Praha.

Autorka má zkušenosti s transgender žáky v různém stupni léčby. Školní legislativa s takovými žáky prozatím nepočítá, je tedy zcela na škole, jak se k této problematice postaví. Tito žáci zpravidla nežádají o individuální studium, pouze dokládají zprávu psychologa nebo psychiatra, ve které žádají o shovívavý přístup v případě častějších absencí a také žádají o změnu v oslovování. Podle autorky žádný z transgender žáků neměl problém se začleněním do kolektivu, nebyl zjištěn posměch, odmítání, šikana či vyloučení ze skupiny.

Průcha a kol. (2009) definují gender jako označení sociálně a kulturně konstruovaných rozdílů mezi muži a ženami v závislosti na místě a čase na rozdíl od univerzální biologické kategorie pohlaví.

Objevují se i případy poruchy příjmu potravy nebo sebepoškozování, kterým se musí věnovat pozornost, v obou případech jsou s problémem seznámeni všichni vyučující, škola je v kontaktu se zákonným zástupcem, žák je sledován, případně je mu nabídnuta psychologická pomoc.

VP průběžně sleduje a vyhodnocuje, zda žák s individuálním studijním plánem studium zvládá, plní si své školní povinnosti, má dostatek podkladů ke klasifikaci. Všechny

individuální studijní plány i s jejich přílohami jsou shromažďovány a bezpečně uloženy u VP, který s nimi manipuluje opatrně s ohledem na citlivost informací.

Mezi další situace, kterými se zabývají poradci školy, patří i školní stres. Podle Kyriacou (2005) lze školní stres definovat jako negativní emocionální prožitek, například úzkost, deprese a frustrace pramenící z některého aspektu výuky. Je to stres, který vzniká ve škole, vychází z obav a starostí, které žáci prožívají ve škole a z nároků, které na ně škola klade.

Se školním stresem má zkušenosti i autorka, zpravidla se vyskytuje u žáků prvních ročníků, někteří žáci hůře snášejí přechod ze základní školy, změnu vyučujících, větší nápor učiva, strach z ponižování a šikany. Tito žáci pak vyhledávají pomoc u svého třídního učitele nebo poradců školy. U některých žáků je školní stres způsoben tím, že mají problém s učením, někteří jsou ve stresu před zkoušením či testem a někteří mají strach z vyučujícího, ze spolužáků nebo mají pocit, že ho učitel nemá rád. Pokud se takové situace neřeší, mohou způsobit chronickou stresovou poruchu nebo také mohou vést k problémům s chováním, šikaně a záškoláctví. Ke zmírnění školního stresu pomáhá příjemné a bezpečné školní prostředí, které je veselé, barevné, udržované v čistotě a také v něm učí příjemní, přátelští a usměvaví učitelé.

Velký dopad na psychiku člověka může mít smrt blízké osoby. Podle Kyriacou (2003) je smrt milovaného člověka jednou z nejbolestnějších zkušeností, které mohou člověka potkat. Děti tuto ztrátu prožívají o to bolestněji. Často mají problém přijmout fakt, že jim odešla blízká osoba. Typickou reakcí je počáteční směs šoku, zloby a nedůvěry, postupně následují pocity zármutku, lítosti, zoufalství. V těchto případech může být škola nápomocna, žáka ujistí, že jakékoli změny v jeho chování, například zhoršenou koncentrací a pocity rozrušení, považujeme za zcela normální a že jeho zármutek chápeme. Škola omluví případné pozdní příchody, zameškané hodiny, umožní doplnění klasifikace, nabídne psychologickou odbornou pomoc.

V těchto případech lze požádat o individuální studijní plán, který bude podložen doporučením lékaře.

4.6 Kariérové poradenství

Podle Ehlové (2016) je kariérové poradenství důležitou součástí výchovného poradenství. KP se na střední škole zaměřuje na volbu dalšího studia, poskytuje žákům informace o vzdělávací nabídce v České republice i v zahraničí, informuje žáky o konání veletrhů

vzdělávání, o nabídce kurzů, které připravují na přijímací zkoušky na různé vysokoškolské obory. Důležité je také sdělovat žákům termíny dnů otevřených dveří, dále jen DOD na vyšší odborné školy, dále jen VOŠ i vysoké školy, dále jen VŠ, termíny podání přihlášek k přijímacímu řízení. Nejen informace o studiu, ale i informace o uplatnění na trhu práce jsou pro žáky užitečné.

Pro žáky jsou přínosné i besedy s odborníky z Úřadu práce, firem, besedy na téma práce a studium v zahraničí.

Žákům končících ročníků dává VP k dispozici atlasy škol, letáky VOŠ a VŠ, jazykových škol, informace o konaných DOD a další informace.

KP vždy na konci školního roku zpracovává přehled o dalším studiu či pracovním uplatnění absolventů. Přehled je připojen k vyhodnocení plánu VP a ředitel školy tento přehled vkládá do výroční zprávy za uplynulý školní rok. V říjnu každého roku zveřejňuje Úřad práce podle oborů statistiku zaměstnanosti.

5 Práce výchovného poradce v době distanční výuky

Práce ŠPP pokračovala i v době mimořádného uzavření škol v letech 2020-2021 z důvodu pandemie Covid-19, fungovala online prostřednictvím aplikace Teams.

DiV upravuje § 25 zákona č. 561/2004 Sb. (Školský zákon), ve znění pozdějších předpisů. Distanční forma vzdělávání je samostatné studium uskutečňované převážně nebo zcela prostřednictvím informačních technologií, popřípadě spojena s individuálními konzultacemi.

Podle § 184a Zákona 561/2004 Sb. (Školský zákon), ve znění pozdějších předpisů jsou definována zvláštní pravidla při omezení osobní přítomnosti dětí, žáků a studentů ve školách. Pokud z důvodu krizového opatření vyhlášeného podle krizového zákona, nebo z důvodu nařízení karantény podle zákona o ochraně veřejného zdraví není možná osobní přítomnost žáků ve škole, poskytuje škola vzdělávání distančním způsobem. Vzdělávání se uskutečňuje podle příslušného RVP a ŠVP v míře odpovídající okolnostem.

Účast na DiV je dle zákona č. 561/2004 Sb. (Školský zákon) povinná. Pro omlouvání absencí platí stejná pravidla jako během prezenčního vzdělávání. Omluvy jsou adresovány třídními učiteli prostřednictvím emailu či pomocí Komens v Bakalářích. Pokud není důvod absence řádně doložen, je absence považována za neomluvenou a je za ni uděleno kárné opatření, případně je projednána výchovnou komisí.

Poradenské služby

Poradenské služby jsou ve škole poskytovány v souladu s vyhláškou č. 72/2005 Sb. Poradenské služby poskytuje celé ŠPP a je k tomu každý školní rok vypracováván Program poradenských služeb s preventivním programem. Na tvorbě programu se podílí celé ŠPP. Tyto služby poskytovalo ŠPP i během DiV. VP poskytoval poradenské služby žákům se vzdělávacími a výchovnými problémy, vyřizoval nová doporučení z pedagogicko-psychologické poradny, komunikoval s poradnou, zpracovával doporučení, které následně vkládal do systému Bakalář a seznamoval s nimi všechny vyučující v rámci online porad. Během DiV průběžně vyhodnocoval dodržování doporučení poradny, sledoval, zda vyučující žáka podle doporučení poradny zohledňují a zda dochází k naplnění cílů.

Výchovná komise

Výchovná komise zasedala i v době DiV, řešila porušování povinnosti účastnit se DiV, která je podle Školského zákona povinná. Výchovná komise ve složení ředitel, VP, MP, třídní učitel, zákonný zástupce nebo zletilý žák, jednali přes aplikaci Teams. Celá komunikace probíhala online - pozvánka k jednání (Příloha č. 1), záznam z jednání, zaslání zápisu z jednání, vložení do systému Bakalář.

Kariérové poradenství

Informace o možnostech dalšího studia, online DOD a jiných akcích byly zasílány v době DiV průběžně žákům prostřednictvím aplikace Bakalář (Příloha č. 2). Žáci sami rozhodovali, kterých akcí se chtějí zúčastnit, co pro ně bude zajímavé a přínosné.

Byla poskytována i pomoc s vyplňováním přihlášek, psaním životopisů a žádostí o přijetí do pracovního poměru. Žáci vyplňovali dotazníkové šetření o jejich budoucím studiu, práci doma či v zahraničí, živnostenském podnikání apod. Výsledky dotazníků byly zpracovány do tabulky a staly se součástí výroční zprávy o činnosti školy za uplynulý školní rok. Zpráva byla uložena na přístupném místě ve škole a každý si z ní mohl pořizovat opisy a výpisy nebo obdržet kopii.

6 Hybridní model

Hybridní model vzdělávání kombinuje prezenční i distanční přístupy a podle Brdečky (2020) hybridní výuka jasně naznačuje provázanost a neoddělitelnost prezenční a online složky.

O hybridním ŠPP se na základních a středních školách prozatím neuvažuje. K myšlence zavedení hybridního ŠPP na MSS v Olomouci nás dovedlo období uzavření škol všech stupňů z důvodu nebezpečí šíření nakažlivého onemocnění Covid19. Výuka probíhala distančně a stejným způsobem probíhala i práce jak VP, tak i MP. V té době neměla MSS v Olomouci ještě obsazenou pozici ŠP. Hybridní model na MSS v Olomouci by tak spočíval v kombinaci prezenčního a online poradenství.

Hybridní práce ŠPP by měla být s prací konanou prezenčně provázaná a neoddělitelná, a to z toho důvodu, aby existoval jeden výstup, výsledek, vyřešený problém. Existují situace, kdy jednání online se jeví jako lepší, vhodnější nebo jako jediné řešení. Žák nemůže nebo není schopen řešit svůj problém ve škole. Online poradenství by se stalo dostupné i žákům, kteří nemohou z různých důvodů docházet a vzdělávat se prezenčně.

Důvodem může být:

- Žák je fyzicky nebo psychicky nemocný.
- Žák bydlí daleko nebo je v zahraničí.
- Žák nemá ve škole dostatek soukromí.
- Žák se stydí za svůj problém, nechce, aby o něm někdo věděl.
- Žák má hodně školních povinností a nemá čas řešit svůj problém.
- Pracovní vytížení zákonného zástupce.

6.1 Individuální a skupinové poradenství

Prezenční a online forma poradenství se dělí na individuální a skupinovou.

1. Individuální poradenství je určené pro jednoho žáka. Žák potřebuje radu od některého z poradců, problém je pro něj citlivý, smutný, nepříjemný. Ne každý žák je schopen řešit tento problém na půdě školy, nemá odvalu, potřebuje k tomu soukromí, nechce, aby se o jeho problému vědělo nebo, aby se jím zabýval někdo další.

Důvodem může být:

- špatný prospěch – způsobený např. přechodem ze základní školy, špatným rodinným zázemím, šikanou, dlouhou nepřítomností ve škole atd.,
 - dlouhodobé onemocnění žáka – u některých žáků způsobuje stresové situace, žák dohání učivo, nestíhá, dopisuje testy, úkoly, hrozí mu neklasifikování atd.,
 - problém s vyučujícím – žák má pocit, že ho učitel nemá rád, že si na žáka tzv. „zasedl“, je napomínán za každou maličkost, učitel ho zesměšňuje, ponižuje atd.,
 - problémy ve třídě – žák nemá kamaráda ve třídě, nezapadnul do kolektivu, nikdo se s ním nebaví, nikdo mu nerozumí, cítí se ostrčen, může se jednat i o některý druh šikany,
 - sociálně slabá rodina (nedostatek financí na dopravu, zaplacení učebnic) – žák se stydí za to, že dluží škole peníze, je kárán učitelem, že nemá učebnice, sešity, přezůvky, nemívá svačinu, oběd, chodí špinavý, neupravený, nemá dostatek financí na dopravu do školy,
 - neutěšená situace doma, smrt blízké osoby – rozvod rodičů nebo odchod některého z rodičů, smrt blízké osoby je pro žáka velmi zátěžová situace, která se může podepsat na chování, prospěchu nebo docházce žáka,
 - jiná orientace, změna pohlaví – obava z nepřijetí v kolektivu, posměchu.
2. Skupinové poradenství určené pro skupinu žáků, nebo celou třídu. Toto řešení bývá využíváno v situacích, kdy žáci chtějí společně s poradcem otevřít a řešit problém, protože ve škole k tomu nebyl prostor, čas ani soukromí.

Důvodem může být:

- problémy s vyučujícím – žáci vnímají nepříjemné klima v některých hodinách, domnívají se, že za to může učitel, který je nemá rád, je na ně zbytečně přísný, zadává spoustu úkolů, píše spoustu písemných prací, křičí, zesměšňuje nebo ponižuje,
- šikana – žáci chtějí oznámit a poukázat tak na nehezké chování nějaké spolužáka k jinému spolužákovi nebo učiteli, situace jim není lhostejná, nedokáží sami situaci řešit,
- návykové látky – žáci viděli u někoho nelegální drogu, nebo se jim chování spolužáka zdá podezřelé, mají potřebu se s někým poradit, někomu to říct, ale ve škole nechtějí,

- krádež – žáci mají informace ke krádeži, ke které došlo ve škole nebo na pracovišti odborného výcviku, jednání odsuzují, vyžadují spravedlivé potrestání.

7 Metodologie výzkumného procesu

Pro seriózní výzkum je podle Pelikána (2011) typická průhlednost metodologického přístupu. Podrobný popis metodologie je považován za důležitý předpoklad k zajištění kvality výzkumu.

Kapitola se věnuje popisu celého výzkumného procesu, definici výzkumného problému, specifikaci cíle výzkumu, výzkumným otázkám, sběru dat a jejich analýze.

7.1 Výzkumný problém a teoretický kontext

Výzkumným problémem a hlavním cílem je zlepšení dostupnosti poradenství, zajištění snadného a přístupného poradenství pro studenty bez ohledu na jejich polohu a rozvrh na MSS v Olomouci. Teorie vychází ze současné školské legislativy, Školského zákona 563/2004 Sb., Vyhlášky 72/2005 Sb., Vyhlášky 27/2016 Sb. a odborné literatury. Online poradenství rozšíří nabídku služeb ŠPP a bude tak splňovat parametry hybridního poradenského pracoviště.

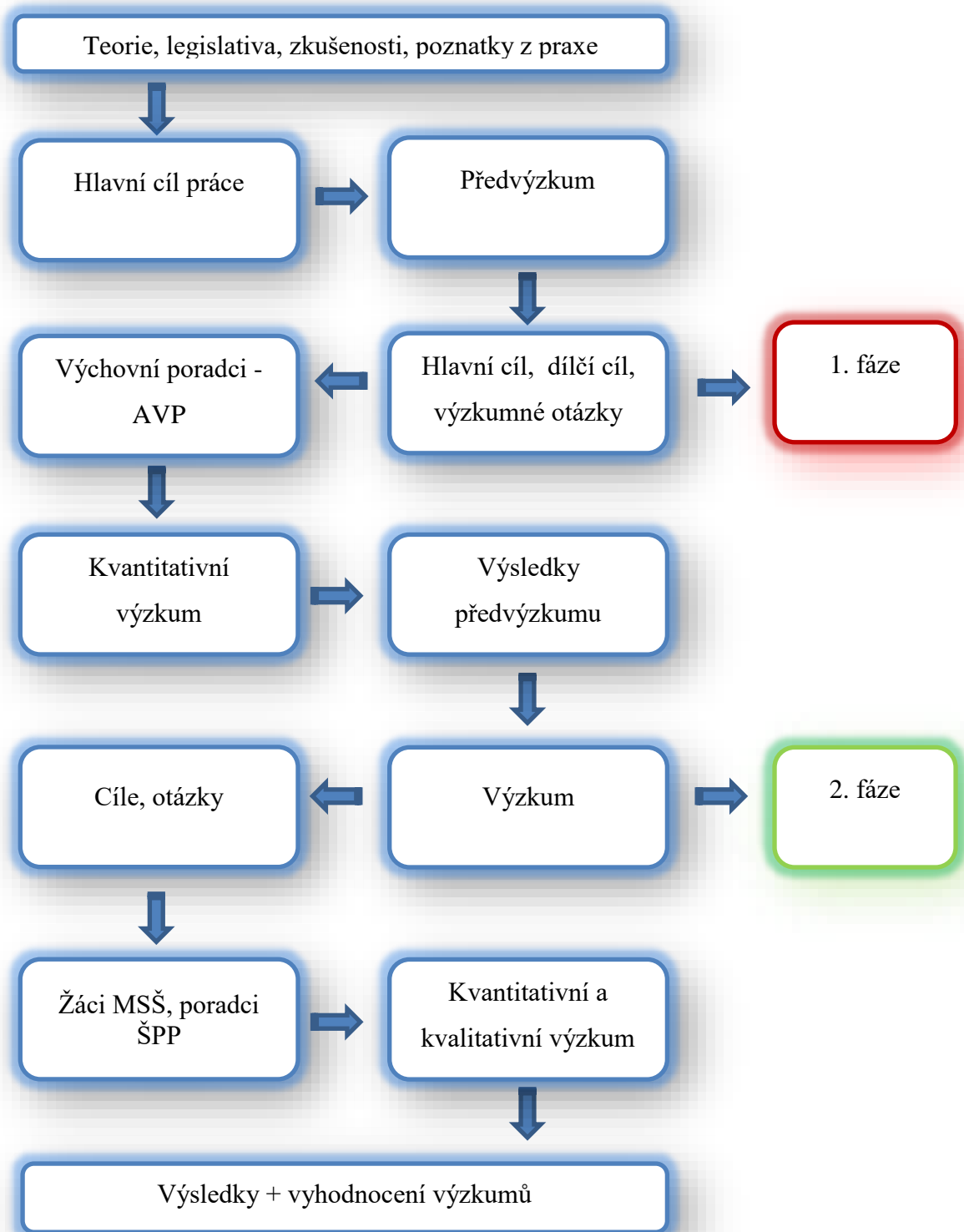
7.2 Etika výzkumu

Dotazníky použité při výzkumu byly anonymní a při rozhovoru si žáci zvolili fiktivní jména, aby byla zaručena naprostá anonymita a zkoumaný jedinec měl pocit bezpečí. V případě, že zkoumaná osoba je osobou nezletilou, byli o souhlas se zařazením do výzkumu požádáni zákonní zástupci. Informovaný souhlas měl písemnou podobu, obsahoval téma, záměr a využití sesbíraných dat, zvolenou formu sběru dat a časovou náročnost.

Etické otázky nekončily pouze sběrem a analýzou dat, ale prostupovali celou prací a hlavně výzkumem. Ve výzkumu byly použity skutečně sesbírané údaje od zkoumaných jedinců, žádné výsledky nebyly překrucovány či nepravdivě doplňovány. Pro kontrolu byly veškeré dotazníky a zvukové záznamy uchovány.

U přepisu textu z rozhovorů, měli zkoumané osoby možnost kontroly, zda jejich odpovědi byly zaznamenány správně.

7.3 Výzkumný design

Obr. č. 3 – Výzkumný design

8 Výzkumné šetření – 1. fáze

Cílem předvýzkumu bylo zjistit, jaký mají na online poradenství názor VP ze škol různého typu v rámci České republiky. Do jaké míry využívají online poradenství již nyní, jaké v něm spatřují klady a zápory, popřípadě rizika tohoto způsobu poradenství.

Výzkumné šetření proběhlo na podzim 2022 na kongresu VP v Praze. Na základě výsledků pak byly formulovány další otázky do výzkumů na půdě MSS v Olomouci.

Vzhledem k záměru monitorovat fungování poradenských pracovišť s důrazem na způsob a kvalitu poskytování poradenských služeb na středních školách byl výzkum strukturován do následujících dílčích šetření probíhajících v tomto pořadí.

Dílčí cíle předvýzkumu:

1. Zhodnotit fungování ŠPP na různých typech škol.
2. Analyzovat klady a zápory online poradenství.
3. Vyhodnotit postoj VP k online poradenství.

8.1 Analýza kvantitativních dat

Podle Chráska (2016) probíhá analýza dat na popisné a vztahové rovině.

Každá položka byla analyzována, hodnoty byly zapsány do tabulkového softwaru Microsoft Excel. Všechny dotazníky byly v papírové podobě a byly uloženy u autorky práce.

• *Popisná rovina*

Na základně dílčích cílů č. 1, 2, 3 byly stanoveny výzkumné otázky na popisné rovině:

- VO₁: Jaké jsou demografické podmínky jednotlivých škol?
- VO₂: Jaké jsou pracovní podmínky VP na dané škole?
- VO₃: Jakým způsobem VP pracoval během DiV a jak hodnotí kvalitu poradenství v době DiV?
- VO₄: Jak pracuje ŠPP?
- VO₅: Jaký mají VP názor na online poradenství?

- **Věcná hypotéza**

K výzkumnému problému byla stanovena věcná hypotéza:

- H₁: Předpokládáme, že druh školy statisticky významně souvisí s postojem k vytvoření hybridního poradenského pracoviště.

8.2 Výzkumné techniky a metody sběru dat – kvantitativní přístup

Základním zdrojem informací v kvantitativně orientovaných výzkumech jsou podle Chrásky a Kočvarové (2015) empirická data, která jsou získávána pomocí příslušných metod a technik sběru dat a jsou zaznamenávána a prezentována ve formě znaků (zpravidla čísel, alfanumerických znaků a symbolů).

8.2.1 Obsah a struktura dotazníku

Podle Průchy (2009) je dotazník výzkumný a diagnostický prostředek ke shromažďování informací prostřednictvím dotazování osob. Podstatou je soubor otázek (výroků) zkonstruovaný podle kritérií vědecké metodologie, předkládaný v písemné formě. Objektivnost získaných výsledků závisí významně na formulaci otázek, výběru respondentů a způsobu zadávání dotazníku.

Podle Chrásky a Kočvarové (2015) má dotazník i svá rizika, např. dotazník nezjišťuje skutečnou realitu, s jeho využitím jsme maximálně schopni zachytit to, jak respondenti zkoumanou realitu deklarují, v dotazníku se prezentují sociálně přijatelněji, mohou tak vytvářet zkreslený obraz, který se od skutečnosti liší.

Hlavní technikou kvantitativního výzkumu byl anonymní dotazník vlastní konstrukce. Formulace otázek byla dobře promyšlena, vycházela z profesních a osobních zkušeností autorky, studia odborné literatury a školské legislativy. Dotazník se skládal z uzavřených (strukturovaných) a otevřených (nestrukturovaných) otázek. U uzavřených otázek měli poradci možnost volby odpovědi, mohli zvolit i více odpovědí najednou. Největší počet otázek byl uzavřených. Dotazník měl 4 strany a byl vytvořen v tabulkovém softwaru Excel.

8.2.2 Validita, reliabilita a praktičnost měření

Validita měření v překladu znamená „platnost“. Podle Chrásky (2016) má měření dobrou validitu, jestliže měří skutečně to, co podle předpokladu měřit má.

Pojem reliabilita se často nahrazuje pojmy spolehlivost, stabilita, homogenita, přesnost, konzistence nebo stálost, avšak žádný z nich podle Chrásky (2016) pojem reliability plně

nevystihuje. Aby měření bylo reliabilní, je třeba, aby při opakování za stejných podmínek poskytovalo stejné výsledky. Pojem reliability je zatím většinou spojován jen s didaktickými testy, zatímco ostatní druhy měření (např. měření při pozorování, měření dotazníkem) zpravidla nejsou tomuto kritériu podrobovány.

V neposlední řadě, by měření mělo být podle Chrásky (2016) jednoduché, hospodárné a snadno proveditelné.

V tomto výzkumu byly postupně testovány odlišné skupiny osob, v 1. fázi VP, ve 2. fázi žáci a ve 3. fázi vybraní žáci a poradci školy. Všichni s cílem jednoho zjištění, zda zavedení online poradenství a vytvoření hybridního poradenského pracoviště přispěje k rozšíření a zkvalitnění služeb poskytovaných na MSS v Olomouci a k zlepšení dostupnosti poradenských služeb. Testování splňovalo praktičnost, bylo jednoduché a snadno proveditelné. Probíhalo formou polo strukturovaných dotazníků v papírové podobě.

8.3 Výzkumný soubor pro kvantitativní část výzkumu

Vzorek kvantitativní části výzkumu byl vybrán záměrně, a to z tohoto důvodu:

Autorka práce je členem AVP, která pravidelně každé 2 roky pořádá kongresy. Kongresu v říjnu 2022 se účastnilo 110 VP ze všech krajů České republiky. Ochotných zapojit se do předvýzkumu bylo 89 VP, tj. 81 %.

8.3.1 Zpracování kvantitativního výzkumného šetření

8.3.1.1 Popisná rovina

Předvýzkum proběhl v rámci Kongresových dnů výchovného poradenství v Praze v říjnu 2022. Vedení AVP souhlasilo se zařazením tématu „Vytvoření hybridního školního poradenského pracoviště“ do programu kongresu. Kongresu se účastnili poradci z celé České republiky, a to ze základních, středních, speciálních škol. Předvýzkum proběhl formou papírového dotazníku.

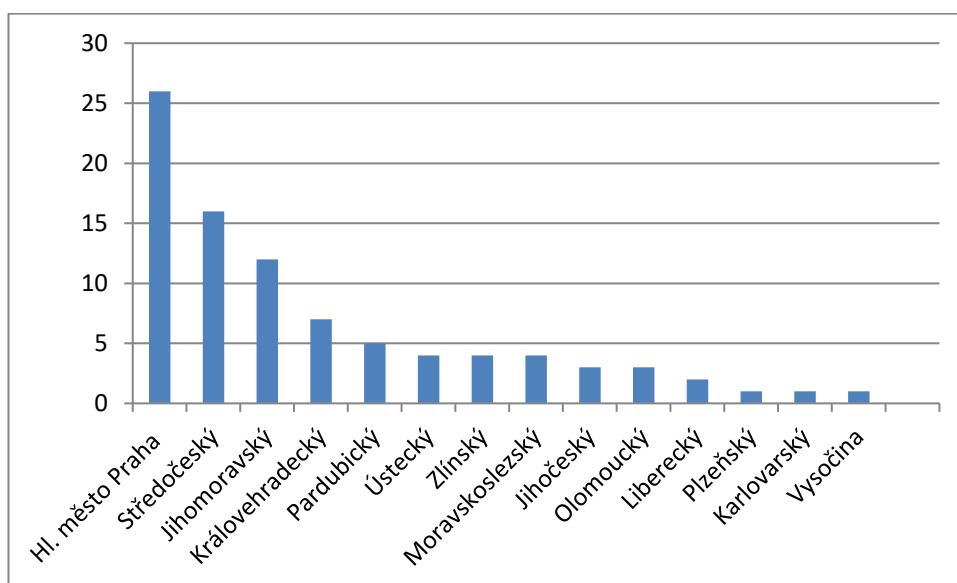
Výzkumný soubor pro kvantitativní část výzkumu – dotazníky VP byly vyhodnoceny a sečteny četnosti jednotlivých odpovědí, seříděny podle velikosti a pro názornost a přehlednost byla data zpracována do podoby sloupcových grafů. Odpovědi na otevřené otázky byly vyhodnoceny, seříděny a přepsány do výsledku výzkumu.

Dotazník byl rozdělen do 5 částí:

1. demografické podmínky VP,
2. práce VP,
3. poradenství v době DiV,
4. ŠPP,
5. online poradenství.

Grafické znázornění výzkumu na popisné úrovni

Graf k otázce č. 1: Pracuji jako VP v kraji?

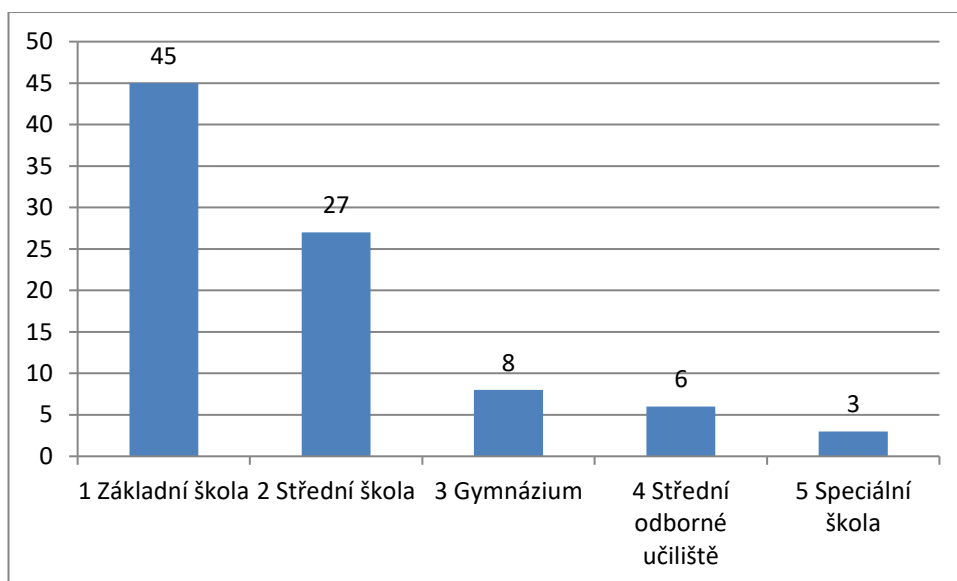
Kongresu VP se účastnilo celkem 89 poradců. Na základě informací z ČSÚ o počtu škol v jednotlivých krajích pro školní rok 2021/22 měla nejvyšší účast na kongresu Praha a Jihočeský kraj, nejmenší účast měl kraj Vysočina a kraj Plzeňský (viz tabulka: Přehled o účasti v %).

Tabulka č. 2: Přehled o účasti v %

Kraj	ZŠ	SŠ	Celkem	Účast na kongresu	Účast v %
Praha	286	105	391	16	4
Středočeský	574	114	688	12	2
Jihočeský	270	70	340	13	4
Plzeňský	225	42	267	1	0,4
Karlovarský	108	21	129	1	1
Ústecký	284	158	442	4	1
Liberecký	201	37	238	2	1
Královehradecký	272	54	326	7	2
Pardubický	251	60	311	5	2
Vysočina	272	39	311	1	0,3
Jihomoravský	487	87	574	12	2
Olomoucký	298	67	365	3	1
Zlínský	264	49	313	4	1
Moravskoslezský	446	89	535	4	1

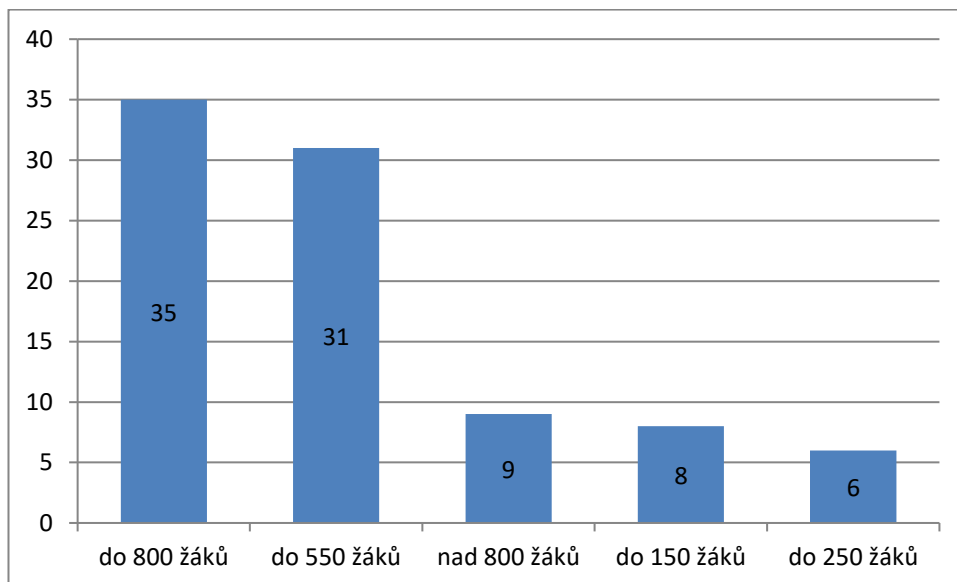
Zdroj: Český statistický úřad, školní rok 2021/22
 Pozn.: Počet základních a středních škol v krajích ČR.

Graf k otázce č. 2: Na jakém typu školy působím?

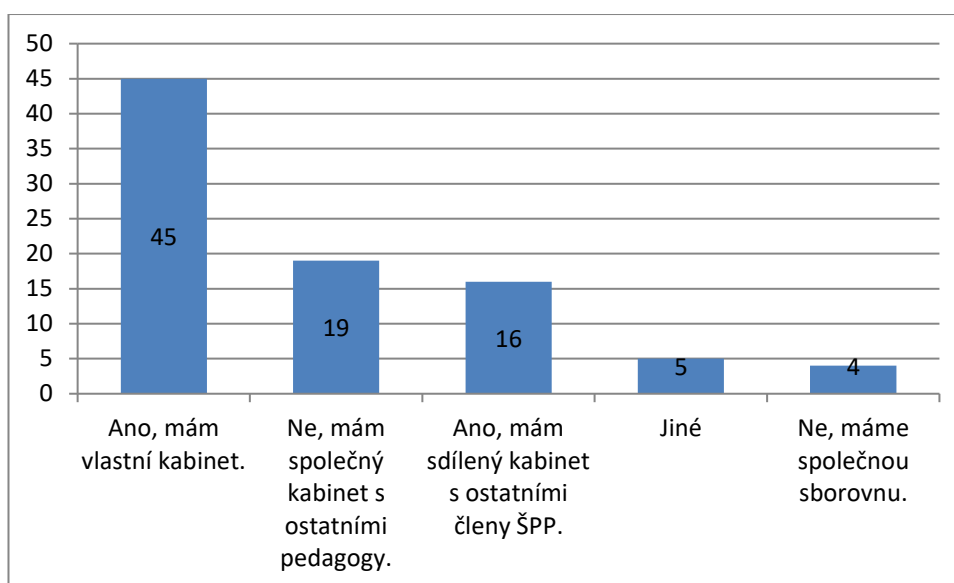
V celé České republice bylo podle Českého statistického úřadu k 30. září 2021 4 238 základních škol, z toho 44 speciálních a 1 285 středních škol, z toho 32 speciálních. Kongresu VP se tak účastnilo 1 % VP základních škol a 3 % VP středních škol.

Graf k otázce č. 3: Jaká je velikost školy, ve které působím?

Největší zastoupení měly na kongresu VP školy s počtem žáků do 800 žáků, nejmenší zastoupení měly školy s počtem žáků do 250 žáků. Zástupce nejmenší školy, která se kongresu účastnila, byla škola s počtem žáků 50.

Graf k otázce č. 4: Máte na svém pracovišti vlastní prostor pro práci poradce?

Výzkum ukázal, že většina poradců má svůj vlastní kabinet, 19 poradců sdílí kabinet s ostatními kolegy, 16 poradců má společný kabinet s ostatními členy ŠPP, 4 poradci mají společnou sborovnu. Někteří poradci uvedli, že současně zastávají i funkci ředitele školy, proto pro výkon práce poradce využívají ředitelnu, jeden poradce uvedl, že má svou vlastní jednací místnost. Jeden poradce má pro svou práci běžnou třídu, protože ve škole nemají kabinety ani sborovnu.

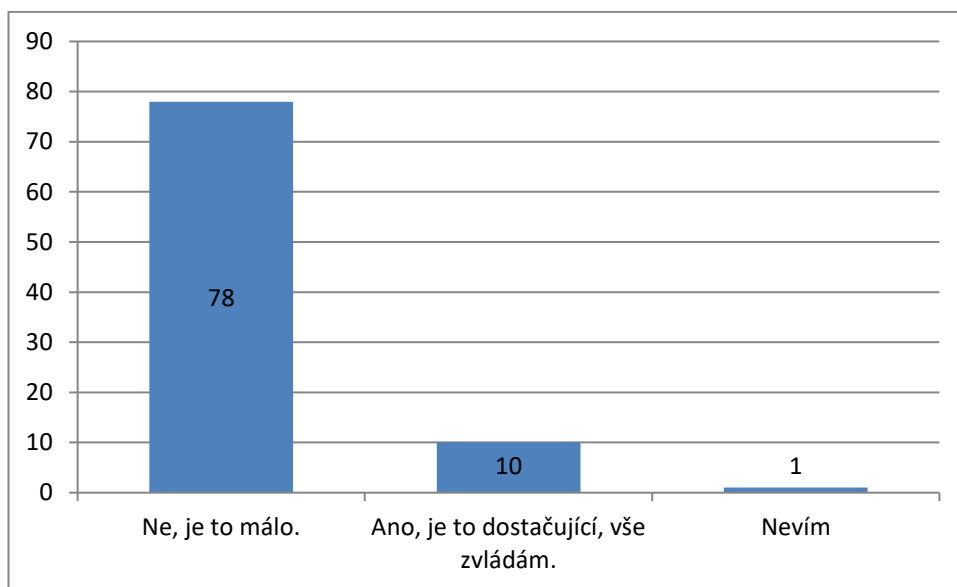
Otázka č. 5: Existuje něco, co postrádáte při vaší práci VP?

Naprostá většina učitelů postrádá pro svou práci VP čas a klid na práci. Snížení přímé pracovní činnosti od 1 – 5 hodin je podle většiny poradců nedostačující. Někteří poradci postrádají vlastní kabinety, nemají podporu vedení ani pochopení kolegů. Poradci poukazují i na to, že mají kumulovanou funkci, nebo že často suplují, mívají dozory na chodbách a jídelnách. Několik poradců postrádá lepší spolupráci mezi členy ŠPP, uvítali by lepší a modernější výpočetní techniku, mobilní telefon, peníze na odbornou literaturu. Ze všech odpovědí je 15 poradců spokojených a nic jim při práci poradce nechybí.

Některé z odpovědí:

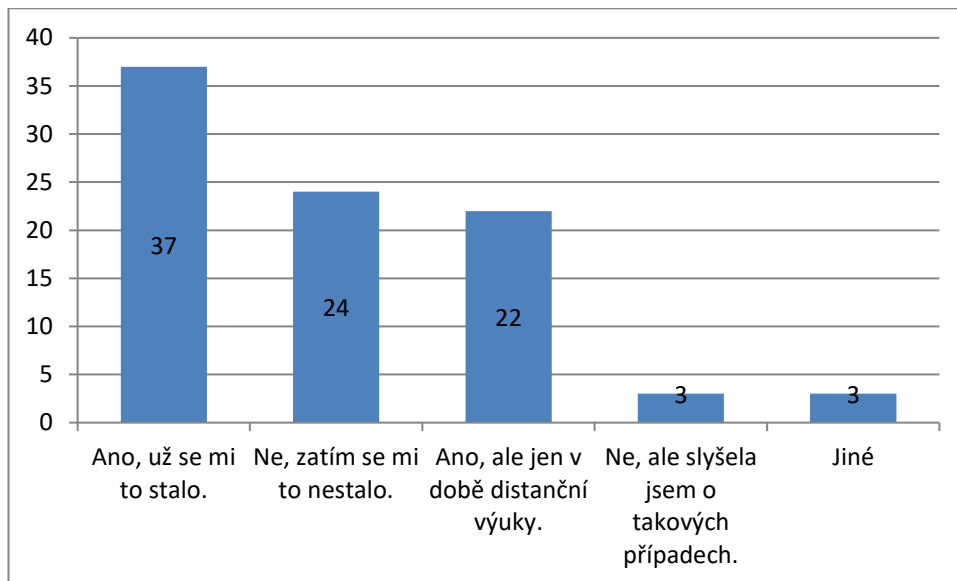
- „Na ŠPP jsem sama“. (základní škola, JČ kraj, do 550 žáků, společný kabinet)
- „Funguji na škole i jako ŠP, někomu se ta děcka vybečet musí“. (střední škola, Moravskoslezský kraj, do 550 žáků, vlastní kabinet)
- „Uvědomění si důležitosti práce VP ze strany vedení, proč má VP mít dozory, chodit suplovat, má všechny povinnosti jako učitel, který tuto práci nekoná“. (střední škola, JM kraj, do 550 žáků, sdílený kabinet)
- „Kdybych měla např. 1 den bez přímé pracovní činnosti, byla by moje práce efektivnější a méně zatěžující i časově, postrádám místnost pro jednání, relaxaci“. (základní škola, do 550 žáků, sdílený kabinet)
- „Dodržení termínů od kolegů“. (střední škola, do 550 žáků, sborovna)
- „Čas na rozhovor s žákem je limitovaný délkou přestávky, snížení úvazku je výsměch“. (střední škola, do 800 žáků, vlastní kabinet)
- „Namísto 18 hodin, učím 22 – 24 hodin týdně, mám vyhrazený jeden den, kdy učím jen 2 hodiny a zbytek dne se věnuji práci poradce“. (střední škola, do 550 žáků, sborovna)

Graf k otázce č. 6: Myslíte si, že je snížení přímé pedagogické činností pro VP dostačující?

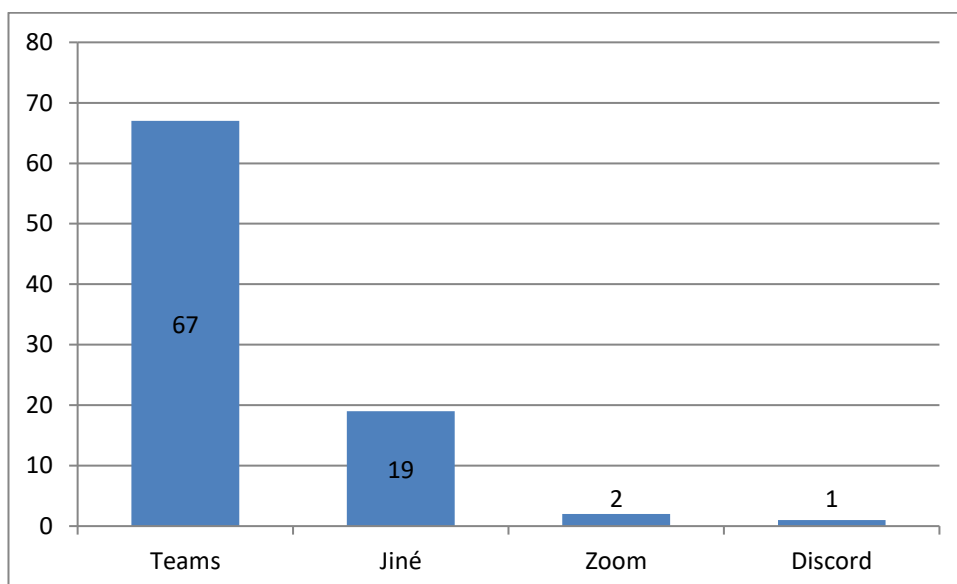
Většina poradců je přesvědčena, že dotace 1 – 5 hodin je nedostatečná.

Graf k otázce č. 7: Nastala ve vaší praxi situace, kdy jste nemohl(a) poskytnout radu prezenčně, a tak jste ji poskytl(a) online?

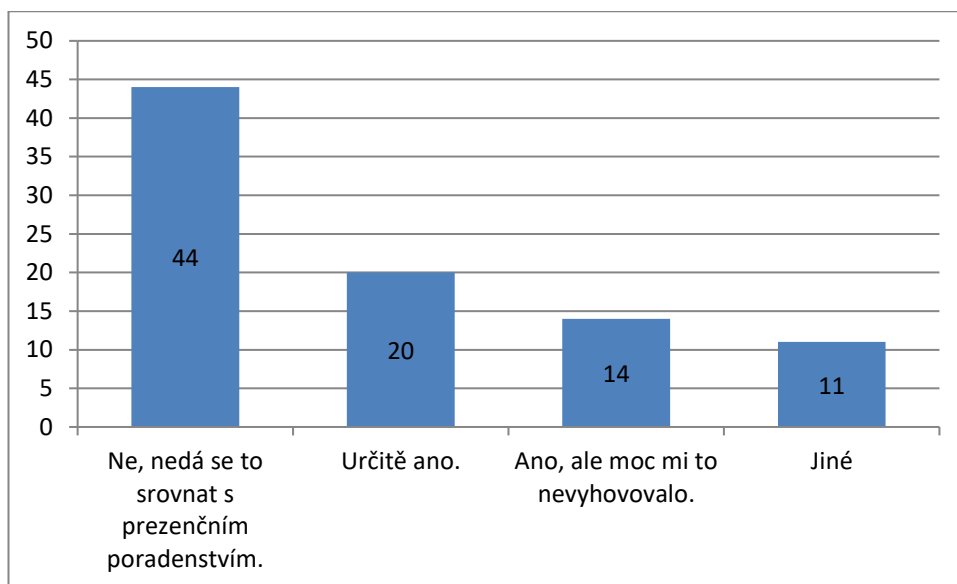
Více jak polovina poradců má zkušenosti s online poradenstvím, někteří sice jen z doby DiV, ale 37 poradců jej používá běžně. Z celkového počtu 89 poradců zatím 24 poradců nemá s online poradenstvím v době prezenční výuky žádné zkušenosti.

Graf k otázce č. 8: Jakou aplikaci jste využívali při poskytování poradenských služeb během DiV?

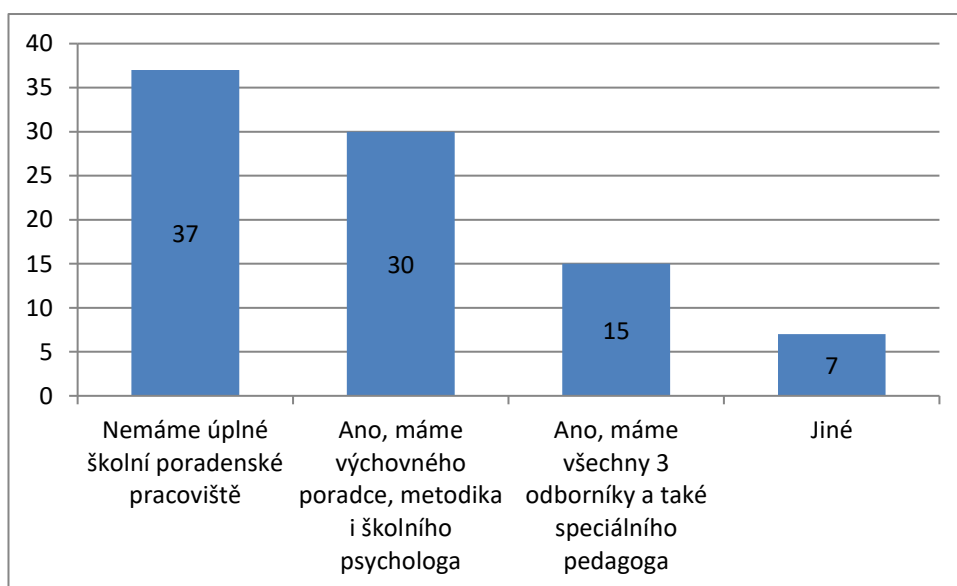
Nejvíce poradců používalo během DiV aplikaci Teams, ale na některých školách se používal i Google Meet, Zoom nebo Discord.

Graf k otázce č. 9: Domníváte se, že poradenská činnost byla v době DiV stejně kvalitní jako v době prezenční výuky?

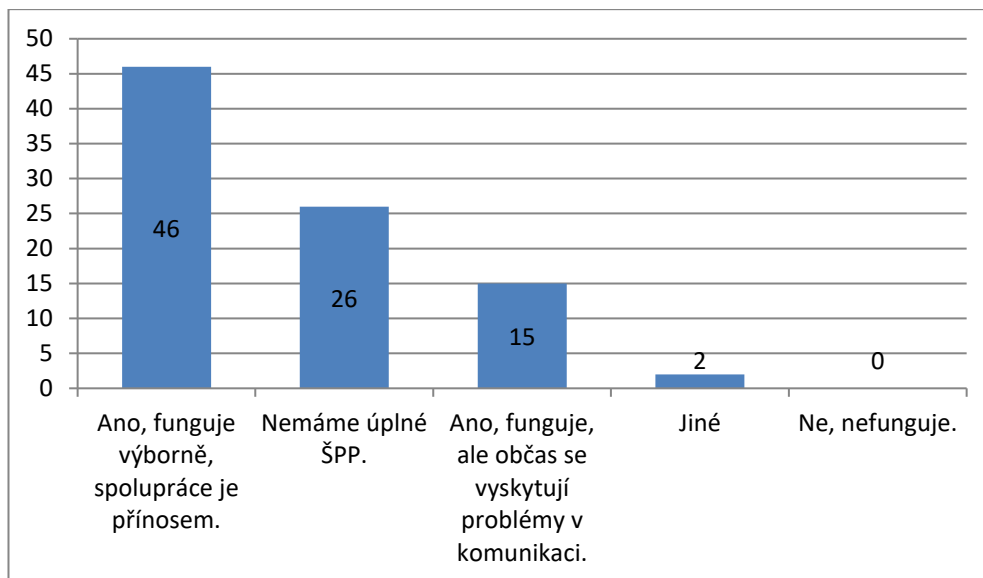
Téměř polovina dotázaných se domnívá, že nelze srovnávat kvalitu prezenčního a online poradenství, další téměř polovina dotázaných odpověděla, že bylo poradenství stejně kvalitní a 11 poradců se nedokázalo k této otázce vyjádřit.

Graf k otázce č. 10: Máte úplné ŠPP?

Převažovala odpověď „ANO“, máme nebo máme i někoho navíc, třeba SpP nebo ŠL. Třetina dotázaných bohužel stále úplné ŠPP nemá, podle nich chybí ve školách ŠP a SpP nebo SP.

Graf k otázce č. 11: Máte-li již zavedené ŠPP je spolupráce kvalitní?

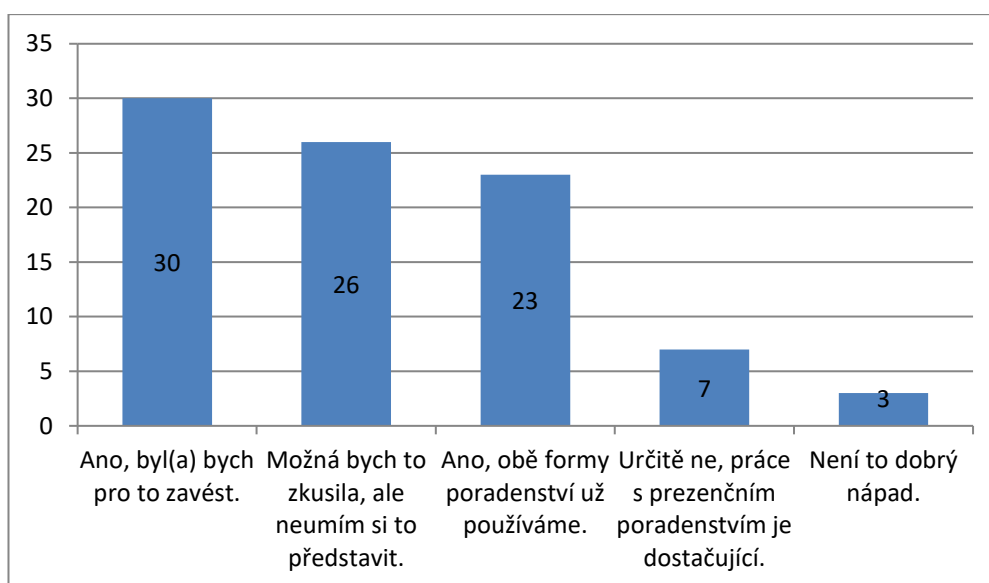

Více jak polovina dotázaných si spolupráci ŠPP pochvalovala, bohužel kvalitu spolupráce nemohli posoudit ti poradci, kteří úplné ŠPP nemají. 15 poradců uvedlo, že spolupráce funguje, ale občas se nemůžou domluvit, vážne komunikace, žádný z poradců si nevybral poslední možnost zcela nefunkční spolupráce.

Otázka č. 12: Uvítali byste rozšíření ŠPP o dalšího odborníka, pokud ano, o jakého?

Nejvíce škol by uvítalo ŠP, jeden poradce by dokonce uvítal ve škole i psychiatra. Další početná skupina poradců by ráda přivítala mezi sebe SpP nebo SP. Jeden poradce by zavedl funkci odborník – specialista pro zaměstnance školy, aby udržoval duševní zdraví pedagogů. Dva poradci postrádají administrativního pracovníka. Ve školách podle třech poradců chybí etoped a dva poradci ze základních škol postrádají logopeda. Na ŠL myslela navrhovaná novela zákona o pedagogických pracovnících, která je od 1. září 2023 v platnosti. 30 poradců uvedlo, že jejich škola má odborníků dostatek a nikoho dalšího nepotřebují.

Graf k otázce č. 13: Myslíte si, že je správné přidat k prezenčnímu i online poradenství?

Výsledek ukázal, že 79 poradců souhlasí se zavedením online poradenstvím a vytvořením hybridního ŠPP, že by rádi online poradenství vyzkoušeli nebo že už online poradenství využívají. 10 poradců odpovědělo, že nesouhlasí s přidáním, že prezenční poradenství je dostačující nebo, že přidání online poradenství k prezenčnímu není vůbec dobrý nápad.

Otázka č. 14: Zkuste mi popsat výhody online poradenství?

V odpovědích se velmi často opakovala časová flexibilita, rychlost a dostupnost.

- okamžité řešení situace,
- prostorové podmínky,
- střídání praxe na střední škole,
- rychlost, aktuálnost, prokazatelnost, provázanost,
- lepší dostupnost, rodiče nemusí dojíždět,
- kdykoliv, odkudkoliv,
- opadá strach,
- lepší skloubení času, utajení před spolužáky, rodiči,
- lepší organizace práce, pomoc pro více žáků,
- možnost krizové intervence,
- pohodlí domácího prostředí,
- ideální pro kariérové poradenství,
- každá pomoc je lepší než žádná,
- možnost pořídít záznam.

Výběr odpovědi:

„Je konkrétní a zaměřené na žáka a jeho potřeby. Lze přizpůsobit čas jednání všem účastníkům, někdy se obtížně hledají společné volné hodiny v rozvrhu poradce a učitele pro prezenční jednání“. (střední škola, Praha, do 800 žáků)

Otázka č. 15: Zkuste mi popsat nevýhody online poradenství?

Odpovědi na poslední otázku byly velmi pestré, málokteré se opakovaly.

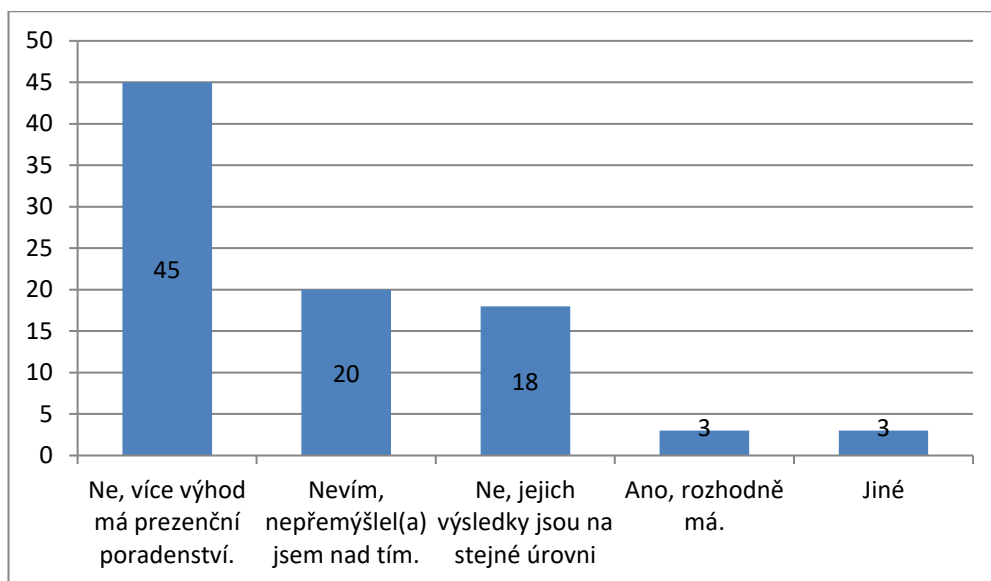
- zátěž na čas VP,
- ochota ke spolupráci, technické vybavení,
- absence osobního kontaktu,
- chybí zápis z jednání,
- práce ve volném čase poradce,
- chybí osobní kontakt, obejmout, chybit za ruku, možnost ošidit učitele,
- v přímém kontaktu se více otevřou,
- selhání techniky,
- menší interakce,
- soustředěnost, spousta rozptylujících aspektů,
- učím, o přestávce mám konzultace, odpoledne administrativu, kdy bych dělala online poradenství, když nemám ani čas jít na oběd,
- zdatnost v práci s technikou,
- méně dotazů,
- u dětí na ZŠ nevhodné,
- schůzku si mohou nahrát a pak to někde zveřejnit,
- mohlo by sklouznout k tomu, že poradce pracuje nepřetržitě.

Výběr odpovědi:

„O nevýhodách zatím nevím, za 3 roky se jen jednou stalo, že žák se zákonným zástupcem se nepřipojili. Je to stejné, jako když se nedostaví na jednání do školy a s tím umíme pracovat“. (střední škola, Praha, do 800 žáků)

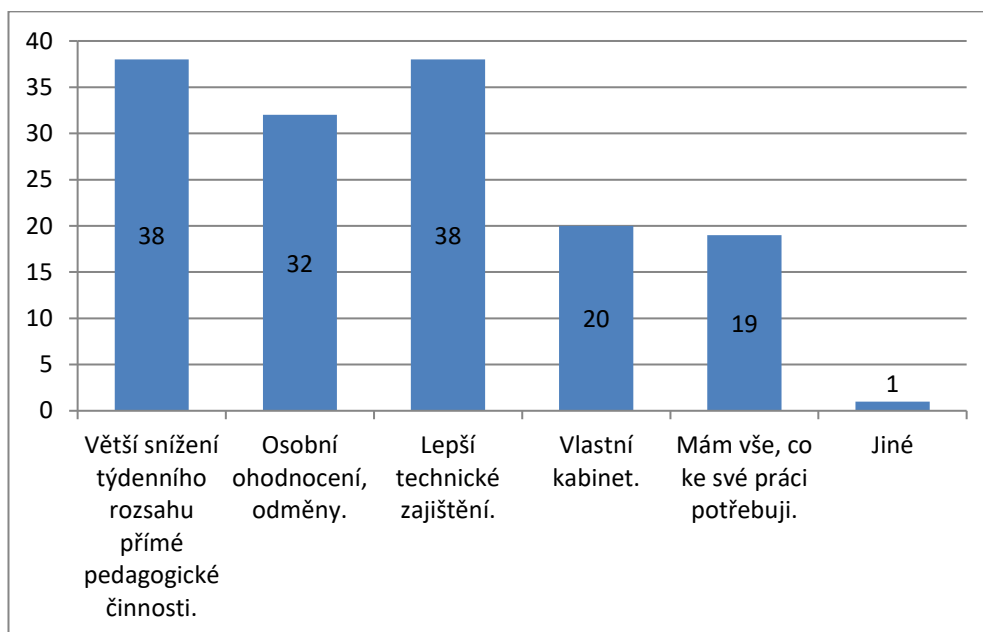
„Mohlo by to sklouznout k tomu, že poradce pracuje nepřetržitě“. (základní škola, SČ kraj, do 550 žáků)

Graf k otázce č. 16: Myslíte si, že má online poradenství více výhod než prezenční poradenství?

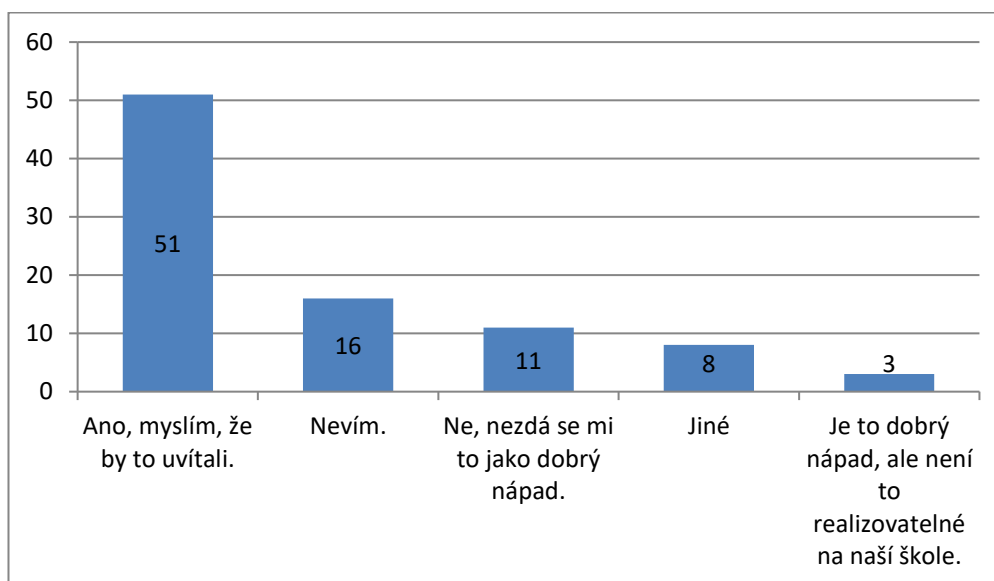
Většina poradců se domnívá, že prezenční poradenství má více výhod než online poradenství, 20 poradců nad tím ještě nepřemýšlelo, 18 poradců vybralo možnost, že výsledky jsou na stejné úrovni, pouze 3 poradci byli přesvědčeni o tom, že online poradenství má více výhod než prezenční.

Graf k otázce č. 17: Jaké benefity byste uvítali při online poradenství?

Poradci vybírali z nabídky i několik možností naráz. Nejvíce by uvítali více času na práci, více peněz a lepší technické zajištění. Z celkového počtu dotázaných, 19 poradců uvedlo, že má vše a nic víc ke své práci nepotřebuje.

Graf k otázce č. 18: Myslíte si, že by pro žáka bylo online poradenství přínosem?

Více jak polovina dotazovaných se domnívá, že by online poradenství bylo pro žáky přínosem, že by tento způsob poradenství uvítali. 11 poradců online poradenství odmítá, není podle nich dobrý nápad ho zavádět. 3 poradci vnímají online poradenství jako dobrý nápad, ale není realizovatelný na jejich typu školy.

Otázka č. 19: Myslíte si, že online poradenství se hodí pro váš typ školy? Pokud ano, proč?

Většina poradců odpověděla na tuto otázku kladně, online poradenství je pro jejich školu vhodné, některé z odpovědí uvádím:

Odpověď ANO

- „Pro některé studenty je příjemnější komunikovat online“.
- „Řešení problémů v online podobě se ukázalo správné pro budoucnost“.
- „Žáci se v online prostoru pohybují rádi“.
- „Žáci jsou sovy, pracují večer“.
- „Žáci i rodiče jsou z různých obcí, pracují“.
- „Žáci i rodiče jsou dostatečně erudovaní, aby to prakticky, technicky zvládli“.
- „Ideální pro vytížené rodiče“.
- „Bezprostřednost, snížení obav a strachu“.
- „Je to rychlejší“.
- „Ušetří to čas“.

- „Určitě se to hodí pro všechny školy, jedná se přeci o žáky, aby se informace dostaly i k těm, kteří jsou třeba nemocní, nepřítomní“.
- „Určitě ano, jsme IT škola“.
- „Proč nezkusit něco nového“.
- „Pro nás je online komunikace běžná“.
- „Online komunikace u nás funguje, spokojenost na obou stranách“.
- „Žáci i rodiče mají kolikrát čas až večer“.
- „Je to flexibilní“.
- „Jednání beze svědků“.
- „Ideální pro žáky, kteří trpí sociální úzkostí“.
- „Odpadá fyzická návštěva školy“.

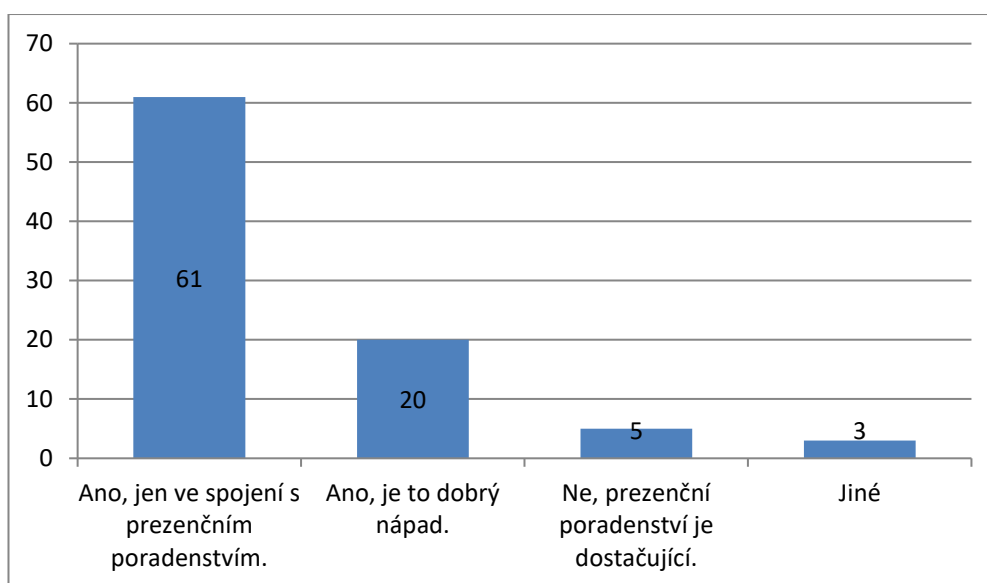
Odpověď NE

- „Dopoledne učím, odpoledne mám svůj program, rodinu apod., tak kdy se potkat online“.
- „Další zátěž pro výchovného poradce“.
- „Lepší je osobní jednání, když se zákonný zástupce dostaví, vím, že chce problém řešit“.
- „Rodiče nemají počítače, neumí se přihlásit“.
- „Jsme malá škola, osobní kontakt je pro nás příjemnější“.
- „Pro naši školu nevhodné, žáci s diagnózami PAS, ADHD, rodiče bez PC nebo připojení“.
- „Nevím, kdo všechno bude na opačné straně poslouchat, musí se mluvit opatrně“.

Odpověď NEVÍM

Někteří poradci uvedli, že nedokáží posoudit, jestli online poradenství je pro jejich školu vhodné, v distanční výuce sice využívali, protože museli, ale teď v době prezenční výuky si spojení prezenčního a online poradenství neumí představit.

Graf k otázce č. 20: Myslíte si, že online poradenství je uplatnitelné v praxi VP?

Celkem 61 poradců se domnívá, že online poradenství je uplatnitelné v praxi, ale pouze jako doplněk prezenčního poradenství a dalších 20 poradců to považuje za dobrý nápad. Skeptických je v tomto případě 8 poradců, kteří považují prezenční poradenství za zcela dostačující.

8.3.2 Vyhodnocení výzkumných otázek

VO₁ Jaké jsou demografické podmínky jednotlivých škol?

Nejvíce poradců zastoupených na kongresu, konaném v říjnu 2022 mělo vzhledem k počtu žáků školy, Praha a Jihočeský kraj a nejmenší zastoupení měl Plzeňský kraj a kraj Vysočina. Z celkového počtu zúčastněných poradců 110 se do výzkumného šetření zapojilo 89 poradců, tj. 81 %. V přepočtu na počet základních a středních škol v celé ČR se kongresu zúčastnilo pouze 1 % základních a 3 % středních škol. Na kongresu byly základní a střední školy zastoupeny rovnoměrně, a to i co do velikosti školy.

VO₂ Jaké jsou pracovní podmínky výchovných poradců?

Poradci se shodli na tom, že pro svou práci mají dobré zázemí, ale postrádají vyhrazený čas. Snížení přímé pracovní činnosti je podle všech oslovených poradců nedostačující, a proto musí poskytovat poradenství např. v rámci přestávky. Chybí podpora vedení, spolupráce a pochopení od ostatních pedagogických pracovníků.

VO₃ Jakým způsobem pracoval VP během DiV a jak hodnotí kvalitu poradenství v době DiV?

V době DiV poskytovali poradenství hlavně přes aplikaci Teams. Na kvalitě poskytovaného poradenství se poradci neshodli.

VO₄ Jak pracuje ŠPP?

Úplně a dobře fungující ŠPP je zhruba na polovině oslovených škol. Na přibližně 40% škol chybí některý z poradců, např. ŠP, SpP, SP.

VO₅ Jaký mají VP názor na zavedení online poradenství?

Polovina oslovených poradců má zkušenosti s online poradenstvím, i když jen z doby DiV. Přibližně 40% poradců využívá online poradenství běžně, ale přibližně 25% poradců nevyužívá online poradenství vůbec. Poradci stále prezenční poradenství vnímají jako lepší, má dle jejich názoru více výhod než online poradenství. Pouze 20% dotázaných to vidí jinak, online poradenství má podle nich více výhod než prezenční. Téměř všichni poradci souhlasí se zavedením online poradenství, někteří by si to jen rádi vyzkoušeli, někteří ho již používají. Ze všech poradců je 10% k zavedení online poradenství skeptických, vidí v tom další zátěž pro poradce, chybějící interakci, technické problémy. Avšak více než polovina poradců se domnívá, že online poradenství by bylo pro žáky i rodiče přínosem. Téměř 70% poradců vnímá uplatitelnost online poradenství, ale za předpokladu, že bude existovat jen jako doplněk k prezenční formě poradenství.

8.3.3 Vyhodnocení a interpretace hypotéz H₁

Podle Pelikána (2011) je hypotéza podmíněným výrokem o vztazích mezi dvěma nebo více proměnnými. Na rozdíl od problému, který je formulován v podobě otázky explicitně, nebo implicitně vyjádřené, hypotéza je vždy tvrzením, byť i podmíněně formulovaným.

Pro potvrzení nebo vyvrácení hypotézy byl využit test nezávislosti chí-kvadrát pro kontingenční tabulku. Podle Chrásky a Kočvarové (2014) se tohoto testu využívá např. v případech, kdy rozhodujeme, zda existuje souvislost mezi dvěma pedagogickými jevy, které byly zachyceny pomocí nominálního měření. Tato situace je velmi častá např. při zpracovávání výsledků dotazníkových šetření.

Dotazníky byly rozděleny do dvou skupin, zvlášť základní a zvlášť střední školy. Pro malý počet nebyly do výzkumu zahrnuty speciální školy. U otázek č. 7, 8, 10 byly sečteny kladné odpovědi poradců základních škol a kladné odpovědi poradců středních škol. Cílem bylo zjistit, zda existuje vztah mezi typem školy a zavedením hybridního poradenského pracoviště.

Otázka č. 7: Myslíte si, že je správné přidat k prezenčnímu i online poradenství?

Otázka č. 8: Myslíte si, že online typ poradenství se hodí pro váš typ školy?

Otázka č. 10: Myslíte si, že pro žáka nebo zákonného zástupce by bylo online poradenství přínosem?

H_1 : Předpokládáme, že druh školy statisticky významně souvisí s postojem poradce k vytvoření hybridního poradenského pracoviště.

H_0 : Četnost škol, které vidí budoucnost v zavedení hybridního poradenského pracoviště, je stejná.

H_A : Četnost škol, které vidí budoucnost v zavedení hybridního poradenského pracoviště je rozdílná.

$$\chi^2 = \sum \frac{(P - O)^2}{O}$$

$$\chi^2 = 0,022$$

$$\chi^2_{0,05}(2) = 5,991$$

Výsledek testování: Vypočítaná hodnota testového kritéria je menší než kritická hodnota, proto přijímáme nulovou hypotézu. Nebyl prokázán významný vztah.

Předpoklad, že vztah mezi typem školy a zavedením hybridního poradenského pracoviště se nepotvrdil. Druh školy nesouvisí s postojem poradce k vytvoření hybridního poradenského pracoviště.

Stanovená hypotéza H_1 nebyla potvrzena.

8.3.4 Vyhodnocení dílčích cílů předvýzkumu

ŠPP pracuje podle oslovených poradců na všech školách. Na více než polovině škol funguje výborně a někde s menšími problémy. Podle výsledků na některých školách chybí někteří z poradců. Většina se domnívá, že prezenční poradenství má stále více výhod než online poradenství, u něhož spatřují více práce pro poradce, chybějící interakci nebo technické problémy. VP vnímají prezenční poradenství jako vhodnější formu, ale na druhou stranu chápou žáky i rodiče, že by online poradenství uvítali. Polovina oslovených poradců má s online poradenstvím zkušenosti, využívali ji hlavně v době DiV, necelá polovina ho využívá i v současné době. Téměř všichni poradci souhlasí se zavedením online poradenství. Vidí v něm budoucnost, ale využívali by ho jen jako doplněk ke stávající formě poradenství.

Výsledky z předvýzkumu ovlivní formulaci otázek do dalších výzkumů.

9 Výzkumné šetření – 2. fáze

Výzkumné šetření navázalo na výsledky z předvýzkumu a proběhlo na MSS v Olomouci na podzim 2022. Výzkumné šetření vycházelo ze zjištění, že VP by online poradenství uvítali, ale vnímají ho spíše jako doplněk ke stávající formě poradenství, nikoli jako hlavní prostředek komunikace.

Cílem dalšího výzkumného šetření bylo zhodnotit, zda zavedení online poradenství a vytvoření hybridního poradenského pracoviště by žáci a školní poradci na MSS v Olomouci uvítali. Zavedení online poradenství a vytvoření hybridního poradenského pracoviště by mohlo vést k rozšíření a zkvalitnění služeb, poskytovaných poradci na MSS v Olomouci a k zlepšení dostupnosti poradenských služeb. Tento typ poradenství by byl doplňkem stávající formy poradenství, žákům a rodičům by poskytoval v odůvodněných případech poradenskou pomoc i nad rámec vyučování. Poradenské služby zpravidla vyhledávají žáci s IVP, individuálním studiem, žáci s psychickým a jiným onemocněním, žáci s dlouhodobou absencí ve škole, s problémy v rodině, ve třídě nebo na odborném pracovišti.

Dílčí cíle kvantitativního výzkumu:

1. Vyhodnotit povědomí o ŠPP na MSS v Olomouci,
2. Analyzovat a vyhodnotit postoje žáků k online poradenství.

Dílčí cíle kvalitativního výzkumu:

1. Zhodnotit spokojenost s poskytováním poradenství na MSS v Olomouci,
2. Analyzovat a vyhodnotit postoje vybraných žáků na online poradenství,
3. Analyzovat a vyhodnotit postoje poradců MSS k online poradenství.

9.1 Analýza kvantitativních dat

Každá položka dotazníku byla analyzována, hodnoty byly zapsány do tabulkového softwaru Microsoft Excel. Všechny dotazníky byly uloženy v elektronické a papírové podobě.

- **Popisná rovina**

Na základně dílčích cílů č. 1, 2 byly stanoveny výzkumné otázky na popisné rovině:

- VO₁: Jaké mají žáci povědomí o existenci a práci ŠPP?
- VO₂: Jaké žáci spatřují klady a zápory v online poradenství?
- VO₃: Jaký postoj žáci zaujímají k poskytování online poradenství?

- **Věcná hypotéza**

K výzkumnému problému byla stanovena věcná hypotéza:

- H₁: Předpokládáme, že věk žáka statisticky významně souvisí s postojem k online poradenství.

Tvorba a formulace otázek vychází z profesní a osobní zkušenosti autorky s výchovným poradenstvím na střední škole.

9.2 Výzkumné techniky a metody sběru dat – smíšený výzkum

Při realizaci výzkumného šetření na MSS v Olomouci byl vzhledem k tématu rigorózní práce zvolen smíšený výzkum, kombinace kvantitativního a kvalitativního výzkumu. Metodologie založená na kvantitativním přístupu zmapuje na vzorku 100 žáků povědomí o existenci ŠPP, jeho zaměření a názoru na zavedení online poradenství.

Podle Strausse a Corbinové (1999) se kvalitativním výzkumem rozumí jakýkoliv výzkum, jehož výsledků se nedosahuje pomocí statistických procedur nebo jiných způsobů kvantifikace. Metody spojované s kvalitativním výzkumem jsou rozhovor a pozorování, ale je možné použít i dokumenty, knihy. Kvalitativní metody se užívají k odhalení a porozumění tomu, co je podstatou jevů, o nichž toho ještě moc nevíme nebo k získání nových a neotřelých názorů na jevy, o nichž už něco víme. V neposlední řadě mohou kvalitativní metody pomoci získat o jevu detailnější informace, které se kvantitativními metodami obtížně podchycují. Důležité je umět kriticky analyzovat situaci, rozeznat zkreslení a vyhnout se mu, získat platné a spolehlivé údaje a také mít schopnost abstraktního myšlení.

Kvalitativní výzkum má 3 složky:

1. údaje získané z rozhovoru, pozorování,
2. analytické a interpretační postupy,
3. výzkumná zpráva.

Výzkum formou rozhovoru měl umožnit hlouběji nahlédnout do forem a kvalit poskytování poradenských služeb žákům a poradenským pracovníkům MSS v Olomouci. Otázky do rozhovoru byly ovlivněny kvantitativním výzkumem, byly průběžně doplňovány a upravovány.

Obr. č. 4: Komplementarita kvalitativního a kvantitativního přístupu

Obrázek (Dismana, 2002) znázorňuje schematicky vzájemnou komplementaritu obou výzkumných strategií. Obě strategie mají své výhody i nevýhody a mohou se navzájem doplňovat.

9.2.1 Obsah a struktura dotazníku

Hlavní technikou kvantitativního výzkumu byl anonymní dotazník vlastní konstrukce. Formulace otázek byla dobře promyšlena, vycházela z profesních a osobních zkušeností autorky, studia odborné literatury, školské legislativy. Dotazník se skládal z uzavřených (strukturovaných) a otevřených (nestrukturovaných) otázek. U uzavřených otázek měli žáci možnost volby odpovědi, mohli zvolit i více odpovědí najednou. Větší počet otázek byl uzavřených. Dotazník měl 4 strany a byl vytvořen v tabulkovém softwaru Excel.

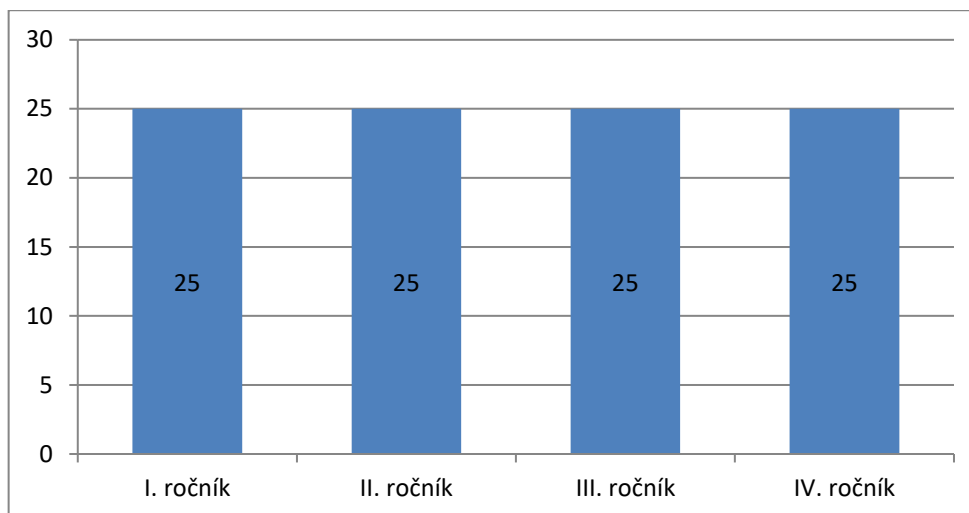
9.3 Výzkumný soubor žáků pro kvantitativní část výzkumu

Autorka pracuje jako pedagogický pracovník na soukromé MŠ v Olomouci a kromě pedagogické činnosti vykonává i funkci VP. Škola měla ve školním roce 2022/2023 495 žáků a nabízí učební i maturitní obory. Do výzkumu byly zapojeny 4 třídy, z každé 25 žáků, celkem 100 žáků této školy. Záměrně byly vybrány různé věkové kategorie, protože pohled na věc, může věk ovlivnit.

9.3.1 Zpracování kvantitativního výzkumného šetření

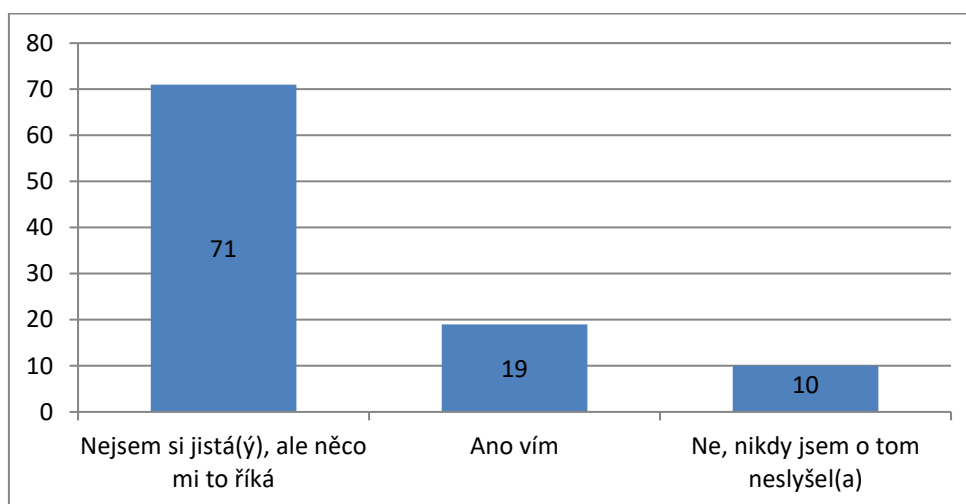
Grafické znázornění výzkumu na popisné úrovni

Graf k otázce č. 1: Jsi žákem jaké třídy?

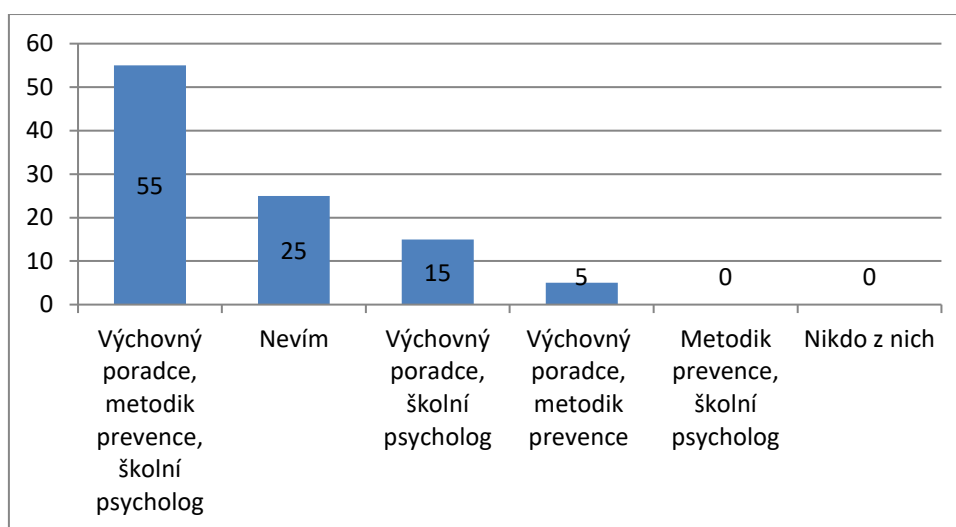
Do výzkumu bylo zapojeno 100 žáků z MSS v Olomouci, byli osloveni žáci I. – IV. ročníku, 40 z nich bylo v době výzkumu plnoletých.

Graf k otázce č. 2: Máš povědomí o tom, co to je „ŠPP“?

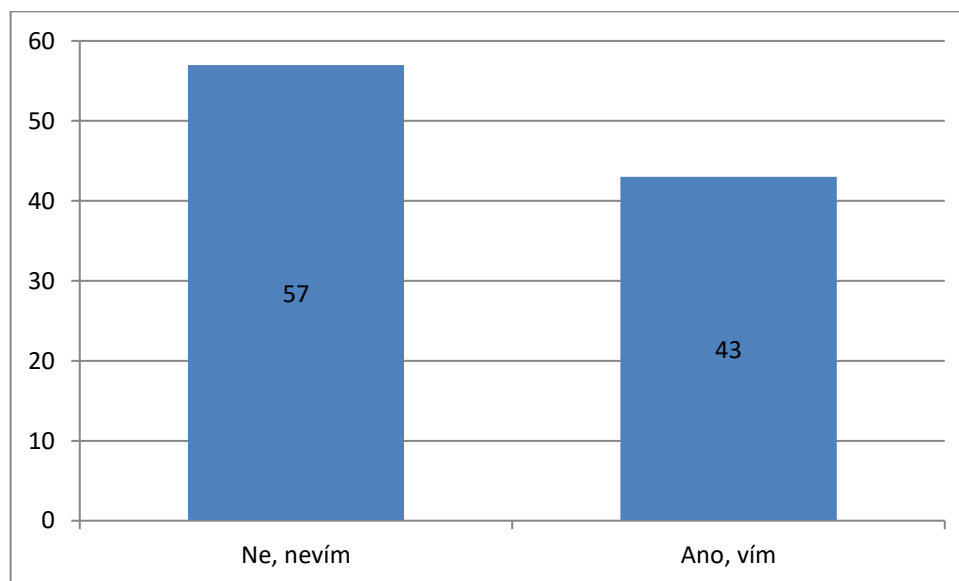
Z celkového počtu zkoumaných žáků, si většina není jistá, ale uváděný termín je jim povědomý.

Graf k otázce č. 3: Víš, kdo je členem ŠPP?

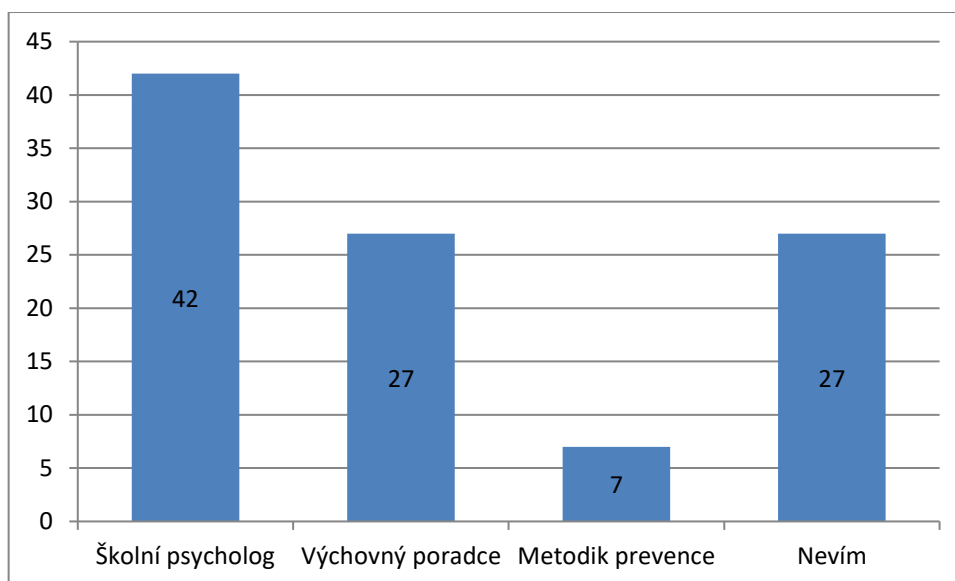
Z celkového počtu dotázaných žáků nadpoloviční většina věděla, kdo je na škole členem ŠPP. Čtvrtina žáků neví a zbytek uvedl jen některé poradce.

Graf k otázce č. 4: Věděl bys, kde se můžeš dozvědět informace o školních poradcích?

Výzkumem bylo zjištěno, že žáci nevědí kde najít informace o školních poradcích, pouze 43 dotázaných z celkového počtu vědělo.

Graf k otázce č. 5: Víš, jak se jmenují školní poradci?

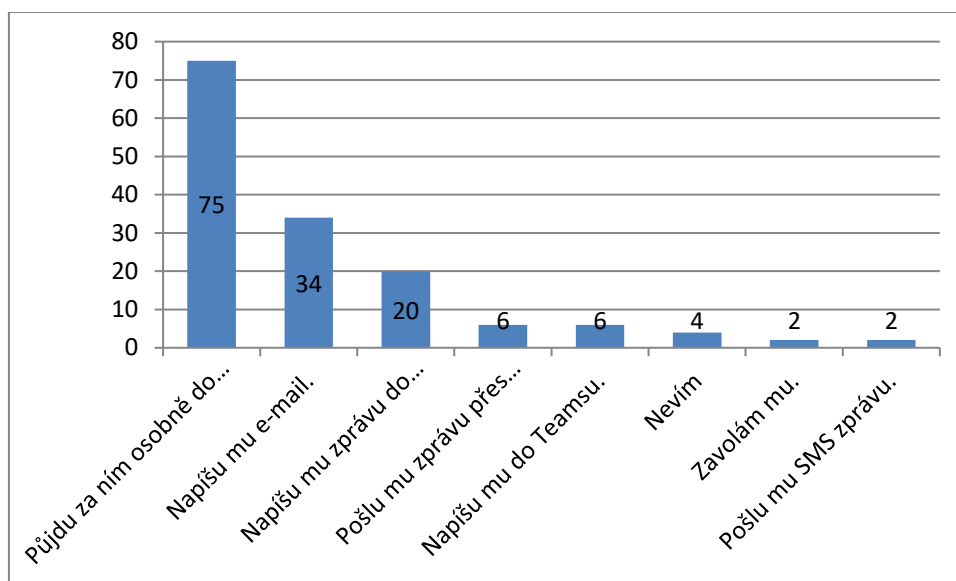
Výzkumem bylo zjištěno, že nejvíce žáci znají ŠP, 27 žáků nezná poradce žádného.

Otázka č. 6: Využil(a) jsi někdy služeb poradců ve škole? Pomohlo ti to?

Žáci využívali služeb ŠP na základní škole, někteří využívají služeb i v současné době, někteří to teprve plánují. Obrací se i na poradce ve věci vyřízení studentské karty ISIC nebo s vypracováním žádosti nebo vyplnění dokumentů.

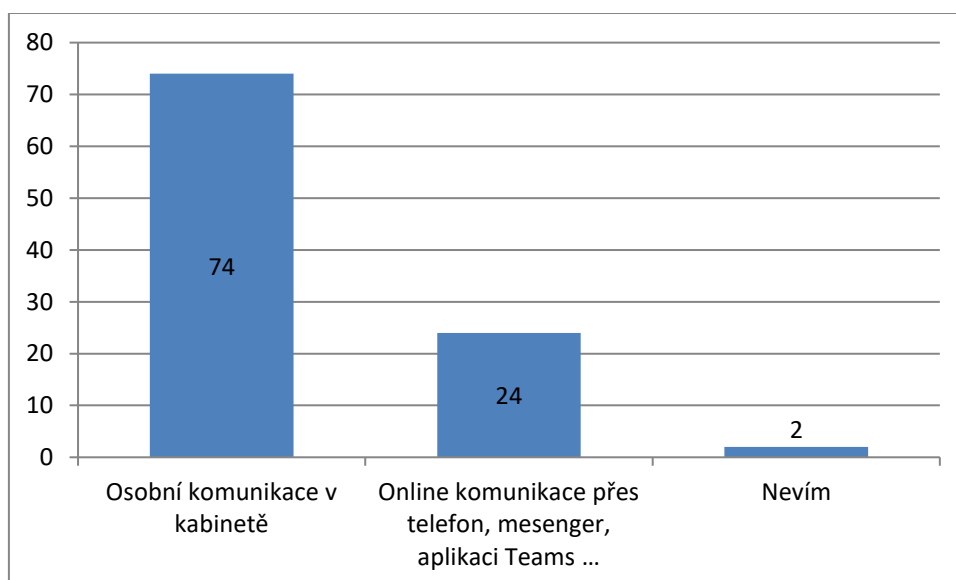
Otázka byla otevřená, ale přesto na tuto otázku žáci převážně odpovídali jednoslovně “nevyužil(a)”.

Graf k otázce č. 7: Pokud potřebuješ mluvit s některým z poradců, jak to uděláš?

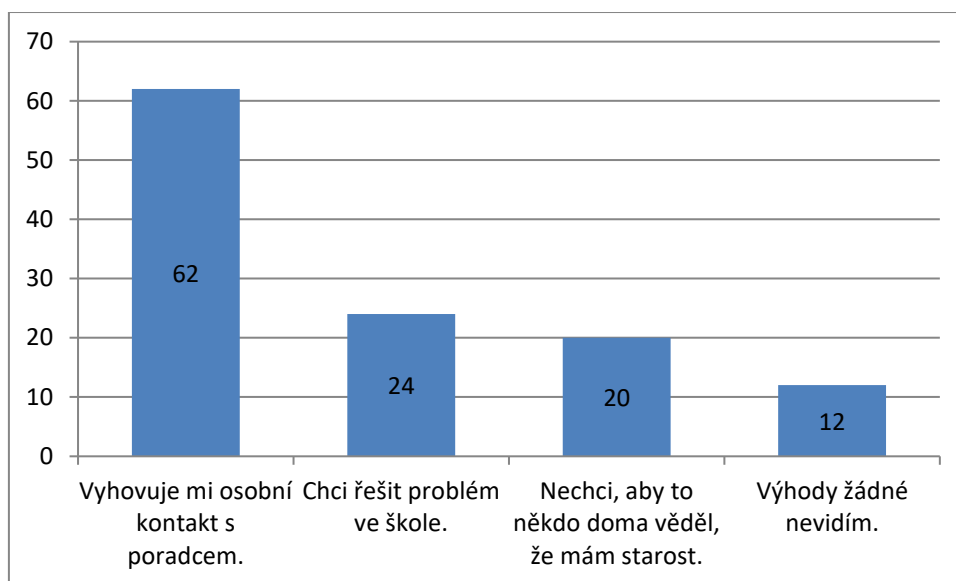
Dotazovaní si z nabídky vybírali i více odpovědí, ale nejčastěji označili možnost zajít za poradcem do kabinetu, na druhém místě skončilo napsání e-mailu a na třetím místě kontaktování poradce prostřednictvím zprávy do Bakaláře. Malý počet oslovených pak vybíral možnost kontaktovat poradce formou zprávy přes platformu Teams nebo Messenger.

Graf k otázce č. 8: Kdyby sis mohl vybrat mezi osobní a online komunikací s poradcem, které bys dal přednost?

Většina dotázaných si vybrala možnost přímé komunikaci, 24 žáků si vybralo možnost online a 2 žáci nevěděli.

Graf k otázce č. 9: Jaké jsou podle tebe výhody přímé komunikace s poradcem?

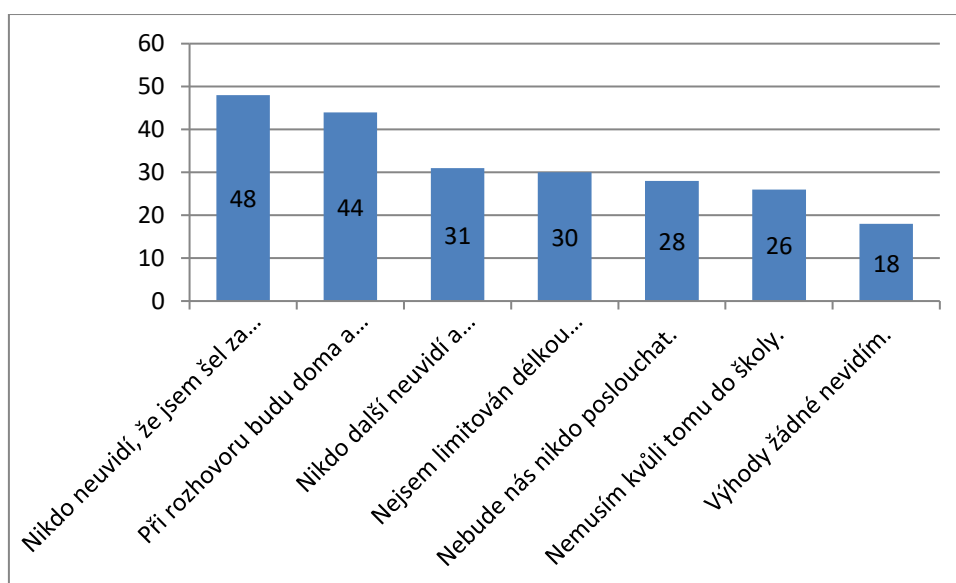

Jako největší výhodu přímé komunikace s poradcem označili žáci osobní kontakt. Zhruba stejný počet žáků odpověděl, že je lepší řešit problém ve škole a že nechtějí, aby se o problému dozvěděli rodiče. Výhody přímé komunikace nevidí 12 dotázaných. Někteří žáci vybírali z nabídky i více možností.

Otázka č. 10: Napadly tě ještě další výhody přímé komunikace?

Žáci na otevřenou otázku většinou neodpovídali, pouze někteří popsali další výhody přímé komunikace. Výhodu viděli například v osobním kontaktu, který je osobnější a důvěrnější zároveň. Vítají verbální, ale i neverbální komunikaci.

Graf k otázce č. 11: Jaké jsou podle tebe výhody online komunikace s poradcem?

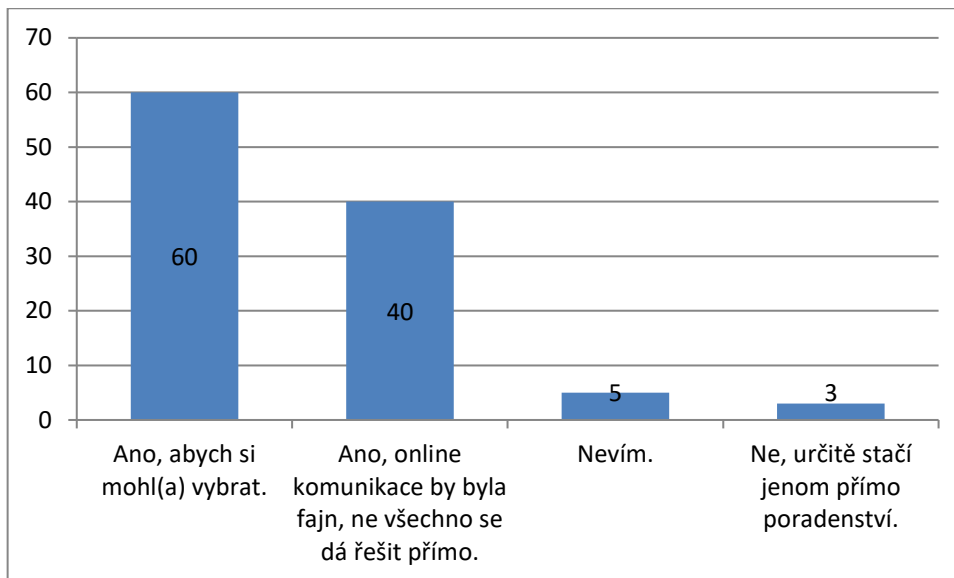
Žáci si vybírali i více možností najednou, nejvíce jim vyhovovala anonymita jednání s poradcem a to, že mohou být při jednání s poradcem doma. Nejméně si žáci vybírali možnost, že u jednání budou sami a nebude je nikdo další poslouchat.

Otázka č. 12: Napadly tě ještě další výhody online komunikace s poradcem?

Na tuto otázku odpověděli pouze někteří žáci.

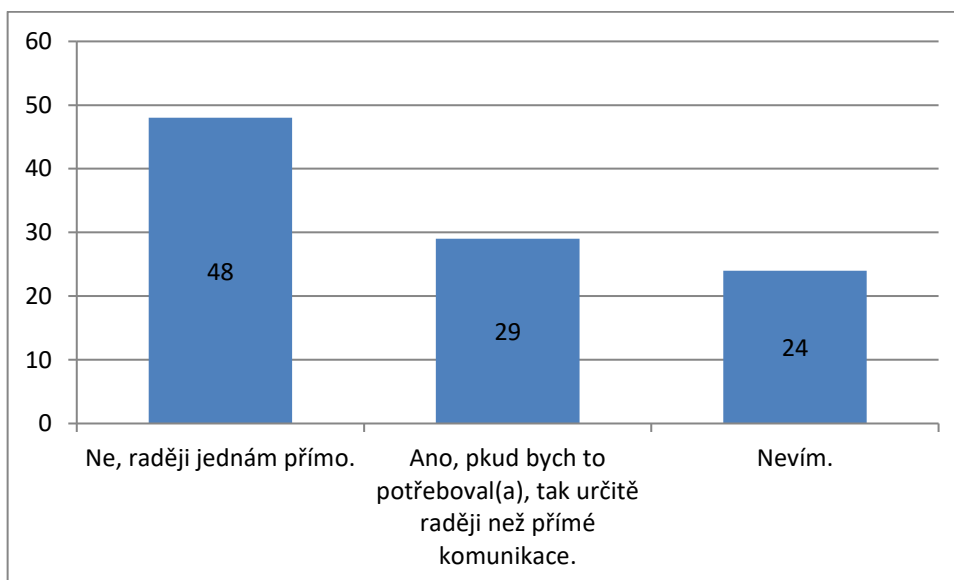
- „jednání s poradcem a být u toho doma pod peřinou“,
- „emoční stabilita“,
- „když se necítím komfortně mezi lidmi“.

Graf k otázce č. 13: Domníváš se, že by měly existovat obě formy poradenství, tedy přímá i online?

Naprostá většina dotázaných vybírala odpověď, že by měly existovat obě formy poradenství, aby měli možnost výběru. Pouze 3 žáci odpověděli, že určitě stačí jenom prezenční poradenství.

Graf k otázce č. 14: Využíval(a) by jsi možnost online komunikace?

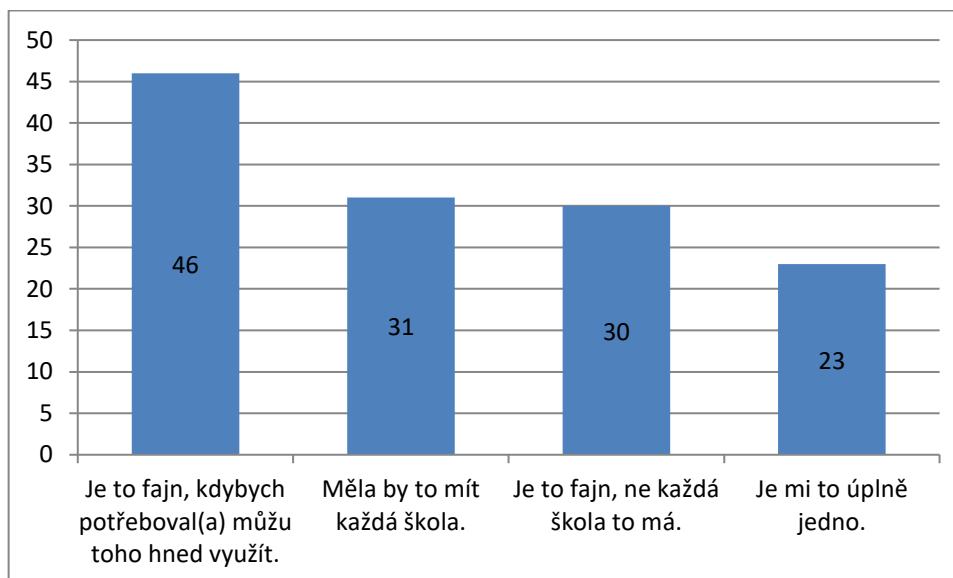

Nejvíce dotázaných zvolilo možnost „Ne, raději jedním přímo“, online komunikaci by nevyužívali, menší skupina by tuto možnost využívala v případě potřeby a nejmenší skupina využila možnost „Nevím“.

Otázka č. 15: Máš teď nějaké trápení a nevíš, jak ho máš řešit?

Na tuto otevřenou otázku odpovědělo pouze 6 žáků z celkového počtu 100 žáků. Z 6 žáků, kteří mají v současné době trápení, více než polovina situaci řeší buď s odborníkem, nebo s přáteli. Zbytek dotazovaných problém nechce řešit nebo si s ním dovede poradit sám.

Graf k otázce č. 16: Cítíš se ve škole více v pohodě, když víš, že ve škole několik poradců, kteří jsou připraveni ti pomoci?

Většina žáků vnímá přítomnost poradců ve škole pozitivně.

9.3.2 Vyhodnocení výzkumných otázek

Bylo vyhodnoceno 100 dotazníků a byly získány odpovědi na tři výzkumné otázky.

VO₁: Jaké mají žáci povědomí o existenci a práci ŠPP?

Bylo zjištěno, že žáci nevědí co je to ŠPP, neznají všechny poradce, nevědí, kde by je našli. Většina žáků nepotřebovala prozatím pomoc některého z poradců. Ti, kteří pomoc potřebovali, svého poradce našli, v jednom případě to bylo vyřízení studentské karty ISIC a v jednom případě konzultace u ŠP.

VO₂: Jaké spatřují klady a zápory u online poradenství?

Z dotazníku vyplynulo, že největším kladem online poradenství je anonymita, že nikdo neuvidí, že žák poradce navštívil. Druhým nejčastějším byla pohoda a klid domácího

prostředí. Z nabídky žáci volili i ostatní možnosti. Jako největší negativum spatřovali žáci v tom, že nebudou v osobním kontaktu s poradcem.

VO₃: Jaký postoj žáci zaujímají k poskytování online poradenství?

Žáci převážně preferují osobní kontakt s poradcem, protože je to podle nich více osobní, důvěrné, mohou nechat proudit své emoce, ale výhody spatřovali i v online poradenství. Téměř všichni žáci se shodli na tom, že by měly existovat obě formy poradenství.

V dotazníku, určeném pro žáky MSS v Olomouci, byly u otázky č. 12 a 13 sečteny zvlášť kladné odpovědi žáků 1. a 2. ročníku a žáků 3. a 4. ročníku a bylo zjišťováno, zda existuje vztah mezi věkem a postojem žáka k online poradenství.

9.3.3 Vyhodnocení hypotézy H₂

Dotazníky byly rozděleny do 2 skupin, 1. a 2. ročník a 3. a 4. ročník. U otázek 12 a 13 byly sečteny kladné odpovědi žáků 1. a 2. ročníku a kladné odpovědi žáků 3. a 4. ročníku. Cílem bylo zjistit, zda postoj mladších žáků k zavedení online poradenství bude jiný než u starších žáků.

Otázka č. 12: Měly by existovat obě formy poradenství?

Otázka č. 13: Využíval(a) by jsi online poradenství?

H₂: Předpokládáme, že věk žáka statisticky významně souvisí s postojem k online poradenství.

H₀: Četnost žáků, kteří mají kladný postoj k online výuce, je stejná.

H_A: Četnost žáků, kteří mají kladný postoj k online výuce, je rozdílná.

$$\chi^2 = \sum \frac{(P - O)^2}{O}$$

$$\chi^2 = 0,693$$

$$\chi^2_{0,05}(1) = 3,841$$

Výsledek testování: Vypočítaná hodnota testového kritéria je menší než kritická hodnota, proto přijímáme nulovou hypotézu. Nebyl prokázán významný vztah.

Podle Chrásky a Kočvarové (2014) přijetí nulové hypotézy obecně znamená to, že výsledek výzkumu je možné vysvětlit působením náhody, že tedy mezi sledovanými jevy nebyl prokázán významný vztah (souvislost nebo rozdíl).

Hypotéza H_2 se nepotvrdila, věk žáka významně nesouvisí s postojem k online poradenství. Bylo zjištěno, že kladný postoj k online poradenství je stejný a že na věku nezáleží.

Stanovená hypotéza H_2 nebyla potvrzena.

9.3.4 Vyhodnocení dílčích cílů kvantitativního výzkumu

Žáci mají malé povědomí o existenci ŠPP ve vybrané škole. Důvodem může být špatná prezentace poradenského pracoviště nebo také fakt, že tito žáci prozatím služby poradců nepotřebovali. Většina žáků preferuje osobní konzultaci s poradcem, ale i přesto online poradenství většina žáků označila jako dobrý nápad. Podle nich by měly existovat obě formy poradenství, aby měl žák možnost volby.

10 Výzkumné šetření – 3. fáze

Výzkumné šetření navázalo na výsledky předvýzkumu na kongresu VP z roku 2022 a výsledků šetření na MSS v Olomouci na podzim 2022. Výzkumné šetření vycházelo ze zjištění, že VP by online poradenství uvítali, vnímají ho spíše jako doplněk stávající formy poradenství, nikoli jako hlavní prostředek komunikace a ze zjištění, že oslovení žáci MSS v Olomouci se domnívají, že by měly existovat obě formy poradenství.

10.1 Analýza kvalitativních dat žáků

Další část výzkumného šetření se opírala o výsledky z kvantitativního výzkumu. Výsledky byly použity pro skladbu otázek určenou pro vybranou skupinu žáků a školních poradců. Hlavním nástrojem kvalitativního šetření byl polo strukturovaný rozhovor sestavený na základě již zjištěných skutečností, nastudované literatury a dlouholetých odborných zkušeností. Výsledkem analýzy bylo kódování, které ukázalo pohled na problematiku těch nejpotřebnějších a na druhé straně nejerudovanějších, zda zavést online poradenství, vytvořit hybridní poradenské pracoviště, a zlepšit tak dostupnost poradenských služeb na MSS v Olomouci.

10.2 Obsah a struktura rozhovoru

Podle Chrásky (2014) v oblasti kvalitativního výzkumu nachází často uplatnění metody vyžadující přímý kontakt výzkumníka se zkoumanou realitou. Jde především o hloubkové rozhovory a pozorování.

Rozhovor je komunikace mezi dvěma a více osobami, vede k předávání informací druhé osobě nebo získávání informací od druhé osoby.

Hlavní technikou kvalitativního výzkumu byl rozhovor, který byl sestaven z předem dobře promyšlených otázek, jejichž formulace vycházela z již zjištěných skutečností při vyhodnocování kvantitativních výzkumů, z profesních a osobních zkušeností autorky, studia odborné literatury a školské legislativy. Rozhovor se skládal z 25 otázek, které byly postupně přečteny, odpovědi byly zaznamenány na přichystané médium.

Podle Pelikána (2011) je rozhovor technika, která se neopírá o písemné vyjádření respondenta, ale vychází z ústní komunikace. Strukturovaný rozhovor znamená získání odpovědí na předem připravený soubor otázek. Výzkumný rozhovor realizujeme za použití stejných otázek pro celý soubor respondentů, na něž je výzkum zaměřen.

Ideálními podmínkami pro vedení rozhovoru je podle Pelikána (2011):

- vytvoření optimální atmosféry rozhovoru,
- získání důvěry,
- dobře vytvořené otázky.

Otázky v polo strukturovaném rozhovoru musí být srozumitelné, neměly by být návodné, neměly by zasahovat do soukromí respondenta, formulace by měla být stálá a standardizovaná, otázky by měly na sebe navazovat.

10.3 Výzkumný soubor žáků pro kvalitativní část výzkumu

Vzorek byl vybrán záměrně, vybraný vzorek má nebo řeší nějaký problém.

Autorka jako pedagogický pracovník a VP na MSS v Olomouci oslovila žáky, kteří měli PPP doporučenou úpravu vzdělávání, nebo studovali podle IVP či individuálního studijního plánu z důvodu zdravotních, sociálních, mateřských, sportovních nebo psychických. Celkem se výzkumu zúčastnilo 10 žáků.

Rozhovor měl 25 otázek, rozdělených do 4 částí. V první části si žák zvolil fiktivní jméno a uvedl, ve kterém je ročníku a jestli je žákem maturitního nebo učebního oboru. Druhá část otázek zjišťovala jeho aktuální zdravotní stav, zohlednění ve studiu, dále pak výhody či nevýhody IVP nebo individuálního studijního plánu. Třetí část otázek se věnovala online komunikaci, poradenství. Poslední část rozhovoru byla zaměřena na jeho povědomí o ŠPP.

Skupina byla smíšená, skládala se z chlapců a dívek studujících jak maturitní, tak i učební obor. Jeden respondent v době rozhovoru procházel změnou pohlaví. Většina byla v době rozhovoru plnoletá, u jednoho respondenta byl vyžádán souhlas zákonného zástupce se zapojením do výzkumu. Zákonný zástupce nezletilého žáka i ostatní žáci souhlasili se zapojením do výzkumu.

Tabulka č. 3: Údaje o výzkumném souboru žáků

	Fiktivní jméno	Pohlaví	Věk	Obor	Ročník
1.	Lukáš	muž	19	M	1.
2.	Lucka	žena	18	M	2.
3.	Dominik	nebinární	19	M	3.
4.	Greg	muž	22	U	3.
5.	Arisa	žena	20	M	4.
6.	Statečná	žena	21	U	3.
7.	Verča	žena	15	M	1.
8.	Pavel	muž	22	M	4.
9.	Kira	žena	18	M	4.
10.	Bery	muž	20	M	3.

10.4 Otevřené kódování

Otevřené kódování je první fází analýzy dat výsledků metody zakotvení teorie v rámci kvalitativního výzkumu. Tato fáze umožňuje výzkumníkovi proniknout hlouběji do jádra zkoumané problematiky. Hlavním cílem otevřeného kódování je zajistit co nejvíce konkrétních informací při co nejmenším počtu kódů. Získaná data označujeme tím, že jim přiřadíme již zmiňované kódy, které získáváme podrobnějším studováním údajů. Posléze následuje kategorizace těchto pojmů. Kategorie jsou definovány vlastnostmi či charakteristikami (Strauss a Corbinová, 1999, s. 43-49).

V následující tabulce jsou znázorněny kódy, které autorka vytvořila na základě otevřeného kódování. Z těchto kódů byly následně vytvořeny 4 kategorie.

Tabulka č. 4: Kategorie a kódy 1

KATEGORIE	KÓDY
1. Překážka ve vzdělávání	Psychické problémy, zdravotní problémy, výchova nezletilého dítěte
2. Uzavření škol	DiV, způsob výuky, motivace, OPL, podpora rodiny, dojíždění do školy, ranní vstávání, organizace práce
3. Pomocná ruka	Zohlednění ve studiu, individuální studium, přístup poradců
4. Nový trend	Online poradenství, formy poradenství, zlepšení dostupnosti poradenství

Kategorie č. 1: Překážka ve vzdělávání

Lukáš, Lucka, Dominik, Greg, Statečná, Pavel, Kira a Bery jsou v péči psychiatra, klinického psychologa, terapeuta nebo jiného odborného lékaře. Zatímco Lucka a Dominik mají psychické problémy od malička, ostatní se s problémy potýkají až v posledních několika letech. Verča má zdravotní problémy jiného charakteru, které vyžadují speciální léčbu a Arisa se stará o nezletilé dítě.

Kategorie č. 2: Uzavření škol

Lukáš zažil uzavření škol na předchozí škole, moc mu to nevyhovovalo, byl v tom chaos, ke komunikaci se používala spousta aplikací. Pokud by existoval jednotný způsob, tak by byl spokojený, protože je to jednodušší, vše by bylo na něm, jestli má nebo nemá náladu, bylo by

to více o Lukášovi. Luce DiV vyhovovalo, protože nemusela chodit mezi lidi, byla doma a mohla se sama učit. Dominik byl také spokojen, učitel byl k dispozici, ale přesto vidí i negativum v odpojení od kolektivu. Dominika totiž ostatní žáci motivují, což mu při domácí výuce chybělo. DiV měla na Grega negativní vliv, více kouřil a užíval OPL, tento typ studia mu nevyhovoval, protože má špatné rodinné zázemí. Arisa je už rok na rodičovské dovolené a stejně jako Statečná, nemá psychické problémy. DiV si obě pochvalovaly, nemusely brzy vstávat a dojíždět do školy. Arisa se mohla při studiu starat o své miminko. Verča zažila DiV již na základní škole a na rozdíl od Lukáše bylo vše v pořádku, způsob výuky jí vyhovoval. Nemusela vstávat, dojíždět a měla i více času na přípravu. Pavel a Bery byli za DiV rádi, protože se ani jeden necítí dobře ve školním kolektivu. Kira se cítila dobře ve vlastním prostředí, měla klid a samotu, nic ji nerozptylovalo, práci si zorganizovala podle vlastních potřeb.

Kategorie č. 3: Pomocná ruka

Bez pomoci by nemohli studovat a získat vzdělání. Většina z nich měla nebo má individuální studium, které jim umožňovalo nebo umožňuje účastnit se výuky podle aktuálního zdravotního stavu, pouze Statečná a Kira studují bez jakéhokoliv zohlednění, pouze v případě jejich zvýšené absence je při klasifikaci brán zřetel na jejich situaci. Statečná se s plánem cítila jistější, bez něj cítí nátlak a je stresovaná. O zohlednění ve výuce si nežádala proto, že nemohla k žádosti z důvodu dlouhých objednacích lhůt u lékaře doložit doporučení svého odborného lékaře. Učitelé žákům s IS většinou vycházeli vstříc, s negativním přístupem se setkávali jen ojediněle, ale někteří zmiňují náladovost učitelů. Ke komunikaci využívali různé kanály, např. Teams, Bakalář, e-mail, telefonicky, pouze Pavel preferoval osobní kontakt. Dominikovi se nelíbí nejednotnost způsobu komunikace. Služby školních poradců si pochvalovali, pokud se na ně obrátili, vždy měli na ně čas a byli ochotní poradit a podat pomocnou ruku.

Kategorie č. 4: Nový trend

Všichni kromě Verči a Pavla uvádějí, že online komunikace s učiteli a školními poradci by měla pokračovat i nadále, že tento způsob komunikace by jim ulehčil život. Zároveň se shodli na tom, že online komunikace se školními poradci by měla být jen jako doplněk ke stávající formě poradenství. Uznávají, že přímá komunikace je lepší, např. v tom, že vidí, jak se ten druhý tváří, mimika a gesta poradců, ale přesto preferují spíše komunikaci online. Verča, která nemá psychické problémy, ale i přesto je ve výuce zohledňována je raději v kontaktu

s ostatními, pokud by musela komunikovat s vyučujícími a poradci, pak raději prezenčně, online komunikaci by volila jen v krajním případě. Pavel by si rád vždy vybral, záleželo by na situaci, v jaké se zrovna nachází. Verča i Pavel se domnívají, že online komunikace by měla být samozřejmostí. Všichni se shodli na tom, že online komunikaci se školním poradcem by měla MSS v Olomouci nabízet a zprostředkovat žákům, kteří to potřebují, kteří nemůžou přijít osobně do školy, nezvládnou cestu hromadnou dopravou nebo kontakt mezi ostatními žáky. Tento způsob komunikace by jim ulehčil život.

10.5 Vyhodnocení výzkumného šetření žáků

Výzkumného šetření se účastnilo 10 žáků, 4 dívky, 5 chlapců a 1 nebinární žák. Jeden žák byl v době rozhovoru nezletilý, což bylo ošetřeno souhlasem zákonného zástupce se zařazením do výzkumu. Dva žáci studovali učební obor a zbytek dotázaných maturitní obor. Všichni žáci s rozhovorem souhlasili, otázky jim byly nahlas přečteny a odpovědi byly nahrávány na záznamové zařízení. Rozhovoru nebyl nikdo jiný přítomen.

Překážkou ve vzdělávání a řádné docházce do školy byl ve většině případů zdravotní stav žáka, ale mezi oslovenými byla i žákyně, která se starala o nezletilé dítě. Zdravotní problémy popisovali všichni jako dlouhodobé, které trvají v rozmezí 2 – 7 let.

DiV přišlo žákům jednodušší, klidnější a pohodovější, nemuseli mezi lidmi, sami si určovali čas studia, mohli odpočívat, organizovali si práci. Naopak některým vadilo odpojení od lidí, samota, aktivitu a práci v hodině vnímali u svých spolužáků jako motivaci, která jim v domácím prostředí chyběla. Jiným umožňoval tento způsob výuky více času pro neřesti v podobě kouření a užívání jiných omamných látek.

Komunikace se školou nebyla jednotná, žáci využívali různé kanály a aplikace. Individuální studium žákům ve vzdělávání velmi pomáhal, 2 žáci uvedli, že studovali bez zohlednění ve výuce, a že i přesto jim učitelé vycházeli ve všem vstříc. Žáci vyhodnotili přístup učitelů k jejich problémům až na výjimky, pozitivně. Pomoc pracovníků ŠPP hodnotili velmi kladně, vždy si na ně poradce udělal čas, nemuseli čekat na schůzku. Online komunikace by jim ulehčila studium, mohli by tak komunikovat nejen s učiteli, ale i s pracovníky ŠPP. Některým by online komunikace vyhovovala jen jako doplněk ke stávající prezenční formě nebo v případě, kdyby žák nebyl schopen chodit do školy. Žák by měl mít možnost volby, proto by měla na MSS v Olomouci existovat možnost, komunikovat s poradcem vedle prezenční formy i formou online.

10.6 Výzkumný soubor poradců pro kvalitativní část výzkumu

O rozhovor byli požádáni poradenští pracovníci MSS v Olomouci s cílem zjistit názor na zavedení online poradenství a vytvoření hybridního školního poradenského pracoviště. Osloveni byli dva MP a ŠP. ŠP má několikaleté zkušenosti, působila na základní i střední škole, na MSS v Olomouci působí od září 2022. Oba MP mají několikaletou pedagogickou praxi a také zkušenosti metodika. Oba působili v době výzkumu na MSS v Olomouci několik let. Všichni poradci s rozhovorem souhlasili.

Poradci v rozhovoru neuváděli své jméno, ve výzkumu bylo uvedeno pouze počáteční písmeno jejich křestního jména. Všichni byli ochotni odpovědět na zadané otázky, a tím se zapojit do výzkumu.

Rozhovor měl 15 otázek, které byly rozděleny do 3 částí. První část se zaměřila na osobní údaje poradce, druhá část na práci poradce a jeho názor na fungování ŠPP. Poslední část byla cílena na online poradenství a názor poradce na vytvoření hybridního poradenského pracoviště, které by poskytovalo vedle prezenčního poradenství i online poradenství.

Tabulka č. 5: Údaje o výzkumném souboru poradců

	Poradce	Pohlaví	Pedagogická praxe	Odborná praxe
1.	Paní P.	žena	9	1
2.	Pan J.	muž	22	3
3.	Paní K.	žena	2	5

10.7 Otevřené kódování

V následující tabulce jsou znázorněny kódy, které byly vytvořeny na základě otevřeného kódování. Z těchto kódů byly následně vytvořeny 3 kategorie.

Tabulka č. 6: Kategorie a kódy 2

KATEGORIE	KÓDY
1. Erudovanost	Kvalifikační studium, praxe, další vzdělávání
2. Poradenství na MSS	ŠPP, porady ŠPP, rozšíření týmu poradců, pracovní úvazek, přístup kolegů a vedení školy
3. Hybridní poradenství na MSS	Online poradenství, konzultace, telefon, videohovor, dostupnost poradenství v odpoledních a večerních hodinách, online jako doplněk, doba digitální, MSS jako průkopník

Kategorie č. 1: Erudovanost

Paní P. a pan J. nemají vystudované specializační studium metodika prevence, paní P. právě studiem prochází, pan J. teprve studium plánuje. Oba dva mají několikaletou pedagogickou praxi. Neustále se musí vzdělávat, doplňovat znalosti v oblasti legislativy,

nových přístupů k žákům s výchovnými problémy, návykovými látkami apod. Paní K. je koordinátorem ŠPP, tuto práci vykonávala již na předchozí škole, Paní K. je vystudovaný psycholog a i nadále se vzdělává, v současné době prochází psychoterapeutickým výcvikem. Práci poradců vykonávají všichni rádi.

Kategorie č. 2: Poradenství na MSS

Na MSS v Olomouci funguje úplné ŠPP, v současné době se skládá ze dvou MP, ŠP a VP. Všichni se shodli na tom, že by uvítali rozšíření svého týmu o SpP nebo SP. MP nemá snížený pracovní úvazek, své práci se věnuje ve svých volných hodinách nebo po vyučování. Paní P., která prozatím specializačním studiem prochází, tak práci metodika věnuje prozatím jen cca 2 hodiny týdně, ale počítá s tím, že do budoucna bude hodin přibývat. Pan J. potřebuje pro svou práci MP cca 20 hodin týdně. Oba metodikové se shodli na tom, že jsou zklamáni přístupem některých kolegů, kteří jejich práci nevěří, vstupují do jejich práce a sami se snaží problém s žákem vyřešit. Paní P. není spokojená s přístupem vedení, zatímco pan J. se domnívá, že vedení jim vychází vstříc. Za svou práci nebyli pochváleni, ale ani pokáráni. Paní K. má rozdělenou práci na přímou a nepřímou, kdy se věnuje konzultacím s žáky a současně administrativě. V případě, že se na paní K. obrátí žák i mimo její pracovní dobu, žádného žáka neodmítne. Za svou práci nebyla prozatím pochválena, ale pokárána již ano. Paní K. chybí podpora vedení, které jí např. odmítá umožnit placené konzultace se supervizorem, paní P. a panu J. chybí čas na práci. Členové ŠPP se schází ke společným poradám 1x14 dní, pokud je to potřeba, tak i častěji. Porady probíhají buď prezenčně nebo i formou online komunikace přes aplikaci Teams.

Kategorie č. 3: Hybridní poradenství na MSS

Paní P. se práci MP nevěnuje ještě naplno, ale již v loňském školním roce, když neměla škola ještě svého ŠP, často byla s některými žáky v online spojení, měli k ní důvěru a hledali u ní pomoc. Pan J. poskytuje poradenství oběma způsoby, někteří žáci si na online komunikaci zvykli z doby DiV. Paní K. běžně nabízí online konzultace. Jsou vhodné pro žáky, kteří jsou nemocní či hospitalizovaní. Komunikuje s nimi formou telefonického hovoru nebo videohovoru, s rodiči má online konzultace v odpoledních nebo večerních hodinách. Paní P. se domnívá, že online komunikace může být stejně kvalitní jako prezenční, že kombinace poradenství by měla existovat. U prezenční formy více vnímáme žáka, máme z komunikace více indicií, vidíme jeho gesta, reakce, vidíme ho v jeho akutní fázi. Při online komunikaci mohou nastat technické problémy, žák může mít strach něco z domova říkat.

Online komunikace by měla podle paní P. existovat, ale jen jako doplněk. Podle pana J. je potřeba alespoň jedno prezenční setkání s žákem, s rodičem a pak může následovat online komunikace. Pan J. je IT specialista a podle něj nastává doba digitální, která do budoucna ovlivní vzdělávání, ale i práci poradců. Nás vnímá jako průkopníky, kteří jsou sice na začátku, ale kteří spějí ke změně. Paní K. vidí prezenční poradenství jako lepší, ale když to jinak nejde, je podle ní i online forma komunikace v pořádku. Všichni poradci se shodli na tom, že na MSS v Olomouci by měly existovat obě formy poradenství a jsou pro vytvoření hybridního poradenského pracoviště.

10.8 Vyhodnocení výzkumného šetření poradců

Do výzkumného šetření byli zapojeni členové ŠPP MSS v Olomouci, a to ŠP a dva MP. Pedagogickou praxi do 10 let měli dva poradci a nad 20 let jeden poradce. Odborná praxe byla nejdelší u ŠP a to 5 let. MP vykonávají tuto pozici teprve od září 2022. Odborné vzdělání prozatím plně splňuje pouze ŠP, 1 metodik prevence si specializační studium doplňuje a druhý metodik si ho do budoucna doplní. Všichni poradci se shodli na tom, že specializační studium nestačí, ale je potřeba se i nadále vzdělávat.

MP jsou pedagogové a nemají sníženou přímou pedagogickou práci, pro svou práci si tak musí najít čas, práci poradce se věnují od 2 do 4 hodin denně. ŠP není pedagog, vykonává přímou pracovní činnost ve škole a to v rozsahu 26 hodin týdně a zbytek 14 hodin se věnuje konzultacím a administrativě. Všichni se shodli na tom, že se práci poradce věnují i ve svém volném čase. Jeden MP uvedl, že je za svou práci ohodnocen, druhý nikoli, jako důvod uvedl chybějící vzdělání. ŠP se domnívá, že není za svou práci dostatečně ohodnocena. Podpora vedení chybí, ostatní učitelé nespolupracují, nevěří práci poradců, dokonce ji vnímají jako zbytečnou. Poradcům chybí hlavně čas. MSS v Olomouci má úplné ŠPP, ŠP i MP se shodli na tom, že by bylo dobré mít v týmu ještě SP.

Poradci mají zkušenost i s online poradenstvím, žáci si na tento způsob díky DiV zvykli a žádají poradce i v době prezenční výuky o online komunikaci. Spousta problémů se dá tímto způsobem řešit, je vhodná pro žáky hospitalizované či nemocné. ŠPP se schází 1x14 dní, někdy i několikrát denně, způsob setkání si vždy domluví, zpravidla ho střídají, někdy prezenčně a někdy online. Online forma setkání poradcům vyhovuje, je tam již odstup od práce, jsou v domácím prostředí, mohou se více odreagovat a být v klidu. Setkání se členy probíhá přes aplikaci Teams. S žáky poradci využívali různé platformy, např. taky Teams, Skype, Messenger, e-mail nebo i telefon. V tom, jestli je prezenční a online poradenství stejně

kvalitní, se poradci rozcházel. Jeden uvedl, že obě formy jsou stejně kvalitní, jinému u online formy chybí řeč těla, interakce, má obavu z toho, že něco přehlédne a domnívá se, že by první setkání mělo probíhat prezenčně. Třetí poradce upřednostňoval prezenční formu, ale pokud by to jinak nešlo, bylo by online poradenství podle něho v pořádku a na místě.

10.9 Vyhodnocení dílčích cílů kvalitativního výzkumu

Žáci zapojení do výzkumu kladně vyhodnotili přístup učitelů k jejich potřebám, negativní přístup se vyskytoval podle jejich slov zcela ojediněle, a to jen u konkrétních učitelů. Služby poradců si pochvalovali, vždy na ně měli čas a byli ochotni jim poradit. Většina se domnívala, že by měla online komunikace pokračovat nejen s poradci, ale i s vyučujícími. Online komunikace s pracovníky ŠPP by měla existovat. Škola by ji měla nabízet a zprostředkovat žákům, kteří se z různých důvodů nemohou účastnit řádné výuky. Tento způsob komunikace by jim tak ulehčoval život a dostali by možnost dostudovat.

Poradci MSŠ v Olomouci se shodli na tom, že online poradenství by mělo existovat, ale jen jako doplněk stávajícího způsobu poradenství a vznik hybridního poradenského pracoviště vnímají jako správný krok.

Závěr

Hlavním cílem rigorózní práce bylo zlepšení dostupnosti poradenství, zajištění snadného a přístupného poradenství pro studenty bez ohledu na jejich polohu a rozvrh na MSŠ v Olomouci. Ke zlepšení dostupnosti poradenství mělo pomoci zavedení online poradenství a vytvoření hybridního poradenského pracoviště. Výzkum ukázal, že žáci i poradci MSŠ se shodli na tom, že by mělo online poradenství existovat, a to jako doplněk ke stávající formě prezenčního poradenství. ŠPP na MSŠ v Olomouci bude tak nabízet žákům moderní formu komunikace, vstřícné jednání bez stresu a omezení. Žákům, kteří se nachází v těžké životní situaci, tak dá možnost dostudovat. Poskytování online poradenství rozšíří nabídku služeb školních poradců na MSŠ v Olomouci.

V dnešní moderní digitální době je důležité vytvořit moderní a efektivní systém poradenské podpory na středních školách, který bude schopen plnit potřeby různorodých studentů. Hybridní model ŠPP se zdá být velmi slibným řešením, které kombinuje přínosy tradičních osobních konzultací s využitím moderních technologií.

Poradenská pracoviště jsou již běžným standardem, poradci jsou erudovaní, nabízejí a poskytují odborné poradenské služby, splňují vzdělání dané zákonem a nadále se vzdělávají a doplňují si znalosti a vědomosti potřebné pro kvalitní práci poradce. Výchovné poradenství a další odborné služby poskytované ve školách jsou velmi náročné a odpovědné. Často je práce školních poradců zlehčována, chybí podpora z řad kolegů i vedení školy. Současná doba, změny ve společnosti, DiV, to všechno se propisuje do chování a zdraví žáků. Čím dál častěji se objevují výchovné problémy, zdravotní problémy, žáci více využívají možnosti zohlednění ve studiu, ať už formou individuálního studijního plánu, nebo IVP.

Hybridní ŠPP kombinuje klasickou fyzickou přítomnost poradců s online službami. Hybridní poradenské pracoviště by umožnilo škole poskytovat poradenské služby ve větším rozsahu a snížit geografické a časové omezení. Žáci by měli možnost získat pomoc a podporu bez ohledu na to, kde se nacházejí. Hybridní přístup by umožnil studentům využívat poradenské služby podle svých individuálních potřeb a preferencí. Někteří žáci mohou upřednostňovat osobní setkání, zatímco jiní by mohli ocenit možnost konzultace online, například prostřednictvím videohovorů. Hybridní ŠPP by mohlo nabídnout širší spektrum služeb, které by zahrnovaly nejen individuální poradenství, ale také skupinové sezení, online workshopy a možnost poskytovat informace a materiály online. Online nástroje a technologie umožňují poradcům efektivněji komunikovat s žáky a poskytovat jim podporu. Například mohou být vytvořeny online platformy, na kterých si studenti mohou vyhledávat informace, získávat návody a přístup ke zdrojům pro osobní rozvoj. Hybridní přístup by mohl pomoci snížit náklady spojené s provozem ŠPP. V současném moderním světě se mnoho studentů cítí pohodlněji s online komunikací a vyhledáváním informací. Hybridní ŠPP by odpovídalo tomuto trendu a poskytlo by studentům prostředí, kterému rozumí a ve kterém se cítí pohodlně.

Celkově lze říci, že hybridní ŠPP na MSS v Olomouci je perspektivním řešením pro vytvoření moderního a efektivního systému podpory studentů. V praxi by měl být tento model implementován s ohledem na specifické potřeby a charakteristiku dané střední školy a měl by být průběžně evaluován a upravován s cílem dosáhnout co nejlepších výsledků pro žáky.

Seznam zkratek

ADD	Porucha pozornosti
ADHD	Porucha pozornosti s hyperaktivitou
AVP	Asociace výchovných poradců
CNS	Centrální nervová soustava
DiV	Distanční výuka
DOD	Den otevřených dveří
ISIC	International Student Identity Card
IVP	Individuální vzdělávací plán
KP	Kariérový poradce
MP	Metodik prevence
MSŠ	Moravská střední škola
OPL	Omamné a psychotropní látky
PLPP	Plán pedagogické podpory
PPP	Pedagogicko-psychologická poradna
RVP	Rámcové vzdělávací programy
SP	Sociální pedagog
SPC	Speciální pedagogické centrum
SPCH	Specifické poruchy chování
SpP	Speciální pedagog
SPU	Specifické poruchy učení
SVP	Speciální vzdělávací potřeby
ŠL	Školní logoped
ŠP	Školní psycholog
ŠPP	Školní poradenské pracoviště
ŠPZ	Školské poradenské zařízení

ŠSP	Školní speciální pedagog
ŠVP	Školní vzdělávací plán
VOŠ	Vyšší odborná škola
VP	Výchovný poradce
VŠ	Vysoká škola

Seznam použité literatury

1. DISMAN, Miroslav, 2002. *Jak se vyrábí sociologická znalost: příručka pro uživatele*. 3. vyd. Praha: Karolinum. ISBN 80-246-0139-7.
2. EHLOVÁ, Marcela, 2016. *Výchovné poradenství na středních školách v kontextu současnosti*. Pardubice: Univerzita Pardubice, Fakulta filozofická. ISBN ISBN978-80-7395-991-3.
3. GAVORA, Peter, 2010. *Úvod do pedagogického výzkumu*. 2., rozš. České vyd. Brno: Paido. ISBN ISBN978-80-7315-185-0.
4. CHRÁSKA, Miroslav, 2016. *Metody pedagogického výzkumu: základy kvantitativního výzkumu*. 2., aktualizované vydání. Pedagogika (Grada). Praha: Grada. ISBN ISBN978-80-247-5326-3.
5. CHRÁSKA, Miroslav a KOČVAROVÁ, Ilona, 2014. *Kvantitativní design v pedagogických výzkumech začínajících akademických pracovníků*. Zlín: Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně, Fakulta humanitních studií. ISBN 978-80-7454-420-0.
6. CHRÁSKA, Miroslav a KOČVAROVÁ, Ilona, 2015. *Kvantitativní metody sběru dat v pedagogických výzkumech*. Zlín: Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně, Fakulta humanitních studií. ISBN 978-80-7454-553-5.
7. KNOTOVÁ, Dana, 2014. *Školní poradenství*. Pedagogika (Grada). Praha: Grada. ISBN ISBN978-80-247-4502-2.
8. KOHOUTEK, Rudolf, 1999. *Historie pedagogicko-psychologického poradenství*. ITEM. Brno: CERM. ISBN 80-720-4115-0.
9. KOLÁŘ, Zdeněk, 2012. *Výkladový slovník z pedagogiky: 583 vybraných hesel*. Praha: Grada. ISBN ISBN978-80-247-3710-2.
10. KOPŘIVA, Karel, 2016. *Lidský vztah jako součást profese*. Vydání osmé, v Portále sedmé. Praha: Portál. ISBN ISBN978-80-262-1147-1.
11. KYRIACOU, Chris, 2005. *Řešení výchovných problémů ve škole*. Pedagogická praxe (Portál). Praha: Portál. ISBN 80-717-8945-3.
12. MERTIN, Václav a KREJČOVÁ, Lenka, 2020. *Výchovné poradenství*. 3., aktualizované vydání. Praha: Wolters Kluwer. ISBN 978-80-7598-174-5.
13. NAJMONOVÁ, Marie; FALTOVÁ, Kristýna; GARABIKOVÁ-PÁRTLOVÁ, Margareta; FALTOVÁ, Martina; HYNEK, Jan et al., 2019. *Školní poradenské pracoviště v praxi*. V Českých Budějovicích: Pedagogická fakulta Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích. ISBN ISBN978-80-7394-792-7.

14. PELIKÁN, Jiří, 2011. *Základy empirického výzkumu pedagogických jevů*. 2., nezměn. Vyd. Praha: Karolinum. ISBN ISBN978-80-246-1916-3.
15. PRŮCHA, Jan, 2009. *Přehled pedagogiky: úvod do studia oboru*. 3., aktualiz. vyd. Praha: Portál. ISBN 978-80-7367-567-7.
16. PRŮCHA, Jan; WALTEROVÁ, Eliška a MAREŠ, Jiří, 2008. *Pedagogický slovník*. 4., aktualiz. vyd. [i.e. Vyd. 5.]. Praha: Portál. ISBN 978-80-7367-416-8.
17. PRŮCHA, Jan; WALTEROVÁ, Eliška a MAREŠ, Jiří, 2009. *Pedagogický slovník*. 6., aktualiz. a rozš. Vyd. Praha: Portál. ISBN ISBN978-80-7367-647-6.
18. STRAUSS, Anselm L. a CORBIN, Juliet, 1999. *Základy kvalitativního výzkumu: postupy a techniky metody zakotvené teorie*. SCAN. Brno: Sdružení Podané ruce. ISBN 80-858-3460-X.
19. ŠINDLER, Jaroslav, 2022. *Microsoft Teams: praktická příručka pro týmovou spolupráci*. Praha: Grada Publishing. ISBN 978-80-271-1023-0.
20. SINDELAR, Brigitte, 2016. *Předcházíme poruchám učení: soubor cvičení pro děti v předškolním roce a v první třídě*. Vydání šesté. Praha: Portál. ISBN ISBN978-80-262-1082-5.

Legislativní prameny

21. MŠMT, 2016. *Vyhláška č. 27 o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných*.
22. MŠMT, 2005. *Vyhláška č. 72 o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních*.
23. MŠMT, 2019. *Školský zákon 561/2004 Sb. Ve znění účinném od 15. 2. 2019*.
24. MŠMT, 2005. *Zákon č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících. Ve znění účinném od 1. 1. 2005*.
25. MŠMT, 2016. *Vyhláška č. 197 ze dne 2. června 2016, kterou se mění vyhláška č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních, ve znění pozdějších předpisů, a některé další vyhlášky*.
26. MŠMT-21149/2016: *Metodický pokyn ministryně školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci a řešení šikany ve školách a školských zařízeních, 2016*.
27. MŠMT, 2005. *Vyhláška č. 317/2005 Sb. o dalším vzdělávání pedagogických pracovníků*.
28. MŠMT, 2002. *Metodický pokyn k jednotnému postupu při uvolňování a omlouvání žáků z vyučování, prevenci a postihu záškoláctví*.

29. MŠMT, 2016. *Metodický pokyn MŠMT prevenci a řešení šikany ve školách a školských zařízeních.*
30. Nařízení vlády, 2005. *Nařízení vlády o stanovení rozsahu přímé vyučovací, přímé výchovné, přímé speciálně pedagogické a přímé pedagogicko-psychologické činnosti pedagogických pracovníků.*

Tištěné publikace

31. ŠTOČEK, M., *Rukověť výchovného poradce a školního metodika prevence.* 2018. Nový Bydžov: aTre, v.o.s.
32. ŠTOČEK, M., *Rukověť výchovného poradce a školního metodika prevence.* 2019. Nový Bydžov: aTre, v.o.s.
33. ŠTOČEK, M., *Rukověť výchovného poradce a školního metodika prevence.* 2020. Nový Bydžov: aTre, v.o.s.
34. ŠTOČEK, M., *Rukověť výchovného poradce a školního metodika prevence.* 2021. Nový Bydžov: aTre, v.o.s. 146 s.
35. ŠTOČEK, M., *Rukověť výchovného poradce a školního metodika prevence.* 2022. Nový Bydžov: aTre., v.o.s. 147 s.
36. WOLTERS KLUWER ČR., *Školní poradenství v praxi.* 2021. Praha: Serifa, s.r.o.
37. WOLTERS KLUWER ČR., *Školní poradenství v praxi.* 2022. Praha: Serifa, s.r.o.
38. WOLTERS KLUWER ČR., *Školní poradenství v praxi.* 2023. Praha: Serifa, s.r.o.

Jiné zdroje

39. *Bílá kniha – Národní program rozvoje vzdělání v ČR 2002*, 2002. Online. Dostupné z: <https://www.msmt.cz/vzdelavani/skolstvi-v-cr/bila-kniha-narodni-program-rozvoje-vzdelani-v-cr>. [cit. 2021-12-10].
40. BRDEČKA, Bořivoj. *Hybridní modely vzdělávání pro podzim 2020.* Online. Dostupné z: <https://spomocnik.rvp.cz/clanek/22574/HYBRIDNI-MODELY-VZDELAVANI-PRO-PODZIM-2020.html>. [cit. 2021-11-20].
41. *Metodické dokumenty.* Online. Dostupné z: <https://www.msmt.cz/vzdelavani/socialni-programy/metodicke-dokumenty-doporuceni-a-pokyny>. [cit. 2023-05-05].
42. *Rozhovor s Janou Zapletalovou a Stanislavem Štěchem, autory knihy Úvod do školní psychologie*, 2013. Online. Portál. Dostupné z:

<https://nakladatelství.portal.cz/nakladatelství/aktuality/78438/skolni-psycholog-prispiva-k-vytvareni-bezpecne-skoly>. [cit. 2023-02-12].

43. *Školy a školská zařízení – školní rok 2021/2022*, 2022. Online. Dostupné z:

<https://www.czso.cz/csu/czso/tabulkova-nakladatelství-230042-22>. [cit. 2023-01-05].

44. ZAPLETALOVÁ, Jana. *Školní poradenská pracoviště*. Archiv-nuv.npi.cz. Online.

Dostupné z: <https://archiv-nuv.npi.cz/t/pedagogicko-psychologicke-poradenstvi/skolni-poradenska-pracoviste.html>. [cit. 2022-09-20].

Seznam příloh

Příloha č. 1 - Pozvánka k online jednání

Příloha č. 2 - Nabídka studia zaslaná v době DiV

Příloha č. 3 – Nabídka studia zaslaná v době DiV

Příloha č. 4 - Dotazník pro výchovné poradce

Příloha č. 5 - Dotazník pro žáky

Příloha č. 6 - Přepisy rozhovorů s žáky

Příloha č. 7 - Přepisy rozhovorů s poradci

Příloha č. 8 - Obecná zpráva

Seznam obrázků

Obr. 1 – Poradenský kruh

Obr. 2 – Plán VP

Obr. 3 – Výzkumný design

Obr. 4 – Komplementarita kvalitativního a kvantitativního přístupu

Seznam tabulek

Tab. 1 – Plán maturanta MSS

Tab. 2 – Přehled o účasti v %

Tab. 3 – Údaje o výzkumném souboru žáků

Tab. 4 – Kategorie a kódy 1

Tab. 5 – Údaje o výzkumném souboru poradců

Tab. 6 – Kategorie a kódy 2

Seznam grafů

Výzkum č. 1

- Graf k otázce č. 1 Pracuji jako VP v kraji?
- Graf k otázce č. 2 Na jakém typu školy působím?
- Graf k otázce č. 3 Jaká je velikost školy, ve kterém působím?
- Graf k otázce č. 4 Máte na svém pracovišti vlastní prostor pro práci poradce?
- Graf k otázce č. 6 Myslíte si, že je snížení přímé pedagogické činnosti pro VP dostačující?
- Graf k otázce č. 7 Nastala ve vaší praxi situace, kdy jste nemohl(a) poskytnout radu prezenčně a tak jste ji poskytla online?
- Graf k otázce č. 8 Jakou aplikaci jste využívali při poskytování poradenských služeb během DiV?
- Graf k otázce č. 9 Domníváte se, že poradenská činnost byla v době DiV stejně kvalitní jako v době prezenční výuky?
- Graf k otázce č. 10 Máte úplné ŠPP?
- Graf k otázce č. 11 Máte-li již zavedené ŠPP je spolupráce kvalitní?
- Graf k otázce č. 13 Myslíte si, že je správné přidat k prezenčnímu i online poradenství?
- Graf k otázce č. 16 Myslíte si, že má online poradenství více výhod než prezenční poradenství?
- Graf k otázce č. 17 Jaké benefity byste uvítali při online poradenství?
- Graf k otázce č. 18 Myslíte si, že by pro žáka bylo online poradenství přínosem?
- Graf k otázce č. 20 Myslíte si, že online poradenství je uplatnitelné v praxi VP?

Výzkum č. 2

- Graf k otázce č. 1 Jsi žákem jaké třídy?
- Graf k otázce č. 2 Máš povědomí o tom, co to je „ŠPP“?

- Graf k otázce č. 3 Víš, kdo je členem ŠPP?
- Graf k otázce č. 4 Věděl bys, kde se můžeš dozvědět informace o školních poradcích?
- Graf k otázce č. 5 Víš, jak se jmenují školní poradci?
- Graf k otázce č. 6 Využil(a) jsi někdy služeb poradců ve škole? Pomohlo ti to?
- Graf k otázce č. 7 Pokud potřebuješ mluvit s některým z poradců, jak to uděláš?
- Graf k otázce č. 8 Kdyby sis mohl vybrat mezi osobní a online komunikací s poradcem, které bys dal přednost?
- Graf k otázce č. 9 Jaké jsou podle tebe výhody přímé komunikace s poradcem?
- Graf k otázce č. 11 Jaké jsou podle tebe výhody online komunikace s poradcem?
- Graf k otázce č. 13 Domníváš se, že by měly existovat obě formy poradenství, tedy přímá i online?
- Graf k otázce č. 14 Využíval(a) by jsi možnost online komunikace?
- Graf k otázce č. 15 Máš teď nějaké trápení a nevíš, jak ho máš řešit?

Příloha č. 1

únor 2021 Pracovní týden				
	02 Úterý	03 Středa	04 Čtvrtek	05 Pátek
	SZ Blanka Beranová	AD Blanka Beranová	PN Blanka Beranová	Jednání Beranová Blanka
	SZ Blanka Beranová		Jednání Beranová Blanka	
			Jednání Beranová Blanka	
			Jednání Beranová Blanka	
		Jednání Beranová Blanka	Jednání Beranová Blanka	
		Jednání Beranová Blanka		
		Jednání Beranová Blanka		
			Jednání Beranová Blanka	

Příloha č. 2

Odeslané zprávy — 3.3.2021

Den Týden Měsíc 1. pololetí 2. pololetí Školní rok Starší

1 Od nejnovějších

Žáci: SZ VM4 3.3.2021 10:29
Vážená paní ředitelko, vážený pane řediteli, rádi bychom nabídli žákům, kteří budou končit...

Žáci: SZ GEM4 3.3.2021 10:28
Vážená paní ředitelko, vážený pane řediteli, rádi bychom nabídli žákům, kteří budou končit...

Žáci: SZ GEM4 3.3.2021 10:21
Obecná zpráva **Přečteno: 23 / 24**

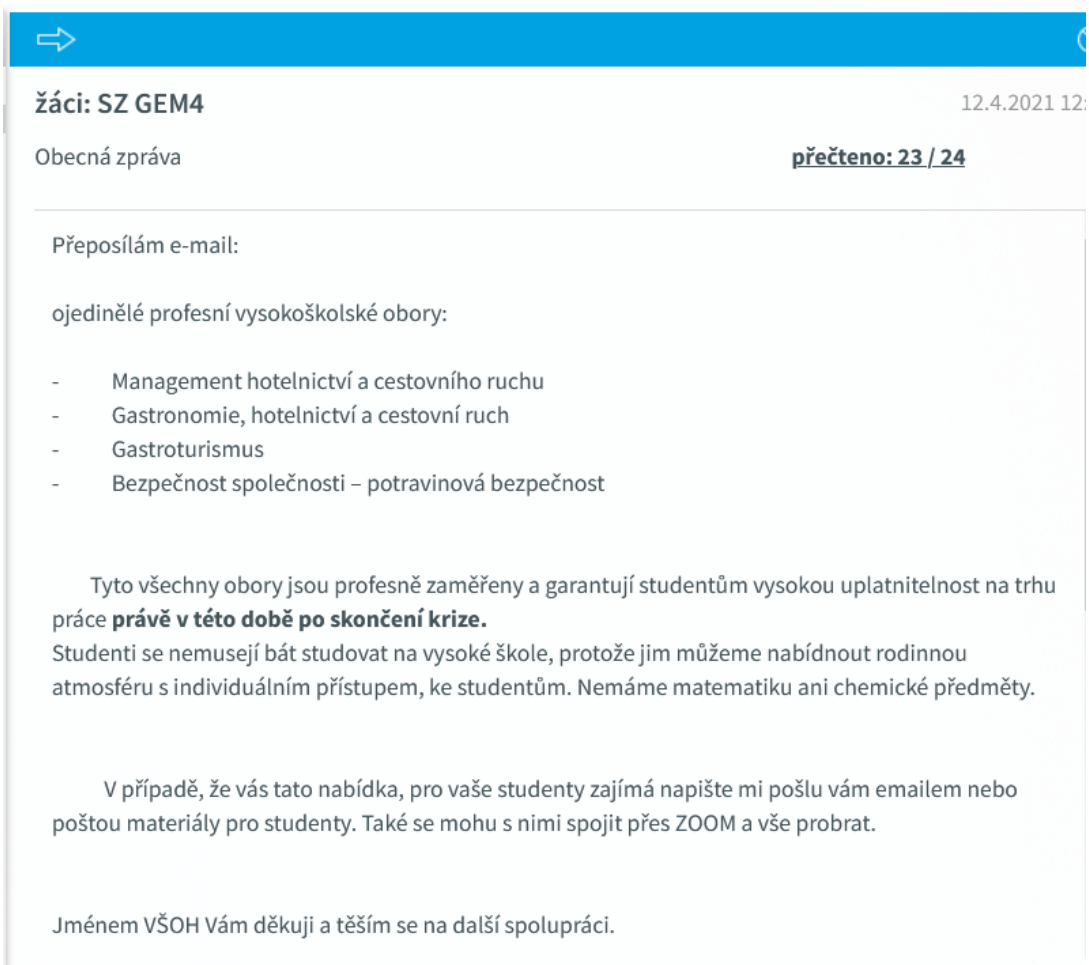
Vážená paní ředitelko,
vážený pane řediteli,

rádi bychom nabídli žákům, kteří budou končit studium na Vaší škole, možnost bakalářského studia na České zemědělské univerzitě v Praze, konkrétně na Institutu vzdělávání a poradenství. IVP již několikrát po sobě obdržel na základě hlasování studentů a absolventů titul „Fakulta roku v kategorii Pedagogika“.

Byli bychom rádi, kdybyste mohli s žáky Vaší školy možnosti studia na IVP ČZU v Praze sdílet. Individuální návštěva institutu je znemožněna vzhledem k aktuální epidemiologické situaci, nicméně je možno se i zpětně zúčastnit listopadových a lednových online dnů otevřených dveří, případně těch nadcházejících, které proběhnou online dne 19. března 2021. To vše, a další informace o akreditovaných studijních programech, mohou studenti získat prostřednictvím webových stránek našeho institutu (www.ivp.cz; podsekcce Studium - Studijní programy nebo podsekcce DOD), dále pak v příloženém letáku.

Děkujeme Vám za spolupráci a přejeme všem zejména pevné zdraví a co nejlhžší průběh zbývajících částí školního roku.

S pozdravem

→

Žáci: SZ GEM4 12.4.2021 12:00

Obecná zpráva **přečteno: 23 / 24**

Přeposílám e-mail:

ojedinělé profesní vysokoškolské obory:

- Management hotelnictví a cestovního ruchu
- Gastronomie, hotelnictví a cestovní ruch
- Gastroturismus
- Bezpečnost společnosti – potravinová bezpečnost

Tyto všechny obory jsou profesně zaměřeny a garantují studentům vysokou uplatnitelnost na trhu práce **právě v této době po skončení krize.** Studenti se nemusejí bát studovat na vysoké škole, protože jim můžeme nabídnout rodinnou atmosféru s individuálním přístupem, ke studentům. Nemáme matematiku ani chemické předměty.

V případě, že vás tato nabídka, pro vaše studenty zajímá napište mi pošlu vám emailem nebo poštou materiály pro studenty. Také se mohu s nimi spojit přes ZOOM a vše probrat.

Jménem VŠOH Vám děkuji a těším se na další spolupráci.

Ukázka nabídky studia, která byla zaslána žákům IV. ročníku dne 12. dubna 2021, z 24 žáků třídy si tuto zprávu přečetlo 23 žáků.

Dotazník
pro výchovné poradce

1. Pracuji jako výchovný poradce v kraji:

☐ Hl. město Praha	☐ Pardubický
☐ Středočeský	☐ Vysočina
☐ Jihočeský	☐ Jihomoravský
☐ Plzeňský	☐ Zlínský
☐ Karlovarský	☐ Olomoucký
☐ Ústecký	☐ Moravskoslezský
☐ Liberecký	☐ Nejsem výchovný poradce
☐ Královehradecký	

2. Na jakém typu školy působím?

☐ Základní škola	☐ Gymnázium
☐ Střední škola	☐ Speciální škola
☐ Střední odborné učiliště	☐ Jiná

3. Jaká je velikost školy, kde působím jako výchovný poradce?

☐ do 150 žáků	☐ do 800 žáků
☐ do 250 žáků	☐ nad 800 žáků
☐ do 550 žáků	☐ Jiné

4. Máte na svém pracovišti vlastní prostor pro práci výchovného poradce?

- Ano, mám vlastní kabinet.
- Ano, mám sdílený kabinet s ostatními členy ŠPP.
- Ne, mám společný kabinet s ostatními pedagogy.
- Ne, máme společnou sborovnu.
- Jiné

5. Existuje něco, co postrádáte při vaší práci výchovného poradce? např. dostatek času, klid na práci, spolupráci mezi členy ŠPP, počítač, ...

6. Myslíte si, že je snížení přímé pedagogické činnosti pro výchovného poradce (1-5 hodin) dostačující?

- Ano, je to dostačující, vše zvládám.
 Ne, je to málo.
 Jiné

7. Myslíte si, že je správné přidat k prezenčnímu i online poradenství?

- Ano, byl(a) bych pro to zavést.
 Ano, obě formy poradenství už používáme.
 Možná bych to zkusila, ale neumím si to představit.
 Určitě ne, práce s prezenčním poradenstvím je dostačující.
 Není to dobrý nápad.

8. Myslíte si, že online poradenství se hodí pro váš typ školy? Pokud ano, napište důvody.

9. Nastala ve vaší praxi situace, kdy jste nemohl(a) poskytnout radu prezenčně (nepřítomnost žáka, nemoc nebo pracovní zaneprázdněnost zákonného zástupce, psychický blok žáka), a tak jste ji poskytl(a) online?

- Ano, už se mi to stalo.
- Ano, ale jen v době distanční výuky.
- Ne, ale slyšela jsem o takových případech.
- Ne, zatím se mi to nestalo.
- Jiné

10. Myslíte si, že by pro žáka/žáky, zákonné zástupce bylo online poradenství přínosem?

- Ano, myslím, že by to uvítali.
- Je to dobrý nápad, ale není to realizovatelné na naší škole.
- Ne, nezdá se mi to jako dobrý nápad.
- Nevím.
- Jiné

11. Zkuste mi popsat výhody online poradenství.

12. Zkuste mi popsat nevýhody online poradenství.

13. Myslíte si, že je online poradenství uplatnitelné v praxi výchovného poradce?

- Ano, je to dobrý nápad.
- Ano, jen ve spojení s prezenčním poradenstvím.
- Ne, prezenční poradenství je dostačující.
- Jiné

14. Myslíte si, že má online poradenství více výhod než prezenční poradenství?

- Ano, rozhodně má.
- Ne, jejich výsledky jsou na stejné úrovni
- Ne, více výhod má prezenční poradenství.
- Nevím, nepřemýšlel(a) jsem nad tím.
- Jiné

15. Jaké benefity byste uvítali při online výchovném poradenství?

- Lepší technické zajištění.
- Větší snížení týdenního rozsahu přímé pedagogické činnosti.
- Osobní ohodnocení, odměny.
- Vlastní kabinet.
- Mám vše, co ke své práci potřebuji.
- Jiné

16. Jakou aplikaci jste využívali při poskytování poradenských služeb během distanční výuky?

- Teams
- Discord
- Zoom
- Jiné

17. Domníváte se, že poradenská činnost výchovného poradce byla v době distanční výuky stejně kvalitní jako v době prezenční výuky?

- Určitě ano.
- Ano, ale moc mi to nevyhovovalo.
- Ne, nedá se to srovnat s prezenčním poradenstvím.
- Jiné

18. Vaše školní poradenské pracoviště je úplné (výchovný poradce, metodik prevence, školní psycholog, ...)?

- Ano, máme výchovného poradce, metodika i školního psychologa
- Ano, máme všechny 3 odborníky a také speciálního pedagoga
- Nemáme úplné školní poradenské pracoviště
- Nevím

19. Uvítali byste rozšíření ŠPP o dalšího odborníka, pokud ano, o jakého?

20. Máte-li již zavedené úplné ŠPP, funguje u vás vzájemná spolupráce všech zúčastněných odborníků?

- Ano, funguje výborně, spolupráce je přínosem.
- Ano, funguje, ale občas se vyskytují problémy v komunikaci.
- Ne, nefunguje.
- Nemáme úplné ŠPP.
- Jiné

Pokud máte nějaký zajímavý příklad dobré praxe s online poradenstvím, budu ráda, když se o něj se mnou podělíte☺

Dotazník

Pokyny pro vyplnění: U uzavřených otázek vyberte vždy jednu odpověď, u otevřených otázek napište odpověď do vyznačeného pole.

1. Jsi žákem třídy?

☐ AKČ 1	☐ EM1
☐ AKČ 2	☐ EM2
☐ PKČ 3	☐ EM3
☐ A 3	☐ EM4
☐ OM1	☐ VM1
☐ OM2	☐ VM2
☐ OM3	☐ VM3
☐ GOM4	

2. Jsi plnoletý?

- Ano
- Ne

3. Máš povědomí o tom, co nebo kdo je školní poradenské pracoviště?

- Ano, vím
- Nejsem si jistá(ý), ale něco mi to říká
- Ne, nikdy jsem o tom neslyšel(a)

4. Víš, kdo všechno patří do školního poradenského pracoviště?

- Výchovný poradce, metodik prevence, školní psycholog.
- Výchovný poradce a metodik prevence.
- Výchovný poradce a školní psycholog.
- Metodik prevence a školní psycholog.
- Nikdo z nich.
- Nevím.

5. Věděl by si, kde se můžeš dozvědět informace o školních poradcích?

- Ano, vím.
- Ne, nevím.

6. Víš, jak se jmenují školní poradci a ve kterém patře mají kabinet?

Jméno poradce	Kabinet (patro)
Výchovný poradce:	
Metodik prevence:	
Školní psycholog:	

7. Využil(a) si někdy služeb poradců ve škole? Pomohl ti?

8. Kdyby si chtěl(a) mluvit s některým z poradců, jak to uděláš?

- Půjdu za ním osobně do kabinetu.
- Zavolám mu.
- Napíšu mu e-mail.
- Napíšu mu zprávu přes Bakaláře.
- Pošlu mu zprávu přes Messenger.
- Pošlu mu SMS zprávu.
- Napíšu mu do Teamsu.
- Nevím

9. Kdyby sis mohl vybrat mezi osobní a online komunikací s poradcem, které bys dal přednost?

- Osobní komunikace v kabinetě.
- Online komunikace přes telefon, e-mail, messenger, aplikaci Teams, ...
- Nevím

10. Jaké jsou podle tebe výhody přímé komunikaci s poradcem?

- Vyhovuje mi osobní kontakt s poradcem.
- Chci řešit problém ve škole.
- Nechci, aby to někdo doma věděl, že mám starost.
- Výhody žádné nevidím.

Napadly tě ještě další výhody přímé komunikace:

11. Jaké jsou podle tebe výhody online komunikace s poradcem?

- Při rozhovoru budu doma a budu klidnější.
- Nebude nás nikdo poslouchat.
- Nikdo neuvidí, že jsem šel za poradcem.
- Nikdo další neuvidí a neuslyší, že projevuji emoce (pláču, vztekám se, nadávám, ...)
- Nejsm limitován délkou přestávky.
- Nemusím kvůli tomu do školy.
- Výhody žádné nevidím.

Napadly tě ještě další výhody online komunikace:

12. Domníváš se, že by měly existovat obě formy poradenství, tedy přímá i online?

- Ano, online komunikace by byla fajn, ne všechno se dá řešit přímo.
- Ano, abych si mohl(a) vybrat.
- Ne, určitě stačí jenom přímé poradenství.
- Nevím.

13. Využíval(a) bys možnosti online komunikace?

- Ano, pokud bych to potřeboval(a), tak určitě raději než přímé poradenství.
- Ne, raději jednám přímo.
- Nevím.

14. Máš teď nějaké trápení, ale nevíš, co s tím máš dělat, jak to máš řešit?

15. Cítíš se ve škole více v pohodě, když víš, že škola má svého výchovného poradce, školního metodika a psychologa?

- Je to fajn, ne každá škola to má.
- Je to fajn, kdybych potřeboval(a), můžu toho hned využít.
- Měla by to mít každá škola.
- Je mi to úplně jedno.

Přepisy rozhovorů s žáků s IVP, IS a ostatními žáky s psychickým onemocněním

1. Jsi v péči odborných lékařů, jakých?
2. Jak dlouho máš zdravotní problémy?
3. Vzděláváš se podle IVP nebo IS?
4. Popiš mi důvody, proč máš IVP nebo IS.
5. Zohledňují tě učitelé ve výuce?
6. Pozoruješ pozitivní nebo negativní přístup učitelů k tvým potřebám?
7. Pomáhá ti IS nebo IVP ve studiu?
8. IS a IVP předpokládá samostudium, snahu a pílí žáka, který sám komunikuje s vyučujícím, domlouvá si testy, přezkoušení, jak komunikuješ ty se školou? (telefonicky, písemně, e-mail, Bakalář, Teams, nijak...)

Lukáš – „Jsem v péči psychiatra a klinického psychologa. Problémy řeším asi rok, ale nabalovalo se to už od začátku Covidu, takže tak 2 – 3 roky. V minulém roce jsem měl zohlednění ve výuce, v současné době mám požádáno o individuální vzdělávací plán. Zohlednění potřebuji proto, abych mohl dostudovat, bez toho by to nešlo. Zohlednění ve výuce je individuální, někteří učitelé se mi snaží vyjít vstříc, někteří o něm ani neví. Je to tak napůl, ale pozoruji v podstatě pozitivní přístup učitelů ke mně. Negativní přístup nevyčítám, protože učitelé sami nevědí co s tím. Domnívám se, že individuální vzdělávací plán mi ve studiu pomůže. V komunikaci mi nejvíce vyhovuje Bakalář, je tam všechno přehledné.“

Lucka – „Jsem v péči psychologa a psychiatra, psychické problémy mám od mala, asi od 2 let. Vzdělávám se podle individuálního vzdělávacího plánu. Nevládnou být totiž dlouho mezi lidmi, kvůli úzkostem. Někteří učitelé mě zohledňují, ale někteří ne. Pozitivní přístup učitelů je jak kdy, podle toho, jakou mají náladu, většina učitelů mi vychází vstříc. Individuální vzdělávací plán mi při studiu pomáhá, ale s některými předměty mám problém. Nejsem schopná to sama pochopit, sama se to naučit, potřebuji k tomu toho učitele, aby mi to vysvětlil. Se školou komunikuji přes aplikaci Teams nebo písemně přes e-mail.“

Dominik – „Jsem v péči psychiatrické a enkokrynologické péče, zdravotní problémy mám 6 let. Problémy jsem měl už na základní škole. Mám individuální studium, úpravu vzdělávání mám z důvodu vysoké absence, která je spojená s mým zdravotním stavem. Mám psychické i fyzické zdravotní problémy. Učitelé mě ve výuce nezohledňují, ale i přesto pozoruji spíše

pozitivní přístup učitelů k mým potřebám. Individuální studium mi pomáhá. Komunikuji se školou přes různé kanály, jako e-mail, Bakalář, Teams. Problém vidím v tom, že přístup není jednotný, každý učitel používá ke komunikaci jiné prostředí.“

Greg – *„Jsem v péči psychiatra, psychologa a dvou terapeutů, občas docházím na sezení na psychiatrii. Zdravotní problémy mám od 15 let. Mám individuální studium z důvodů úzkostí, fobií z lidí, nedokáži ráno vstát a jít do školy, i auta na ulici u mě vyvolávají úzkost, bušení srdce, mám strach. Zohlednění ve studiu nedokáži posoudit, protože jsem od září nebyl téměř ve škole, ale když jsem byl naposledy ve škole, neměl jsem pocit, že mě nějak zohledňují, ale to se jednalo o jednoho vyučujícího. Od září jsem ani nepoužil online komunikaci, takže nemůžu posoudit, abych někoho nepošpinil. Jinak pozoruji pozitivní přístup od školy, vedení školy mi vyhovělo s individuálním studiem, jsem za to rád, jinak bych studium nezvládnul. Komunikace se školou z mé strany doposud byla téměř nulová, ale chci to napravit a dát to do pořádku. Obejdu si učitele, oslovím je přes e-mail, domluví se na doplnění klasifikace.“*

Arisa – *„Nejsem v péči žádného odborného lékaře. Mám individuální vzdělávací plán, protože vychovávám nezletilou dceru, se kterou jsem už rok na rodičovské dovolené. Učitelé mě ve výuce zohledňují, ze strany učitelů vnímám pozitivní přístup k mým potřebám. Individuální vzdělávací plán mi ve studiu pomáhá, nejvíce komunikuji se školou přes aplikaci Teams.“*

Statečná – *„Jsem v péči psychologa i psychiatra. Zdravotní problémy mám už od základní školy. V současné době se nevzdělávám podle žádného plánu, nemám žádnou úpravu ve vzdělávání. Dříve jsem měla individuální studium z důvodu vysoké absence, která byla způsobena mým zdravotním stavem. V současné době nejsem zohledňována ve výuce. Když jsem se vzdělávala podle plánu, učitelé mi vycházeli vstříc. Bez plánu cítím nátlak. Díky plánu jsem nebyla tak stresovaná. Zkoušení bylo plánované, měla jsem více času na přípravu a míň stresu. V tomto školním roce jsem si nežádala o individuální studium, protože jsem nemohla k žádosti přiložit zprávu od odborného lékaře. Moje psycholožka byla dlouhodobě nemocná a má dlouhé objednací lhůty. Se školou jsem dříve komunikovala tak, že jsem co nejvíce docházela do školy, přímo jsem komunikovala s vyučujícími, domlouvala si přezkoušení. Využívala jsem i e-mail, v případě zhoršení zdravotního stavu jsem dávala vědět, že nemohu přijít.“*

Verča – „Jsem v péči odborných lékařů, mám zdravotní problémy. Zdravotní problémy mám 3 roky. Vzdělávám se podle individuálního vzdělávacího plánu, tento plán mám z důvodu mých zdravotních potíží. Ve výuce jsem zohledňována, učitelé mi vychází vstříc. Přístup učitelů pozoruji jako pozitivní. Vzdělávání podle plánu mi ve studiu pomáhá, se školou komunikuji všemi možnými dostupnými prostředky.“

Pavel – „Mám vlastního terapeuta a psychologa. Zdravotní problémy mám asi od nástupu do 1. ročníku střední školy, nedokáži to ale přesně určit. Mám individuální studium z důvodu mé vysoké absence. Mívám stavy, kdy nedokáži vstát nebo jít mezi lidi, trpím sociální úzkostí. S učiteli nemám problém, všichni mi vycházejí vstříc. Pozoruji pozitivní přístup učitelů k mým potřebám. V loňském roce mi individuální studium hodně pomohlo, letos nevím, jak to dopadne, delší dobu jsem chyběl, tak musím zase zjistit jak je to v jednotlivých předmětech. Z 80 % budu za 1. pololetí klasifikován. Problém vidím třeba v účetnictví, dochází mi síly a motivace dokončit tento rok. Se školou v současné době komunikuji málo, je to moje chyba. Zkoušení si domlouvám ve škole osobně, tento způsob komunikace je mi bližší.“

Kira – „Jsem v péči psycholožky. Zdravotní problémy mám 3 roky. Nemám žádnou úpravu ve vzdělávání, nevzdělávám se ani podle IVP ani IS, ale i přesto jsem ve výuce zohledňována a to od všech učitelů. Vnímám pozitivní přístup učitelů k mým problémům.“

Bery – „Navštěvuji psychologa, psychiatra a terapeuta. Zdravotní problémy mám tak 3 roky. Vzdělávám se podle individuálního studijního plánu, mám ho schválený od paní ředitelky. Zohlednění mám proto, že se bojím cestovat do školy, je mi ráno nevolno když na to jenom pomyslím. Nemůžu se vyhrabat z postele, mám strach z lidí, z kontaktu, těžko se to popisuje. Učitelé mě zohledňují, všichni učitelé mi vychází vstříc, jak jsem potřeboval tak jsme se vždy domluvili. Individuální studium mi pomáhá, bez tohoto zohlednění bych nebyl schopen dostudovat, to by nebylo vůbec možné. Se školou komunikuji elektronicky, telefonicky nebo e-mailem, školní bakalář používám taky.“

1. Vyhovovalo ti distanční studium, pokud ano, tak proč?
2. Byl bys rád(a), kdyby se i nadále dalo komunikovat se školou online?
3. Se kterými pedagogickými pracovníky, odborníky bys chtěl online komunikovat?
4. Pokud srovnáš přímou komunikaci s online komunikací, je podle tebe srovnatelná nebo je některá pro tebe lepší?

5. Kdyby sis mohl vybrat mezi přímou a online komunikací s vyučujícím, které bys dal přednost?
6. Domníváš se, že by ti online komunikace ulehčila studium, život?

Lukáš – „Distanční studium jsem zažil ještě na předchozí škole a to mi nevyhovovalo, protože to byl děsný chaos. Používalo se 50 aplikací, přes které se komunikovalo, ale prakticky ten způsob studia mi vyhovoval. Vyhovovalo mi to proto, že to bylo více o mně, nebylo to o lidech okolo mě, bylo to jednodušší. Kdy budu studovat, bylo na mně, když jsem neměl náladu, mohl jsem pracovat jindy. Bylo by fajn komunikovat se školou online, například s výchovným poradcem, psychologem, třídní učitelkou. Přímá a online komunikace není srovnatelná, ale všechno má své výhody. V mém případě by byla dobrá online komunikace, kdybych měl možnost si vybrat, zvolil bych online komunikaci. Online komunikace by mi výrazně ulehčila život.“

Lucka – „Distanční studium mi vyhovovalo, protože jsem nemusela chodit mezi lidi. Byla jsem doma a mohla jsem se sama učit. Určitě bych byla ráda, kdyby se i nadále dalo se školou komunikovat online a to hlavně s učiteli, kteří vyučují náročnější předměty, abych na to nebyla sama. Přímá s online komunikací není srovnatelná, určitě je pro mě lepší online komunikace, ale záleží jak kdy. Online komunikaci bych dala přednost, tento způsob komunikace by mi určitě ulehčil studium.“

Dominik - „Distanční studium mi vyhovovalo, učitel byl hned na příjmu, nebo v určitý čas. Člověk mohl začít práci během dne, negativum vidím v odpojení od lidí. Když ve škole vidím ostatní pracovat, tak jsem donucen taky se pracovat, ale doma mě nedonutilo nic. Chtěl bych i nadále se školou komunikovat online, např. s paní psycholožkou a s učiteli. Srovnatelná přímá a online komunikace není, při té přímé vidím, jak se ten druhý tváří, ale u online komunikace, konkrétně u psané formy, můžu vymazat co nechci, aby tam bylo. Takže každé má své, kdybych si mohl vybrat, zvolil bych přímou komunikaci, ale v některých situacích i online. Online komunikace by mi mohla ulehčit život.“

Greg – „Distanční výuka na mě měla spíše negativní vliv, více jsem kouřil a užíval omamné látky. Studium online mi jinak vyhovovalo, mám špatné rodinné zázemí, rodina mě považuje za lháře a slabocha. Za online komunikaci do budoucna bych byl moc rád, online bych rád komunikoval s výchovným poradcem, s metodikem a samozřejmě i s učiteli. Pro mě je lepší online komunikace, protože mám problémy jít mezi lidi, mám tak od nich odstup. Pokud bych

si mohl vybrat, vyberu si online komunikaci. Určitě by mi to ulehčilo život, nejsem hloupý člověk, ale chodit mezi tolik lidí mi dělá problém, tady se teď cítím dobře.“

Arisa – *„Distanční studium mi vyhovovalo, bylo to lepší kvůli dojíždění, nemusela jsem tak brzy vstávat, delší spánek, více odpočinku. Byla bych ráda, kdyby se i nadále dalo se školou komunikovat online, ráda bych tak komunikovala se všemi učiteli. S výchovným poradcem, metodikem a školním psychologem já nepotřebuji komunikovat. V určitých případech je lepší přímá komunikace, ale vzhledem k tomu, že já mám miminko, tak je pro mě lepší ta online. V současné době bych dala přednost online komunikaci, určitě by mi to v současné době ulehčilo život.“*

Statečná – *„Distanční studium mi hodně pomohlo, nemusela jsem dojíždět a být v prostředí školy. Byla jsem v pohodlí domova, zlepšily se mi známky, učitelé si mě chválili, pravidelně jsem se účastnila výuky, plnila úkoly. Prostor školy je pro mě stresující. Za online komunikaci se školou bych byla ráda, online bych komunikovala se všemi, z poradců bych komunikovala s panem P, který mi hodně pomáhá a jde mi vstříc. Pan P se snaží vcítit do mojí situace. Online komunikace je pro mě lepší, protože to není tolik stresující. Nebráním se ani přímé komunikaci, je dobré vidět mimiku člověka, jak se tváří, vnímat pocity. V současné době bych si asi spíše vybrala online komunikaci, ulehčila by mi život.“*

Verča – *„, Distanční studiu jsem zažila na základní škole a tento způsob výuky mi vyhovoval. Nemusela jsem ráno vstávat, dojíždím, měla jsem i více času na přípravu. Další komunikaci online vidím ze dvou hledisek, něco je dobře a něco zase špatně. Při běžné výuce jsem v kontaktu s lidmi, doma jsem moc sama. Krátkodobě to bylo fajn, ale dlouhodobě spíš ne. Při online komunikaci bych komunikovala úplně se všemi, učiteli i poradci. Pokud srovnám přímou a online komunikaci, každý má svá pozitiva i negativa. Já osobně mám raději přímou komunikaci, online komunikaci vnímám jako něco navíc.“*

Pavel – *„Distanční studium mi vyhovovalo z důvodu, že náš školní kolektiv není úplně fajn. Kdybychom byli lepší kolektiv, tak by mi asi chyběli, ale takhle jsem byl spokojený. Online komunikace by měla být samozřejmost, online bych komunikoval s třídním učitelem nebo taky se školní psycholožkou. Někdy je mi příjemnější přímá komunikace někdy zase online komunikace, záleží na situaci, věci, která se řeší. Pokud bych mohl, vždy bych raději volil přímou komunikaci, kdybych nebyl schopen chodit do školy, tak by mi online způsob komunikace vyhovoval.“*

Kira – „*Distanční studium mi vyhovovalo, mám raději kučení své vlastní prostředí. Vyhovoval mi klid, samota, protože se nechám snadno rozptýlit. Práci jsem si rozvrhla tak, aby mi to vyhovovalo, měla jsem svou komfortní zónu. Byla bych ráda, kdyby i nadále se dalo se školou komunikovat online, obracela bych se na všechny vyučující nebo také na psycholožku. Online komunikace by mi ulehčila život.*“

Bery - „*Distanční studium mi vyhovovalo, nemusel jsem přicházet do kontaktu s lidmi, hlavně s žáky a s tím prostředím. S dopravou mám problém, vůbec se přepravit mezi lidmi. Další online komunikace by byla dobrá, komunikoval bych se všemi učiteli, třídní učitelkou, s paní psycholožkou, s paní výchovnou poradkyní. Pro mě je vhodná ta online komunikace, kdybych si tedy mohl vybrat, zvolil bych si online komunikaci. Rozhodně by mi to ulehčilo život.*“

Čtvrtá část rozhovoru zjišťovala povědomí respondentů o existenci školního poradenského pracoviště, a jestli někdy už vyhledali pomoc těchto odborníků, popřípadě, jak schůzka probíhala. Další otázky zjišťovali názor respondenta na online komunikaci s poradcem.

1. Ve škole funguje ŠPP, víš co to je a kdo všechno tam patří?
2. Využil si někdy služeb poradců ŠPP? Pokud ano, v jakých případech?
3. Pomohli ti poradci, poskytli ti svůj čas, pomoc, radu?
4. Měli na tebe poradci vždycky čas nebo si musel na schůzku čekat?
5. Byli při té schůzce přítomny ještě další osoby?
6. Jaký máš názor na online komunikaci s poradcem?
7. Myslíš, že by tato forma poradenství měla existovat, aby byla možnost volby?

Lukáš – „*odhadl bych, že prostě školní psycholog nebo školní poradce, ale úplně jsem termín školní poradenské pracoviště neslyšel, do školního poradenského pracoviště patří tedy školní psycholog, nějaký preventista a výchovný poradce, v rámci řešení individuálního plánu jsem šel za výchovným poradcem, se školní psychologem a metodikem prevence jsem nic neřešil, v případě, že jsem se obrátil o pomoc na poradce, měl na mě čas, nemusel jsem na schůzku čekat, při jednání s poradcem jsem byl sám, online komunikace je super, měla by existovat možnost volby, hlavně pro ty žáky, kteří to fakt potřebují, jak kdo to cítí*“

Lucka – „*tak nějak zlehka vím, kdo zhruba, tak jednoho učitele, určitě psycholožka a výchovný poradce, služeb poradců jsem využila, když jsem řešila svůj individuální plán, řešila jsem to s výchovným poradcem, vždy si na mě poradci našli svůj čas, nikdy jsem*

nemusela na schůzku čekat, při schůzce byly přítomny i jiné osoby, nebyla jsem při jednání s poradcem sama, byli tam jenom učitelé, žáci tam nebyli, online komunikace s poradcem by byla určitě fajn, bylo by dobře, aby žák měl možnost volby, bylo by to důležité hlavně pro ty lidi, kteří to potřebují“

Dominik – *„do školního poradenského pracoviště patří výchovný poradce, paní psycholožka a metodik, když jsem byl v úzkých, využíval jsem služeb paní psycholožky, pomáhali mi i ostatní učitelé, byla to pro mě velká podpora, poradci mi vždy pomohli a nemusel jsem na schůzku čekat, při schůzce nebyl nikdo další přítomen, na online komunikaci s poradcem mám pozitivní názor, bylo by dobře, kdyby na této škole tato forma existovala, aby měli žáci možnost volby“*

Greg – *„do školského poradenského pracoviště patří výchovný poradce, školní psycholožka, ke které chodím a je pan učitel J, ale nemůžu si vzpomenout na název jeho funkce, využívám služby výchovné poradkyně a 2 – 3x týdně navštěvuji paní psycholožku, píše mi zprávy s nabídkou sezení, dnes si půjdu za paní psycholožkou domluvit další sezení, všichni poradci se mi vždy věnovali a poskytli mi svůj čas a radu, přistupovali vždy ke mně s úctou a respektem, při jednání nebyly přítomny další osoby, s psychologem rád jednám přímo, ale kdyby jiná možnost nebyla, tak i online, já osobně se beru za těžší případ, tak bych raději jednal s poradcem přímo, ale u jednodušších případů proč ne, v mimořádných případech bych ani já s tím neměl problém“*

Arisa – *„nemám povědomí a ani nevím, kdo by tam měl patřit, o metodikovi prevence jsem nikdy neslyšela, o školním psychologovi ve škole vím a výchovného poradce taky znám. S výchovným poradcem jsem byla v kontaktu při vyřizování individuálního studijního plánu“*

Statečná – *„mám tušení kdo je školní poradenské pracoviště, zaměřují se na žáky, co mají problém, chtějí jim pomoci, ulehčit, pojmenovat jednotlivé poradce nedokáží, protože jsem je zatím nepotřebovala, případná online komunikace s poradcem je v pořádku, pokud někdo má problém přijít do školy, má nějaké těžké období, prožívá trauma, domácí prostředí bude pro něj méně stresující, třeba by se i více projevil, šel by více do hloubky, do budoucna by měla existovat online komunikace s poradcem, aby si žák mohl vybrat“*

Verča – *„co je školní poradenské pracoviště vím, patří tam pan metodik prevence a výchovný poradce a paní psycholožka, využila jsem služeb paní psycholožky, pomohla mi a plně se mi*

věnovala, měla na mě hned čas, nikdo další přítomen nebyl, žáci by měli mít možnost volby mezi přímou a online komunikací s poradcem“

Pavel – *„vím co je to školní poradenské pracoviště a vím, že tam patří výchovný poradce, školní psycholog a pan učitel P jako zdravotník, docházím k paní psycholožce, sezení u psycholožky je fajn, můžu ji říct co nikomu jinému, vždy měli poradci na mě čas, poskytli mi radu, ale pomoc spíš ne, na schůzce s psycholožkou jsem byl sám, nikdo jiný tam nebyl, nedokáži říct, jestli by online komunikace s poradcem byla pro mě dobrá, je dobré vidět i neverbální komunikaci, ale kdyby se to nedalo jinak, byl bych i za tuto komunikaci rád, online komunikace by měla existovat jako doplněk stávající formy poradenství“*

Kira – *„vím, co to školní poradenské pracoviště, patří tam metodik prevence, psycholožka a výchovný poradce, služeb těchto poradců jsem prozatím nevyužila, ale zvažovala jsem to, online komunikace s poradcem by byla super, měla by tato forma poradenství určitě existovat, mohlo by to spouště žákům pomoci, měly by samozřejmě existovat obě formy poradenství, jak přímá tak i online, pro někoho může být daleko lepší zavolat než přijít osobně do školy, do kabinetu psycholožky“*

Bery – *„vím co je školní poradenské pracoviště a patří tam paní psycholožka, výchovná poradkyně, paní preventistka, pomáhala mi paní výchovná poradkyně se sestavením individuálního studia a paní psycholožka mi pomáhala, abych dokázal komunikovat online formou s vyučujícími, abych tuto situaci lépe zvládal, s paní psycholožkou jsem měl už i online schůzku, poradci mi vždy pomohli, měli na mě čas, jsou vždycky ochotní a mně to pomáhá dostudovat, při schůzce nebyl nikdo jiný přítomen, online komunikace s poradcem by byla vynikající, online komunikace by měla existovat, domníval jsem se, že je to samozřejmost, bylo by to bezvadný, kdyby to měli takto všichni žáci a mohli to využívat“*

Přepisy rozhovorů se školními poradci MSS

1. Jakou pozici v rámci ŠPP zaujímáš?
2. Jak je dlouhá tvoje pedagogická praxe?
3. Jak je dlouhá tvoje odborná praxe?
4. Máš kvalifikační nebo jiné studium potřebné pro práci poradce, psychologa?
5. Musíš se i nadále vzdělávat?
6. Vykonáváš práci poradce rád(a)?

Paní P. – „*Jsem metodik prevence, učím 9 let, od září 2022 vykonávám pozici metodika, tedy moje odborná praxe je několik měsíců. Stále si doplňuji potřebné vzdělání pro výkon práce metodika, budu se i nadále vzdělávat a to nejen jako pedagog, ale i jako metodik prevence. Práci poradce vykonávám ráda.*“

Pan J. – „*Jsem metodik prevence, učím 22 let, metodickou práci vykonávám 3 roky. Na MSS jsem metodikem prevence od září 2022. Specializační studium nemám, budu muset si ho doplnit. Do budoucna bych si chtěl dostudovat i výchovného poradce. Neustále si musím doplňovat znalosti, důležitá je legislativa, semináře, workshopy zaměřené na přístupy k žákům s výchovnými problémy, problémy s návykovými látkami apod., jenom studium nestačí.*“

Paní K. – „*Jsem koordinátor ŠPP a zároveň školní psycholog, moje pedagogická praxe je dlouhá 2 roky, psychologem jsem 5 let. Vystudovala jsem obor Psychologie, kurzy na vývojovou psychoterapii, v současné době se 3tím rokem účastním psychoterapeutického výcviku, celé studium je 5leté. Musím se i nadále vzdělávat, je to i dáno v etickém kodexu psychologa. Práci psychologa vykonávám ráda.*“

1. Kolik času týdně věnuješ práci poradce?
2. Máš snížený pracovní úvazek?
3. Jsi za svou práci poradce ohodnocen, pochválen?
4. Stává se, že se musíš práci poradce věnovat i ve svém volném čase?
5. Z předvýzkumu vyplynulo, že poradcům chybí čas, podpora vedení, spolupráce a pochopení od ostatních pedagogických pracovníků, jak to vnímáš ty?
6. Máš ty ke své práci poradce vše potřebné? Chybí ti něco?
7. Úplně a dobře fungující ŠPP je na základě předvýzkumu jen na necelé polovině z oslovených škol, na 40 % škol chybí některý z poradců, jak vnímáš fungování

ŠPP na MSS, bylo by vhodné doplnit pracoviště ještě o dalšího odborníka? O jakého?

Paní P. – „Práci poradce zatím moc času nevěnuji, prozatím studuji, tak hlavně práci nechávám na druhém metodikovi. Časem to bude jistě více času, zatím to odhaduji na 2 hodiny týdně. Pracovní úvazek snížený nemám, nejsem finančně ohodnocena z důvodu chybějícího vzdělání pro metodiky. Pochválena za svou práci jsem prozatím nebyla, ale na druhou stranu, ani pokárána. Práci metodika se musím věnovat i ve svém volném čase, času na práci metodika je málo, snížený úvazek by určitě pomohl. Když učím, nemůžu někomu pomáhat, o přestávce není možné někomu pomoci. Horší je komunikace s vedením, které nám vytklo, že neví, co děláme, čím se zabýváme. Ostatní učitelé nám vstupují do naší práce a řeší problémy s rodiči po vlastní línii, což je špatně. Učitelé nemají zažitě, že ŠPP na naší škole funguje. Ke své práci mám vše, chybí mi ten čas. Máme úplné ŠPP, jsou obsazeny ty hlavní pozice, nebyl by špatný sociální pedagog, speciálního pedagoga. Logopeda si myslím, že nepotřebujeme.“

Pan J. – „Práci poradce se věnuji tak 4 hodiny denně, 20 hodin týdně a to tam ještě nepočítám administrativu s tím spojenou. Nemám snížený pracovní úvazek, mám naopak nadúvazek, jsem za svou práci metodika ohodnocen. Protože jsme na škole 2 metodici, tak se ohodnocení dělí mezi nás oba. Když se něco podaří, jsem i pochválen, pokárání zatím nebylo. Práci poradce se musím věnovat i svém volném čase, chybí nám čas na práci, podpora vedení je dobrá. Z řad učitelů je nedůvěra k naší práci, ale naše práce je prozatím v plenkách. Ke své práci mám vše potřebné po všech stránkách. Naše pracoviště ŠPP funguje dobře, učitelé nás začínají vnímat, žáci nás znají. Bylo by dobré mít ještě speciálního psychologa a taky je novinkou sociální pedagog pro nefungující rodiny.“

Paní K. – Má práce se skládá z přímé a nepřímé části. V přímé části je to 26 hodin týdně a v nepřímé části 5 – 10 hodin týdně konzultace, zbytek je administrativa, celkem tedy 40 hodin týdně. Snížený úvazek nemám, pracuji na plný úvazek. Domnívám se, že nejsem za svou práci dostatečně ohodnocena, pochválena taky nebývám, pokárána jsem už byla. Občas se musím věnovat svým klientům i ve svém volném čase, když mi někdo zavolá večer, neodmítnu ho. S časem jsem spokojená, protože mám pracovní dobu rozdělenou na práci přímou a nepřímou, nemusím být jako na ostatních školách 8 hodin na pracovišti. Podpora vedení mi chybí a byla bych raději za větší. Spolupráce s pedagogy je povětšinou dobrá, ale samozřejmě jsou i takoví učitelé, kteří naši práci nechápou, nemyslí si, že je naše práce důležitá. Chybí mi

pravidelné supervize, ale vedením školy mi to nebylo dovoleno. Pro upřesnění: supervize je konzultace případu s dalším psychologem, odborníkem, který má supervizní výcvik. Takové hodiny s odborníkem jsou poměrně drahé, sama si to platit nemůžu. Nemám ani žádné odměny, ze kterých bych to mohla zaplatit. Máme úplné ŠPP, dokonce je členem i odborník na kyberšikanu, spolupráce je výborná. Možná by mohl v ŠPP pracovat i sociální pedagog, speciální pedagog. Logoped si myslím, že není potřeba.“

1. Práce poradců je primárně o prezenčním poradenství, už si někdy poskytl pomoc, radu formou online? Pokud ano, jsou to ojedinělé případy nebo je to častější jev?
2. Jak často se scházíš s ostatními členy ŠPP a pouze prezenčně nebo i online?
3. Online komunikace s žákem nebo členem ŠPP probíhá jakým způsobem?
4. Domníváš se, že online poradenství může být stejně kvalitní jako prezenční poradenství?
5. Předvýzkum ukázal, že většina poradců by byla pro zavedení online poradenství, ale spíše jako doplnku stávající formy poradenství, jaký máš na to názor ty?
6. Myslíš, že v podmínkách MSSŠ je možné vytvořit hybridní poradenské pracoviště, nabídnout žákům obě formy poradenství a i mezi členy ŠPP komunikovat online?

Paní P. – *„Letos to už tak nevnímám, máme školní psycholožku, ale v loňském školním roce jsem často po večerech pomáhala online a to jsem v té době ještě ani nebyla metodikem prevence. Teď tuto roli převzala hlavně paní psycholožka. S ostatními členy ŠPP se scházíme 1x za 14 dní, podle toho jak nám to vychází volíme formu setkání, online forma mi vyhovuje více, je tam už odstup od práce, člověk si odpočine, vyklidí hlavu. Online komunikace probíhá přes aplikaci Teams, s žákem i přes e-mail. Online poradenství může být stejně kvalitní jako prezenční, kombinace poradenství by měla existovat. U prezenčního poradenství více vnímáme žáka, máme více indicií, vidíme jeho gesta, reakce, vidíme ho v té akutní fázi, když zrovna něco prožívá. Doma už to může být jiné, doma může mít strach něco říkat, má technické problémy, přicházíme tak o spoustu dat. Online poradenství jako doplněk, v našich podmínkách.“*

Pan J. – *„Poradenství poskytují jak prezenčně, ale i online. Online poradenství možná i převažuje. Lidi si zvykli z doby distanční výuky, že tato možnost je možná. Spousta věcí je možné řešit online a je doba digitální. S členy ŠPP máme pravidelné schůzky, někdy se vidíme i několikrát denně, zvykáme si ale na online setkání, protože je to pro nás už oddychový čas. Online komunikace funguje přes aplikaci Teams, ale používám i Skype, Messenger, to co žák*

preferuje, tak na to přistoupím. Nechci mu měnit jeho komunikační styl, potřebuji, aby se soustředil, proto ho nenutím do jiného prostředí, než je zvyklý. Když srovnám online a přímou komunikaci, chybí mi při online komunikaci řeč těla, bojím se, že něco přehlédnu, chybí mi interakce. Je důležité alespoň jedno prezenční setkání s žákem, rodičem. Digitalizace jde stále dopředu, tak se domnívám, že do budoucna se budou i některé předměty učit online. V současné době by bylo dobré, aby online komunikace byla jako doplněk stávající formy poradenství, ale protože jsem zároveň i IT specialista, tak se domnívám, že do budoucna to tak nebude. Ekonomická stránka věci dotlačí firmy, školy k online komunikaci, my jsme v tom průkopníci a jsme někde na začátku. Na naší škole by bylo potřebné vytvořit hybridní poradenské pracoviště, protože jsme velká škola, navrhoval bych kombinaci obou způsobů poradenství.“

Paní K. – *„Docela běžně už nabízím online konzultace, nabízím to žákům, kteří jsou nemocní, hospitalizovaní, buď si zavoláme, nebo máme videohovor. S rodiči mám telefonické konzultace a to až v odpoledních nebo večerních hodinách. Se členy ŠPP se scházíme prezenčně i online, pravidelně 1x za 14 dní, v případě nutnosti ihned. Mám osobně raději prezenční formu, ale online je fajn, jsem už doma. Online komunikace probíhá videohovorem nebo telefonicky, jako psycholog se domnívám, že prezenční forma je lepší, ale když to nejde jinak? Bylo by to v pořádku, online poradenství by mělo být jako doplněk ke stávající formě poradenství, jako náhradní řešení. Vytvoření hybridního poradenského pracoviště na naší škole je jistě možné, už teď poskytujeme žákům i tyto nadstandardní služby, tak určitě ano.“*